

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

<p>Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tagjai ingyen kapják.</p> <p>Nem tagoknak előfizetési díj: Egész évre 24 korona, félévre 12 korona, negyedévre 6 korona.</p>	<p>Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tulajdona.</p> <p>Az egyesületi tanács felügyelete alatt: Főszerkesztő és kiadóért felelős: Kubinek Gyula az OMGE. igazgatója. Felelős szerkesztő: Ruday Barna.</p>	<p>Szerkesztőség: Budapest, IX., Köztelek-utca 8. Kiadóhivatal: Budapest (Köztelek), Üllői-út 35. szám. Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.</p>
--	---	--

AZ OMGE. KÖZLEMÉNYEI.

Ülésnapok a Köztelken.

1908 február 1. d. u. 4 órákor.	Állattenyésztési és állategészségügyi szakosztály ülése.
" " 3-8-ig d. u. 3-6-ig.	Szőlészeti és borászati tanfolyam.
" " 8. d. u. 4 órákor.	Műszaki bizottság ülése.
" " 10. d. u. 4 órákor.	Közgazd., földmívelési és növénytermesztési, állattenyésztési és állategészségügyi szakoszt. ülése.

Meghívó

az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület”

Állattenyésztési és állategészségügyi szakosztálya
1908. évi február hó 1-én (szombat) délután 4 órákor a „Köztelken” tartandó ülésére.

Tárgyak:

1. A „Sarin” sertésvész elleni gyógyszer kipróbálására vonatkozó javaslat.
2. Temesvármegyei Gazdasági Egyesület átirata a lépfene elleni kötelező oltás tárgyában.

Teleki Arvéd gróf s. k.,
sz. o. elnök.

Meghívó

az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület”

műszaki bizottsága

1908. évi február hó 8-án (szombat) d. u. 4 órákor a „Köztelken” tartandó ülésére.

Tárgyak:

1. Aratógépbemutató Felsőmagyarországon.
2. Motoros szántógépek versenyének megbeszélése.

3. Tanulmányi kirándulás tervezetének megbeszélése.

Bolla Mihály s. k.,
b. elnök.

Meghívó

az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület”

közgazd., földmívelési és növénytermesztési, állattenyésztési és állategészségügyi szakosztályai
1908. évi február hó 10-én (hétfőn) d. u. 4 órákor a „Köztelken” tartandó együttes ülésére.

Tárgy:

Az alföldi mezőgazdálkodás reformjának kérdésére.

Desszeffy Aurél gróf s. k.,
egyesületi elnök.

Értesítés.

Több ízben elhangzott kívánság folytán egyesületünk elhatározta, hogy az üzemi osztály munkakörébe az **adókönyvek felülvizsgálását** is felveszi és a három éven belüli, el nem évült adótulzítások visszatérítését kiesziközi.

Szárzóság és más elemi csapások esetén a bejelentési eljárásokról és az adóelengedés jogosultságáról szakértője útján tájékoztatást nyújt, továbbá utbaigazításokat ad minden az adóügyre vonatkozó kérdésben.

Az adókönyv-ellenőrző iroda rozsdá és más elemi kár, szárazság stb. esetén az adóelengedés kiesziközlésére szükséges lépésekről a gazdákat tájékoztatni fogja.

Felhívjuk t. tagjainkat, hogy az adóügyekre vonatkozó összes kérdésekben szíveskedjenek az OMGE. üzemi osztályához fordulni, ahonnan a szükséges szaktanácsokat mindenkor készséggel megadjuk.

Igazgató.

XXV. tenyészállatvásár.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület XXV. tenyészállatvásárját f. é. márczius hó 7. és 8. napján tartja meg Budapesten a Tattersall R.-T. istállóiban (szemben a keleti pályaudvarral).

A vásáron bemutatandó állatok díjazására Darányi Ignác dr. földmívelésügyi miniszter 16,600 K.-t engedélyezett, mely összegből egy 2000 K., egy 1000 K. értékű nagy díj és 68 egyéb díj alakított. Ehhez járul a főváros által adományozott 1000 K.-ás tisztelt díj, úgy, hogy összesen 71 díj 17,600 K. értékben áll a bíráló-bizottságok rendelkezésére.

Aki a tenyészállatvásáron résztvenni óhajt, kérjen vásártervezetet és bejelentési ivateket az OMGE. titkári hivatalától (Budapest, IX., Köztelek).

Bejelentési határidő február 15.

A rendező-bizottság.

A tizéves „Hangya”.

Ez év január 23-án töltötte be fennállásának tizedik esztendejét a Magyar Gazdaszövetség fogyasztási és értékesítő szövetkezeti központja: a *Hangya*. Ennek a tíz évnek nem volt egyetlen napja sem, amely a fokozatos, eléggé gyors, de mindenkor szilárd fejlődés tüneteit ne mutatta volna. 50,000 korona csekély üzletrésztökével, szerény kis udvari szobácskában kezdte meg működését, ma már modern palotában dolgozik, alaptőkéje 1 millió 300,000 korona, évi forgalma pedig a múlt évben meghaladta a 12 és fél millió koronát.

A Hangya-szövetkezet Károlyi Sándor grófnak, a magyar szövetkezési ügy elhunyt apostolának legsajátosabb, mondhatni legkedvesebb alkotása. Élte utolsó napjáiig állandó éber figyelemmel kísérte működését, hajlott koradaczára részt vett a vezetésnek még apró rész-

MEGJELENT

BAROMFITENYÉSZTÉSI OSZTÁLYUNK

ÁRJEJYZÉKE

diszes kiállításban,
~ számos ábrával. ~

A mesterséges keltetés hiveinek különös figyelmébe ajánljuk. Minden érdeklődőnek egyszerű óhajra szívesen megküldjük.

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete
Budapest, V. ker., Alkotmány-utca 31. szám.

leteiben is és a sors megadta neki azt az örömet, hogy tanuja lehetett alkotása nem muló sikereinek is. Mert a Hangya működése néhány év óta a szakadatlan sikerek láncolata, pedig alig volt intézmény, amely annyi ellenséget tudott volna tíz év alatt szerezni magának s amelyik ellen ádázabb küzdelem indult volna meg tele indokolatlan hajszákkal, alaptalan rágalmozó vádaskodásokkal.

A Hangyának ez a küzdelem mitsem ártott, legfeljebb elővigyázóvá, körültekintőbbé tette. 800 működő fiókszövetkezete van ma a Hangyának, amde lehetne háromszor annyi is, ha vezetői szabályként nem tűzték volna ki, hogy az intézmény kötelekében csak életképes, kellő anyagi és erkölcsi tőkével rendelkező szövetkezetet töltsenek meg, mert csakis ez az egyedüli biztosítéka annak, hogy az igen sokszor piszkos fegyverekkel küzdő ellenségei a szövetkezeti mozgalomnak nem bírtak erőt venni rajta.

A tíz esztendő határmezsgyéjén érdemes visszapillantást vetni arra, micsoda szerepe volt a Hangyának s szövetkezeteinek a magyar közgazdasági életben. Alapításának okait tudjuk. Károlyi Sándor gróf és társai látták, micsoda pusztítást visz véghez a falu népe közt a mérték nélkül való áruzsora. Az áruzsora ellen lépett harcra a Hangya. Fogyasztási és értékesítő szövetkezetek alapítását s azoknak olcsó és kifogástalan árucikkkel való ellátását tűzte ki célul. E téren igen nagy eredményeket sikerült elérnie. Elérte azzal, hogy kifogástalan s hamisítatlan árucikkkel látta el a falu népét. Olcsóbbá s az egészségügy követelményeinek megfelelőbbé tette a fogyasztást. Azzal pedig, hogy szövetkezeteit kezdettől fogva óvta a mértéknélküli hitelezéstől, amely legfőbb előidézője volt sok falu pusztulásának, hozzájárult a takarékoság kifejléséhez.

A Hangya tízéves történetét feleslegesnek tartjuk ehelyütt ecsetelni, hiszen ez az intézmény is a magyar agrárpolitika egyik számotvető alkotása. Alapítói azok voltak, akiket Károlyi Sándor gróffal együtt ugy emlegetünk ma is, mint az agrárpolitikai küzdelmek vezérkarát. Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület kezdettől fogva védőszárnyai alá fogadta ezt az üdvös célú intézményt s azóta nem egy hasznos kezdeményezését segítette megvalósítani a maga erkölcsi erejével. Egy dolgot azonban mégis ki kell emelnünk a Hangya történetéből, ami nem más, minthogy ez az intézmény tisztán a maga erejéből s nagynevű alapítója áldozatkészségéből fejlődött nagygyá. Rosszakaratu ráfogás az, hogy a Hangya s

szövetkezetei a kormány segélyével fejlődtek volna ennyire. A társadalmi tevékenység alkotó ereje nyilatkozott meg fejlődésének minden egymást követő részletében. Ez lehet az oka annak, hogy ellenségeinek a hadjárata mindig sikertelennek bizonyult. A Hangyához tartozó szövetkezetek minden egyes tagja érzi azt, hogy a hatalmas intézményben többé-kevésbé részes maga is, a középpont annyira-amennyire az ő tulajdonát is képezi, így az ellenséges támadások visszaverése nem más, mint a tulajdon jogos védelme, amely tudjuk az igazság erejével aratja győzelmeit.

Meg kell említenünk végül ehelyütt a Hangyának erkölcsi téren elért sikereit. Kezdetül fogva hirdette azt az elvet, hogy a szövetkezeteknek nem szabad szorosra vett kereskedelmi intézményeknek lenniök, hanem tekintetbe véve, hogy a magyar társadalom egyes rétegei oly nehezen forraszthatók egybe, egy-egy szövetkezet keretében nyilvánuló tömörülését a különböző társadalmi rétegeknek más üdvös célokra is fel kell használni. Valóban egyes szövetkezetei a Hangyának gyönyörű példáját mutatják a kulturális és emberbaráti célokra való áldozatkészségnek. Van szövetkezete a Hangyának nem egy, mely fölöslegéből iskolákat segít, van olyan, amely árvaházat, szegényházat tart fenn. Öröndetes jelenségek ezek a magyar társadalmi életben.

A Hangya jubiláris ünnepe nemcsak a mi ünnepünk, akik közel állunk hozzá, de ünnepe kell, hogy legyen az egész magyar társadalomnak. Ebben a hitben üdvözljük a Hangya kiváló vezetőit, munkás, derék alkalmazottait, kívánunk nekik sok sikert a jövőben és kitaratást a magyar társadalom javára szolgáló munkájukhoz.

Egyről-másról.

(Vetések állása és a gabonapiac helyzete. — Szomorú kilátások, melyeken tréfákkal javítani nem lehet. — A szerb kereskedelmi szerződés. — Mailáth József gróf és a világsajtó.)

Ma egy hete, hogy közreadtuk egy gazdatársunk levelét, amelyben leírja az Alföld terméskilátásainak reménytelen helyzetét az ősziekre nézve. E levél megerősítette a földművelésügyi miniszter által kibocsátott jelentést a vetések állásáról, amelyből sok jót szintén nem lehetett kiolvasni. A ma beérkezett jelentéseink változatlan helyzetről számolnak be, melyeknek tenorja az a hang, amely a hótakaró hiányát emlegeti. Bizony nagyon veszélyes a mai helyzet. A szinte tavaszi időjárás fejlődésre csábítja a vetést, amelyet azonban a hirtelen beállható fagytól nem védhet meg a hótakaró, mivel

nincs. A helyzetet a tőzsde komolyabb része kellőképpen értékeli. A kontremin azonban nem számol az eshetőségekkel és vezeti a hanyatló irányt. Különösen hangzik az, hogy mennél jobban fogynak a készletek, mennél kevesebb a készáru, annál inkább sülyed a gabonapiac az áru értéke. Különösen hangzik, de így van.

Ma a készárupiaczon a legmagasabb jegyzés buzában 25.70 kor. volt, a legalacsonyabb pedig 24 kor., rozsnál a legmagasabb 21.60, a legalacsonyabb pedig 21.20 kor. volt. Még szembevetőbb a határidőzlet alakulásában ez a visszas helyzet, ahol a jegyzés még alacsonyabb színvonalon indul, mint a mai készáru jegyzése. Áprilisi határidőre ma történt üzleti kötések szerint áprilisban a legmagasabb buza-jegyzés 25.20 kor. lenne, tehát még alacsonyabb, mint a mai készárujegyzés. A kontremin számításában a külföld támogatja és úgy látszik onnan merítették a kontremin-pártbeliek számításukhoz az alapot, mivel külföldön, különösen az amerikai piacokon tényleg sülyedtek a gabonárak, azonban azt kalkuláción kívül hagyta a kontremin, hogy az amerikai piac számítását nem lehet a mi piacunk helyzetéhez befolyásoló tényezőül venni.

Készáruban a budapesti piacon a tegnapi nap igen csendes, hogy ne mondjuk üzletelen volt, mivel kötések alig történtek és a malmok egyáltalában nem vásároltak. Ugy látzik a malmok a mai aránylag alacsony jegyzéssel még mindig nincsenek megelégedve, még alacsonyabb árakra várnak. Hogy mennyiben fekszik reális alapokon a malmok számítása, azt megmutatja a közel jövő.

A „Köztelek“ ez évi 6. számában e helyen adtuk közre egyik kiváló és hivatott gazdaszakértőnk: Práznavszky Agoston urnak az őszi vetések állapotára és a terméskilátásokra vonatkozó megfigyeléseit, melyek tőzsdei körökben is feltűnést keltettek. E közlés lehangoló hatását a „Pesti Hirlap“ börzei novellejének írója vídám tréfalkozásokkal igyekezvén ellensúlyozni, a többek között azt is késébe vonja, hogy Práznavszky ur egyáltalán léteznék. Práznavszky ur, aki a gazdasági tudósítók érdemei karának is egyik régi tagja, következő sorok közlésére kért fel bennünket, melyeknek természetesen készséggel helyt adunk:

„Nem vagyok barátja a hirlapi polemianak, mindazáltal ma kénytelen vagyok reflektálni a „Pesti Hirlap“-nak folyó évi 18—19 ik számában megjelent és személyemre vonatkozó közleményére.

Meg kell állapítanom elsősorban, hogy a „Köztelek“ 15-én megjelent számában napvilágot látott közleményemet a „Pesti Hirlap“-nak t. tudósítója, avagy a gabonátőzsde rovatvezetője nem olvasta át kellő figyelemmel, mert különben latnia kellett volna, hogy ott az 1907-ik évben foganatosított őszi vetések fejlődését gátló körülmények és behatások a tenyészidő tartamához mért sorrendben lettek felsorolva és mint egyik gátló körülmény lett

Külön árjegyzékek mindennemű gazdasági gépekről

ELSŐ MAGYAR GAZDASÁGI GÉPGYÁR RÉSZEKÉNT TÁRSULAT BUDAPEST

ugyszintén MAGANJARÓK (utimozdonyok) cséplési, vontatási és szántási czélokra, (a mozdony után akasztott egy ölet fogó ekével.) Referenciák az ország minden vidékéről.

Legtökéletesebb rendszerű

Gőzcséplő-készletek

említve a hangyáknak az ősz folyamán tett nagyobb mérvű pusztítása, mint olyan, amely az elvetett mag bizonyos hányadát megsemmisítette és amelyet már semmiféle kedvező időjárás helyre nem hozhat.

A kedvezőtlen behatások összességéből vonok következtetést az idei termésre, amely ismétlem csak *kedvezőtlen lehet*, akár kellemes, akár kellemetlen meglepetést létesít is a spekulációnak, az indokolatlan és kierőszakolt árhanyatlásnak.

Tények ezek tisztelt cikkiró ur, amelyet önök megváltoztatni nem fognak és amelyet elbírálni nem képesek mindaddig, amíg a termés mint készaru piacra nem került.

Nem kételkedem afelett, hogy nevem a „P. H.” tréfás börszetudósa előtt ismeretlen, mert nem tagadom, abban a körben, ahol ő mozog, nem szoktam megfordulni, de azt meg fogja engedni nekem, hogy abban a körben, ahol a gazdai szakértelem érvényesül, ott némileg ismernek. Ahhoz a forráshoz, amelyből ő megállapította, hogy az őszi vetések állapota tényleg nem kedvező, — érteve a gazdasági tudósítók hivatalos jelentését, — egy pár vizesóppal az én szaktudásom is hozzájárul...

Egyébként kívánom, hogy az önök előérzete, amely ma a körülményekről nem akar tudomást venni, a szakértelem nyújtotta elbírálást ignorálja — váljak be! Félek azonban, hogy az árleszállításnak indító oka nem a jobb termés kilátásaiból ered.

Valóságos tengeri kigyóvá nővik ki magukat azok a tárgyalások, amelyek hosszabb-rövidebb megzakításokkal már közel egy éve folynak Bécsben, a magyar és osztrák kormányok delegátusai, valamint a szerb megbízottak között, hogy a magyar-osztrák monarchiának Szerbiával kötendő kereskedelmi és vámszerződését előkészítsék. Legújabb hírek szerint a szerb kormány a megegyezés előnyös nehézségek láttára új utasításokat adott megbízottainak s belgrádi követünk közvetítésére állítólag közeledés jött volna létre a két ellentétes álláspont között.

Az élőállatbehozatalról, mint hírlik, már teljesen lemondott a szerb kormány s most csupán a husbehozatal vámjá és főleg kontingense körül folyik Bécsben az alkudozás. Ugy a magyar, mint az osztrák kormány dicséretes módon védelmezi a két monarchia nagyfontosságú mezőgazdasági érdekeit s a legkisebb engedmenyre is csak megfelelő ellenszolgáltatások fejében hajlandó. A mi ipari kivitelnél érdekei főleg a cukor, sör és cement vámjának alacsonyan való megszabását tekintik kívánatosnak, de viszont éppen e cikkekben Szerbia maga is szeretne magának ipart teremteni, amit a magyar verseny természetesen megfűszere. A szerb mezőgazdaság azonban a különféle kiviteli kísérletek kudarcza után a tönk szélén áll és hangosan, sürgetőleg követeli a monarchiánkkal való megegyezést. Előreláthatólag ez a nagy többséget képviselő álláspont fog diadalmaskodni, de természetesen

a mezőgazdaságunkra káros szerb követelések teljes visszaszorításával.

A megszorult szerb kormány máris biztatja a türelmetlen közvéleményt, hogy legkésőbb január végéig létrejön a kereskedelmi szerződés (?) s egész viselkedése elarolja, mennyire érdekében állna Szerbiának a jelenlegi vámhaboru megszüntetése. Sem őka, sem ezélja nem volna tehát, hogy a balul végződött szerb exportpolitikai hadjáratért a mi mezőgazdaságunk viselje a hadisarcot; nem — ennyire gavallér nem lesz ezuttal a magyar! Éppen ezért a magunk részéről higgadt szemléltői vagyunk e hosszas alkudozásnak, de éberben állunk őrt mezőgazdaságunk érdekei mellett. Ha sikerül a megegyezés Szerbiával és majdan utána a többi Balkán-állammal: ám jó, de mezőgazdaságunk és főleg állattenyésztésünk érdekeinek nem szabad semmi szín alatt és semmi áron megrövidülnök. Bizunk kormányunk ismételve tett határozott ígéreteiben, hogy ebbeli jogos várakozásunkat a közel jövő fejleményei valóra váltják s bizonyos balkánpolitikai szempontok kedvéért nem kell megint nekünk kikaparnunk a tűzből a gesztenyét.

Mailáth József gróftól mostanában a „Times” angol világplapban cikk jelent meg a horvát kérdéstről. Nem ide tartozik annak méltatása, hogy mit tartalmaz ez a cikk. Azt pedig fölösleges mondanunk, hogy mit irt, az a magyar nemzet érdekében való.

Ugyanezen Mailáth Józsefet mint szociológust a német tudósok nálunknál is jobban ismerik. Németül írott, de magyarán érzett dolgozatai kötetekre rugnak.

Ugyanezen Mailáth Józseftől a legelső francia folyóiratok nem egy tanulmányt közöltek már le és megjelentek ezek mindig akkor, mikor a félrevezetett külföld előtt ennek az agyonragalmazott szegény magyarságnak a kulturbecsületét kellett védeni és helyreállítani.

És ugyanezen Mailáth József évek hosszú sora óta a magyar napisajtóban, szaksajtóban mindig ott van, ahol szükség van reá. Mint író, mint előadó soha semmiféle közérdekű mozgalomtól vissza nem huzódott. Szövetkezeti téren az elsők között volt s országos és országrészi szervezeteket vezet. Nem emlékszünk gazdátársadalmi mozgalmakra, melyek nála nélkül történtek volna meg. Bent és a külföldön szinte pazar bőkezűséggel ontotta a munkát, mindig magyar érzéssel, mindig a haza javára, mindig önzetlenül és sok sikerrel.

Nem éppen könnyű dolog volt most se publicitást nyerni angol nyelvű világplapban a kis magyar nemzet védelmének. De hát mi megszoktuk részéről, hogy a magasabb kötelességteljesítést, a fáradságos munkát csendesen végezze. Nem ünnepeljük most se őt. Mégis jóleső büszkeséggel gondolunk arra, hogy ez a mindig dolgozó és minden ízében magyar főur a miénk.

GAZDASÁGI ÜZEMTAN.

Rovatvezető: Hensch Árpád.

Az aratási munkáról.

Az aratási — takarási — munka az összes mezőgazdasági munkák között a legdrágább, ennek olcsóbbá tételére kell a gazdának törekednie. Itt a megtakarítások százalékokban kifejezve nagyok lehetnek és egybevetve — miután kalászosok mezőgazdasági üzemenkben prevalálnak — összességében tetemesek is lesznek.

Vegyünk pl. egy 1000 kat. holdas birtokot, ahol közel 600 kat. hold gabona lesz termelve — ami még nem is tulságos sok, mert az 50% még a legütközetesebb váltógazdasági üzemenben koncedálva van — ha csak 2—4 koronát takaríthatunk meg holdankint, 1200—2400 K. többletnek — tisztán jövedelemnek — felel meg. Pedig ezen megtakarítások még minimálisok, holott lesznek esetek, ahol — amint alant látni fogjuk — 8—10 koronát is megtakaríthatunk, amely összeg egészében a föld jövedékét tetemesen magasabbra emeli.

Nem szabad szem előtt téveszteni azt, hogy ezen megtakarítások nem szorítkoznak a munka rovására, netán a nyers hozam csökkenését idéznék elő.

Az aratóink hazánkban aratási munkáért — még Amerikában is elismert magas aratási munkabérenél — magasabb bért kapnak. Ez nem frázis, hanem tény!

Nem tulzok, az Alföld javarésznél az 1907. évi aratásért a következő munkabért kapták: 1 kat. hold learatásáért, félévkebe kötéseért, keresztkebe állításáért és felületes összegereblyezéséért kaptak: 60—75 kg. I. oszt. búzát; élelmezésre szintén 1 kat. hold után: 10 kg. lisztet, 7½ szamut, 0,5—1 kg. szalonnát, 0,25—0,5 kg. sót, 1 liter pálinkát, ezt 50 fillérrel megváltva.

Ertékeltjük ezen terményeket az aratáskor érvényben volt árakkal — a mai árakkal ha értékelnők, még drágábban kerülnek ki — és meglátjuk, mily horribilis számok kerülnek elő: a búzat métermázsáját 22 koronával, a lisztet 7½ szamut 21 koronával, a szalonnát kg.-ját 1 K. 34 fillérrel, a sót kg.-ját 24 fillérrel, 1 lit. pálinkát 50 fillérrel. Ezen árakat fizettük és a búzáért elértük.

A számítás kimutatja, hogy a minimális munkabér mellett: 1 kat. hold takarása 16 K. 53 fillér; a magasabb munkabérenél 1 kat. hold takarása 20 K. 56 fillérbe kerül.

És ha tekintetbe vesszük azon slendrián — csak mihamarabb, akárhogy — elvégzendő takarási munkát, amely után olyan nagy százalék a gereblyezés, akkor egészen kerekén ki kell mondanunk, hogy *nincs a világban oly mezőgazdaság, ahol oly drágán aratnának, mint Magyarországon, ahol 1 kat. hold learatása többbe kerülne, mint nálunk.*

Hogy ezen drága munkát mezőgazdasági üzemenk el nem bírja, az bizonyos.

Németországban, ahol az agrárvámok a gabona árának devalvációját védik, ahol tehát a német gazda inkább lenne abban a helyzetben, hogy munkásainak nagyobb bért fizethetne — a mi gabonaárainknál jóval magasabb

WOHANKA FÉLE
NYERSOLAJ-(NEM BENZIN) MOTOROK
és LOKOMOBILON.
NEM TÜZVESZÉLYES, NEM ROBBANÓ!
LEGOLCSÓBB ÜZEM!
TELJES MALOMBERENDEZÉSEK
WOHANKA ÉS TÁRSA.
BUDAPEST, V., VÁCI-KÖRÚT 76.

HAZAI GYÁRTMÁNY!
 HELLER MÖR. X.

gabonára következében — ott olcsóbban aratnak, mint nálunk.

Ezzel tisztában kell lennie a gazdának, hogy az így nem mehet tovább, ezt a mezőgazdasági üzem el nem bírja s minthogy a munkabérek leszállítását nem lesz módunkban leszorítani, amelyek inkább emelkedő irányzatot követnek, nem marad egyéb hátra, mint az emberi munkaerőt kevesíteni és azt pótolni gép-, illetve ígás erővel.

S tán a gazdák még inkább beletörődnek a magasabb munkabérek engedelményébe, nem tudom kényelem, vagy nem számítás szempontjából, hanem egy más faktor, a munkashiány fogja oda kényszeríteni őket, hogy a munkashiányt az ígás-erővel hajtott gépmunka nagyobb mérvű felkarolásával pótolják.

Igazán csodálatos, mennyiben véreben van a mezőgazdának a konzervativizmus, mily nehezen fog hozzá a géppeli aratáshoz, holott szemmel látható előnyeit el nem fogadhatja.

Legerősebb érve a dült gabona takarása, hogy ezt a gép nem bírja majd jól végezni. Erre csak az a válaszom, hogy a mostani aratógépek — én csak a kéveket aratógépeket értem, mert marokrakók nem felelnek meg a modern üzem követelményeknek — a dült gabonában — kalászemelővel — ha nem is jobb, de mindenesetre legalább olyan munkát végeznek, mint az idevaló arató, az ő slendrián munkájával végez a dült gabonában. Ezt el nem engedem.

Továbbá azt mondják, hogy a gép a dült gabonában lassabban dolgozik, esetleg csak két oldalról váhat, esetleg a földön fekvő kalászokat elvágja; hát az arató munkás ugyan gyorsabban halad a dült gabonában és tán nem szeli kaszája a kalászokat le? S hozzá még a legprecízebben megszerkesztett szerződést megszájokolván, ott hagyja lábán tulérni gabonánkat, amely azután csak úgy pereg a kasza alól.

Tehát ezek a nem éppen kellemes állapotok, amelyek Damokles kardjaként minden szerződő gazda feje felett a szerződés megkötésétől egészen az aratás befejeztéig lógnak, sokban járulnak hozzá, hogy a régi aratási rendszerrel szakítva, inkább a géppeli aratáshoz térjen át napszámok alkalmazásával. Hogy így előnyét éri el, alábbiakban bemutatom.

Három drb Mc. Cormick kéveket aratógép az ezidei ugyan felette kedvező aratási évadban 339 kat. holdat, tehát egy gép 113 kat. holdat végzett. Az aratás következő költségekre került:

Elfogyott:		egyben k. holdanként	
542 ⁵ kg. manilla a 140 K.	579 ⁶⁰ K. 1 K. 71 f.		
104 kg. gépolaj a 38 ⁵ fill. igaerő:	40 04 K. 11 ⁸ f.		
minden gépnél két négy-ökrös iga volt alkalmazva, mintán két óránként az iga fel lett váltva:			
6 iga 13 napon 78 ígásnap béresekkal együtt 7 K.	546 [—] K. 1 K. 67 f.		
ígánál vezető gyerekek 39 nap 120 K.	46 ⁸⁰ K. 13 ⁸ f.		
Napszám, kik a kéveket összerüjtötték és kereszteltekbe rakták, napszámkönyv szerint 226 napszám 140—240 K. napszámmal ...	434 ²⁰ K. 1 K. 28 f.		
gépek ára a 1225 K., egyben 3675 K., eanek 4% kamatja, 10% amortizációja, 6% tatarozása egyben 20%-ot teszen	735 [—] K. 2 K. 16 f.		
	egyben 2381 ⁶⁴ K. 7 K. 02 f.		

került tehát 339 kat. hold learatása 2381⁶⁴ K.-ba, vagyis 1 kat. hold 702 K.-ba.

Ha ezen költséget összehasonlítjuk az előbb kitüntetett kézzeli kaszaratás költségével,

akkor az olcsóbb aratással szemben 951 K., a drágábbnál pedig 1354 K. megtakarítást értünk el. Ez oly nagymérvű, hogy ezzel szemben elzárkózni egy gazdának sem szabad, ha csak üzemi öngyilkosságot nem akar elkövetni.

Ezen adatok nem amúgy — amint azt a lapokban csak úgy aproximativé vett adatokat látni szokjuk — vétettek, hanem a gyakorlatból a könyvekből kivont adatok hitelességét adják és bizonyítólak járulnak azon az ezen lapokban is számtalanszor ismételt buzditó felhívásra, hogy a gazdák a kézzeli aratást minél inkább restringálják és géppeli aratást hozzanak be gazdasági üzemeikbe.

Megjegyzésként a fenti adatokhoz még a következőket fűzöm:

A manilla szükséglete kat. holdanként változó, ritkább gabonánál kevesebb, sűrűbbnél több fog kelteni holdanként, az ezidei ritka gabonánál 16 kg.-mal kijöttünk.

Ha lóigát alkalmazunk ököriga helyett, a napi téteményképességet, fokozhatjuk és így a gép egy kampány alatt többet is levághat.

A napszám nem sok és 7 takaró napszámmal ez idén kijöttünk, amidőn a kéveket arató kat. holdanként 37 kereszt és 8 kéve árpát, 28 kereszt, 3 kéve búzát és 33 kéve zabot arattunk.

Ha már most a napszámot megdupláznók, tehát 4 kor. 80 fillért fizetnénk, akkor is az aratás csak 1 kor. 28 fillérral kerülne többbe. Elvünk lesz napszámot jobban fizetni, azonban kevesebbet alkalmazni és a kézierőt ígás-erővel gépek bevonásával pótolni.

Jattka Ferencz.

TRÁGYÁZÁSTAN.

Rovatvezető: Cserháti Sándor.

A csontliszt trágyaértékéről.

I.

A szuperfoszfát és a Thomas-salak drágulása következében más foszforsavtrágyák használata is előnyös lehet és azért a csontliszt trágya-értékével foglalkoznunk kell, annyival is inkább, mert ezt a trágyát újabban hazánkban is nagy reklámmal hozzák forgalomba. Ezért felmerül azon kérdés, hogy mikor, milyen körülmények között érdemes a csontlisztet alkalmazni?

Habár a csontlisztet már akkor kezdték használni, amikor a gazdák a műtrágyák alkalmazását legelőször próbálgatták, ezen kérdés mind-n tekinetben kifogástalan megválaszolására mégsem áll elegendő megbízható kísérleti adat rendelkezésre, mert annak időjén a gyengén oldódó csontlisztet, lassu hatása miatt, a gyorsan ható foszforsavtrágyák csakhamar háttérbe szorították. Csak a legutóbbi években végzett Kühn és a wieni vegykísérleti állomás olyan szántóföldi kísérleteket, amelyek eredményei a csontliszt értékének megválaszolására alkalmasak, de ezek alapján nem lehet végleges ítéletet mondani arról, hogy hazai szárazabb éghajlatunk alatt mit ér a csontliszt, a külföldi gyakorlati gazdák és a tenyészedényekben végzett nagyszámú kísérletek adatai pedig erre még kevésbé alkalmasak.

Ezért az alábbiakban csak a Kühn és a wieni állomás által végzett kísérletek eredményeit fogom röviden ismertetni, de azután a csontliszt alkalmazásánál és vásárlásánál figyelembe veendő szempontokat kivánom kidomborítani, mert így mindenki a saját viszonyainak figyelembe vételével bírálhatja meg a kérdést. Valamely trágya értékéről ugyanis csak a helyszínen végzett szántóföldi kísérletek eredménye adhat biztos tájékoztatást és hogy érdemes e kipróbálni, azt csak a konkrét adatok számításba vétele döntheti el, azért főképpen erre vonatkozólag kívánok tájékoztatást nyújtani.

A régi csontliszt nagyobbára porrá őrölt nyers csont volt, de ezidőszertint tulajdonképpen részben enyvtelenített csontliszt kerül forgalomba, amely átlagosan 30% foszforsavat és 05—1% szerves nitrogént tartalmaz. Az alább közölt kísérleti adatok ilyen csontlisztre vonatkoznak.

Valamivel több mint egy évtizeddel ezelőtt M. ercker és Wagner tenyészedénykísérletei azt az eredményt szolgáltatták, hogy a csontliszt más foszforsavtrágyához viszonyítva semmit sem ér, mert a trágya hatása a szuperfoszfát-nak 1/10-ed részét sem éri el. Ezen tapasztalatokat kívánta Kühn 1896-ban végzett kísérleteivel felülvizsgálni és azon feltevés alapján, hogy a csontliszt lassan oldódó trágya, kísérleteit őszi gabonával (rozsszal) végezte, mert az ilyen hosszabb tenyészidejű növény a lassabban oldódó foszforsavat is képes kihasználni. Ezenkívül Kühn nemcsak tenyész edényben, hanem szántóföldön is kipróbálta a csontlisztet, mert kísérleteivel főképpen azt kívánta megállapítani, hogy ezen trágya használható-e a Thomas-salak helyettesítésére és az ilyen kérdés, vagyis egyáltalában a trágyák gyakorlati értékének megválaszolására csakis a szántóföldi kísérletek eredményei szolgáltathatnak biztos adatokat.

Ilyen alapon végzett kísérleteivel Kühn azon eredményre jutott, hogy az esetben, ha a csontliszt teljesen porfinomságúra van őrölve, akkor homoktalajon eredményesen helyettesítheti a Thomas-salakat, mert a csontlisztnek a tenyész-edénykísérleteknél éppugy, mint a szántóföldön ugyanolyan termésfokozó hatása és utóhatása volt, mint a Thomas-salakkal. Kühn ezen kísérleteket sovány homoktalajon végezte, tehát azok eredménye csakis ilyen talajokra lehet irányadó. A kísérleti eredményekhez Kühn is azon megjegyzést fűzte, hogy a csontlisztnek hosszabb tenyészidejű szántóföldi növények alá alkalmazva, elsősorban homoktalajokon lehet jelentősége akkor, ha a Thomas-salakban a foszforsav drágább mint a csontlisztben, a hidegebb természetű, költt talajokon ellenben a gyorsabban oldódó foszfor-trágyák után nagyobb hatást várhatunk. A réteken és különösen tőzeges réteken ismét eredményesen versenyezhet a csontliszt a Thomas-salakkal, mert itt foszforsavat a humuszsavak elég gyorsan oldják, a mérszegény talajokon azonban az esetben, ha nem drágább a Thomas-salak használata, célszerűbb, mert nagyobb a mérszertartalma.

Ezek Kühn következtetései, amelyek kétség-telenül helyesek, csak az a hibájuk van, hogy nem lehet olyan általános érvényességük, mint amilyen az esetben volna, ha több gazdaságban különböző viszonyok között végzett kísérletek eredményéből vonnánk le.

Ezért ki kell terjeszkednem a wieni vegykísérleti állomás kísérleteire is. Ezek 1895/96., valamint 1899. években különböző vidékeken fekvő osztrák gazdaságokban végeztek. Reszletes ismertetésük Meissl, Dafert és Reitmair által a „Zeitschr. f. d. Versuchswesen in Oesterreich“ című folyóirat 1898. és 1900. évfolyamaiban adtak közre, de céljainkra elegendő, ha a Reitmair által közölt*) összevont adatokat közlöm az alábbiakban.

Az 1895/96. évben búzával és rozsszal végzett kísérlet egyes parcellái 10 ár nagyságúak voltak és minden egyes parcella, egy hektárra számítva, 25 kg. nitrogént, valamint 50 kg. káli-trágyát kapott alaptrágyául, a foszforsavtrágyázás pedig mindegyik foszforsavparcellán az alaptrágyán kívül, egy hektárra számítva, 120 kg. volt. A csontliszt különböző oldatosságú Thomas-salakkal hasonlítottatott össze, mert egyúttal az is feladata volt, hogy a különböző csiztrágható-ságú Thomas-salakok gyakorlati értékéről tájékoztatást nyújtson.

A búzával végzett 5 kísérlet eredménye a következő volt:

*) Wiener Landw. Ztg. 1905. évf. 879. és 899. olda

A kísérlet helye	A talaj neve	Magtermés egy hektáron			
		Nagyfoku oldhatóságú Thomas-salak méter mázsa	Gyenge oldhatóságú Thomas-salak méter mázsa	Enyvtelenített csontliszt méter mázsa	Foszforsav nélküli csontliszt méter mázsa
Hochwald bei Freising	Kötött agyag	11.5	13.0	13.1	10.9
Prodlitz	Kötött agyag	21.3	18.5	21.9	20.3
Saybusch	Homokos vályog	14.6	16.9	16.2	14.5
Wischenau	Laza vályog	27.0	27.2	24.5	21.6
Perutz	Humuszos vályog	21.0	21.1	24.8	20.3
Átlag		19.1	19.3	20.1	17.7

A különböző oldhatóságú Thomassalak-parcellák átlagtermése 19.2 q., a csontliszté 20.1 q., a Thomas-salak terméstebblete a foszforsavval nem trágyázott területtel szemben 1.5, a csontliszté 2.4, tehát a hatás aránya 100:160 volna, de — mint Reitmar is megjegyzi — ezen arányt általános értékűnek nem lehet tekinteni, mert az kevés számú kísérlet eredménye.

A roszszal végzett 7 kísérlet eredménye a következő:

A kísérlet helye	A talaj neve	Magtermés egy hektáron			
		Nagyfoku oldhatóságú Thomas-salak méter mázsa	Gyenge oldhatóságú Thomas-salak méter mázsa	Enyvtelenített csontliszt méter mázsa	Foszforsav nélküli csontliszt méter mázsa
Benatek	Homokos vályog	30.1	27.5	31.3	26.5
Bischofsteinitz	"	22.8	20.0	21.3	17.1
Edelhof	"	22.3	20.2	20.2	16.9
Neuzedlisch	"	26.2	24.4	25.4	21.3
Pardubitz	"	24.5	24.4	23.7	16.6
Steinitz	vályog	18.4	18.2	17.7	9.4
Rauersdorf	homokos	25.6	28.0	27.2	26
Átlag		24.3	23.2	23.8	16.1

Ezen kísérletnél tehát a csontliszt az egyes helyeken éppugy, mint átlagosan, valamelyessel kisebb terméstebbletet adott, mint a Thomassalak, de ha a két különböző oldhatóságú Thomassalak átlagtermésének közepárányát vesszük (23.8), akkor az ugyanolyan nagy, mint a csontlisztrel trágyázott parcelláé, a foszforsavtrágya nélkülivel szemben mindkettőnek 4.7 q. a terméstebblete. Eszerint a Thomassalak és csontliszt termésfokozó hatásának aránya ez esetben 1:1.

Az 1899 évi kísérletekkel zabbal és árpával, nagyobb részt homokos vályogtalajon végeztettek úgy, hogy a kísérleti parcellák nagysága 4—6, legtöbbször 4 ár volt, mind egyik foszforsavtrágyában egy hektárra számítva 60 kg. foszforsav adatot egy parcellára, ezenkívül mindegyik parcella 30 kg. nitrogén és 40 kg. kálium alaptrágyát kapott. A felhasznált trágyák foszforsavának oldhatósága és lisztfinomsága a részletes jelentés szerint a következő volt:

	I. számú	II. számú	III. számú	Enyvtelenített csontliszt
Citrátoldatban oldódott	85.7%	58.5%	61.6%	70.2%
Citrózsavban	98.2%	66.4%	73.0%	80.5%
Lisztfinomság	86.6%	87.0%	90.1%	88.7%

Ha csakis azon kísérletek vétetnek figyelembe, amelyeknél a foszforsavtrágya hatása minden parcellán érvényesült, akkor 7 zabkísérlet átlaga a következő eredményt adja:

I. számú	II. számú	III. számú	Enyvtelenített csontliszt	Foszforsav nélküli csontliszt
parcellák magtermése egy hektáron méter mázsa				
29.64	29.09	29.27	28.80	22.98

Miután a Thomassalak parcellák átlaga 29.3 terméstebbleteik a foszforsavtrágya nélküli par-

cellával szemben 63 q., a csontliszté pedig 5.8 q., a trágya hatásaránya 100:92-hez.

Ugyanezen alapon 15 árpa trágyázási kísérlet átlagos eredménye:

I. számú	II. számú	III. számú	Enyvtelenített csontliszt	Foszforsav nélküli csontliszt
parcellák magtermése egy hektáron méter mázsa				
24.05	25.24	24.06	23.56	20.96

tehát a Thomassalak parcellák termésének átlaga (24.45 q.) a foszforsav nélküli parcellával szemben 3.49 méter mázával több, a csontliszté csak 2.60 méter mázával és így a két trágya hatásaránya 100:74.

Eszerint a zabnál és árpánál a csontliszt termésfokozó hatása gyengébb volt, mint a Thomassalaké, de ha azon kísérleteket is belevonjuk az átlag kiszámításába, amelyeknél egyik vagy másik foszforsavas parcella kevesebbet termelt, mint a trágyázatlan, akkor a Thomassalak és csontliszt hatásaránya a 11 zabkísérlet átlagában 100:105, az árpánál azonban az átlagszámokból ilyen arány egyáltalában nem állapítható meg, mert a 22 árpakísérlet átlagában sem a csontlisztrel, sem a Thomassalakkal trágyázott parcellákon nem mutatkozik nagyobb termés, mint a foszforsav nélküli parcellán.

Még csak azt említem meg, hogy az 1899. évi kísérletek keretében minden egyes kísérletező gazdaságban Thomassalak és csontliszt-parcellák mellett egy szuperfoszfáttal trágyázott parcella is volt, mely az alaptrágyán kívül hektárra számítva szintén 60 kg. vízben oldható foszforsavat kapott és ez az eredményes 7 zab- és 15 árpakísérlet adatainak átlagában a nehezebben oldható foszforsavtrágyákkal szemben nagy fölényben volt.

A kísérletről szóló eredeti jelentés szerint ugyanis az esetben, ha a szuperfoszfát-parcellák magtermésének átlagát 100-ra vesszük, a lassabban oldódó foszforsavtrágyák hatása a

	zabnál	árpánál
Thomas-salak I.	74	62
" II.	68	86
" III.	70	62
enyvtelenített csontliszt	65	52

volt. Ez természetes is, mert a zab vagy árpa rövid tenészciklusa alatt nem használhatja ki olyan mértékben a lassabban oldódó foszforsavtrágyákat, mint a szuperfoszfát vízben oldható foszforsavát, de érdekesek ezen eredmények azért, mert például a zab alá adott Thomassalak foszforsava a szuperfoszfáttrágya hatásának felét rendesen alig mulja felül.

Grabner Emil.

ÁLLATTENYÉSZTÉS.

Rovatvezető: Kovácsy Béla.

Öröklődik-e hát a tej zsirtartalma?

Tudjuk immár, minden intelligens gazda megvan arról győződve, hogy a tej mennyisége szülőről utódra öröklődik s hogy az anya tejelő-képessége nemcsak az üsző-utódra, de a bikautód utján az üsző unokára is átöröklődik, s ugyanolyan, avagy ahhoz hasonló mérvben ki is fog fejlődni abban az esetben, ha úgy felnevelés közben, mint a későbbi használatnál módot nyújtunk arra, hogy a tejelőképeség tényleg ki is fejlődhessen.

Nem egészen így vagyunk azonban a tej zsirtartalmával. Nem pedig egyrészt azért, mert hazai tehenészetünk legnagyobb része csak mennyiségre dolgozik s minőségre ügyet-

sem vet, avagy az csak nagyon másodrangú kérdés: nem továbbá azért sem, mert gazdáink legnagyobb része abban a hitben van, hogy a tej zsirtartalmát egyáltalán nem is lehet befolyásolni, avagy ha lehet, csak zsirdusabb, jobb takarmányozással.

Nem mondom, hogy minden teherészetben elsőrangú kérdés, hogy vajjon 3 avagy 4% zsirt tartalmaz-e a tej. Ott, ahol a tej csupán térfogat szerint értékesítetik, ahol értékesebb tenyészállatok előállításával nem foglalkoznak, csakugyan csak másodrangú dolog a tej zsirtartalma, ott csak a mennyiség lehet mérvadó. Ahol azonban a zsirtartalom alapján adatik el a tej, ahol vajtermeléssel foglalkoznak, ott a tej zsirtartalmának 1/2—1% kal való emelkedése jelentékeny bevételi többletet eredményez. De ettől eltekintve is, minden elsőrangú tenyészetben nagy fontosságot kellene tulajdonítani a tej zsirtartalmának, mert a formalizmus ideje eltelt s ma mindenütt a belső tulajdonságok megjavítására kellene törekednünk.

Lehetséges-e hát a tej zsirtartalmát fokozni s mi módon?

Csak egyetlen mód és eljárás létezik e cél elérésére, a tenészciklusoknál az elvárt megválasztása. Csak abban az esetben fokozhatjuk tehenészetünk tejének zsirtartalmát, ha a legzsirdusabb tejet adó tehenek mindkét nembeni utódait használjuk első sorban továbbtenyésztésre. Az eredmény tehát nem érhető el gyorsan, de ezen eljárás következetes alkalmazásával annál bizonyosabban.

Mert a zsirdus tej nem annyira fajta, mint első sorban egyéni tulajdonság, amelyet pillanatnyilag befolyásolhatnak ugyan bizonyos változások, pl. a test vízének nagyobb fokú elpárolgása, a tökéletesebb jobb fejés stb., de állandóan csakis az átköröklítő képesség az a faktor, mely a tej zsirtartalmát megjavíthatja.

Ott van pl. a takarmányozás. Meglehetősen el van terjedve az a hit, hogy jobb, különösen pedig zsirdusabb takarmányozás által zsirdusabb tej produkálása érhető el, holott a megejtett kísérletek ezt egyáltalán nem bizonyítják. Számos kísérlet végeztetett már erre nézve, mind egy és ugyanazon eredménynyel: a takarmány zsirdusabb vagy kevésbé zsirdus volta nincs befolyással a tej zsirduságára.

Legújabbban 10 kísérleti állomás végzett ez irányú kísérletet Németországban, mindenik 15—25 drb tehénnel. A kísérletek mindenütt egyformán 27—27 napig tartottak olyan formán, hogy az első 27 napon át az alaptakarmány mellett zsirszegény erőtakarmányt kaptak a tehenek és pedig 1000 fontonként 3 font rozslisztet és 1.4 font keményítőt, a második időszakban ellenben zsirdus takarmányozásban részesültek, amennyiben 5 font rizslisztet kaptak ugyanazon alaptakarmány mellett. A rizsliszt tudvalevőleg nagyon zsirdus takarmány s 10.2% emészthető zsirt tartalmaz, de az a hátránya van, hogy nem mindenik tehen eszi szívesen s hogy rendkívül könnyen avasodik.

Mind a 10 kísérleti állomás egybehangzó jelentése szerint egyetlen egy esetben sem emelkedik a tej zsirtartalma a zsirdusabb takarmányozásra, sőt nem egy esetben csökkent is a zsirtartalom, sőt a tej mennyisége is, egy esetben pedig a test súlya is.

Ezen kísérletek is megerősítik tehát az előzőleg végzett kísérletek azon eredményét, hogy zsirdusabb takarmányozás nem eredményez zsirdusabb tejet, amiből azonban egyáltalán nem lehet ennek az ellenkezőjét következtetni, hogy t. i. vízidusabb takarmányozás nem eredményezne zsirszegényebb tejet. A tőgy ugyanis egy bizonyos

Szivattyúk és Mérlegek különleges gyár **Garvenswerke,** WIEN, II., Handelsquai No. 130. Mintaraktár: I., Schwarzenbergstrasse 6.

mennyiségű zsirtejt leválasztására van berendezkedve s ezt a zsirtejt vagy zsirzegényebb takarmány nem befolyásolja. Ha azonban bármily módon fogva nagyobb mennyiségű vízzel keveredik a leválasztott zsirmennyiség, úgy a tej természetesen higabb lesz és ellenkezőleg. Ezért van, hogy a munkát végző, illetőleg igazított tehén teje rendszeresen zsirtejtesebb, mert a bőr és tüdő fokozottabb működése következtében a tej vízmennyisége apad, ellenben az istállóban álló s nagyobb mennyiségű moslékot fogyasztó tehén teje higabb, mert teste nagyon is telítve van vízzel.

Ha tehát — pillanatnyi befolyásoktól eltekintve — zsirtejtesebb takarmányozással sem lehet a tej zsirtartalmát fokozni, ha egyenlő tartás és takarmányozás mellett is egyik tehén több zsirt tartalmaz, mint a másik, akkor nem lehet másként, minthogy ezen különbsétek egyéni tulajdonságokon alapulnak. Vagyis tehát a zsirtejtesebb tej termelése iránti képességet szüleitől kellett, hogy örökölje az állat, következőképpen tehát utódjaira is átörökíti.

Hogy ez így van, az kétségen kívül igazolható számos kísérlet által. Erre vonatkozólag különben Hilscher a következőket írja: „Ha összehasonlítást teszünk az egy és ugyanazon bikától leszármazó tehének tejelőképessége között, úgy nagyon sok esetben feltűnő hasonlóságot fogunk találni az egy bikától származó utódok tejelőképessége s a tej minősége között. Így egy Edemann bikától származó 9., 22., 27., 31., 469. és 470. számú tehének megközelítően egyforma zsirtejtet adtak. A 15., 469. és 470-es feltésvérek több évi átlagban egyformán 124 kg. vajat adtak évente. Egy Va nevű bikától csak két tehén állott az istállóban, mindkettő igen zsirtejteseget adott. Az észlelt esetekben a bika valamely nagyobb befolyással volt az ü-ző utódok tejminőségére s annak zsirtartalmára, mint a tehén.”

De vannak Angliában, Dániában szarvasmarha-fajták, melyekre jellegző a nagy vajtermelő képesség, amelyek oly nagy mennyiségű vajat termelnek, hogy e tekintetben a kontinens más fajai velük nem versenyezhetnek. Miért? Csupán azért, mert talán évszázadok óta a vajtermelésre használtatnak s a nép — talán önkéntelenül is — azok utódait választja elsősorban is továbbtenyésztésre, amelyek a legtöbb vajat szolgáltatják. Az átörökítő és segélyével tenyésztett ki tehát e nagy vajtermelő képesség. S más nemzetek ezt már régen tudják. Ezért rendeznek vajtermelő versenyeket s szerveznek ellenőrző állomásokat.

Nálunk pedig ez irányban vajmi kevés, vagy éppen semmi sem történt. Tenyésztéseink még a zsirtejtesebb takarmányozással sem foglalkoznak, annál kevésbé jegyzik fel a törzskönyvbe az eredményt. Vajtermelő versenyek nem tartatnak, ez irányú ellenőrzések nem foganatosítottak. Pedig itt volna az ideje, hogy ne csak testi- leg, de belső tulajdonságaikra nézve is értéke- sebb állatok tenyésztessenek.

Kovácsy Béla.

NÖVÉNYTERMESZTÉS.

Rovatvezető: Kerpely Kálmán.

A rétek legeltetése.

II.

E külföldi szakvéleményekből is láthatni, hogy a réteknek, első sorban pedig az öntözött réteknek a legeltetését nem lehet oly közömbösséggel venni, mint nálunk szokás. Ha külön- félek is a rétek a rétek legeltetésének a hasznos voltáról, de én legalább eddig még nem találkoztam oly gazdával, aki a rétek legeltetését mint feltétlen kerülendő, a rétre nevezve nagy veszedelmeket magában rejtő eljárást elítélte volna. Sőt a legtöbb gazda a rétek legeltetését kiünő mellékhasználatnak tekinti, amely a rétek nemcsak nem ártana, de használna is, vagy ha el is fogadja, hogy a legeltetés ártalmas, mégis azt vallja, hogy a legeltetés okozta kár a réten semmiesetre sem lehet oly nagy, mint a legeltetéssel járó haszon és előny az állattartásra nézve.

És sajnos, e tekintetben nálunk a legtöbb gazdának igaza van. Azért, mert nálunk a legtöbb réten a legeltetés csakugyan nem árt semmitsem a réteknek, nem mintha réteink valamely különleges előnyös helyzetet élveznének e tekintetben, hanem azért, mert sajnos a legtöbb réten nincs mit rontani a legeltetéssel, olyan silány, olyan gyenge, olyan laza és gyomos amugy is mar a legtöbb gyepek, hogy az rosszabb már úgy sem lehet, legfeljebb javít rajta a legeltetés gyomirtó hatásánál fogva és legalább hullat rá a legelésző jószág egy kis trágyát.

Másrészt a külföldi tapasztalatokat és eredményeket e téren sem lehet egész teljében átvenni. Mi például a rétek őszi legeltetését abból a szempontból, hogy az gátolná a rétek trágyázását, nem tehetjük el, nem abból az okból, mint valaki rossz nyelvéből mondhatná, mert úgy sem trágyázunk a réteket, hanem azért, mert mi a trágyázást, történjek az akár komposztal, akár műtrágyával, ugyanis csak a tél folyamán végezhetjük el. Az öntözött réteinken sem fog minket az őszi legeltetés az őszi öntözés kivételében gátolni, abból az egyszerű okból, mert az eddig fennálló öntözött réteinken őszi trágyázó öntözésről úgy sem álmodozhatunk, amint azt majd más alkalommal fogom kimutatni. Az öntözött réteken való legeltetés ellen ősi szokásból folyton felhozott ama ellenérv pedig, hogy a legelésző állat az árkokban kárt okozna, igazán nevetéses a nálunk divó csörgetézetésre való berendezéseknél. Az állat által okozott kár, még nem is valami nagy felügyelet mellett, oly minimális, hogy az tekintettel a legeltetés nyújtotta előnyökre, elenyésző csekélynek, jóformán semminek sem vehető.

A legeltetésnek a jószágra gyakorolt kedvező hatásaitól eltekintve nem egyszer a mi klímánk is rákényszerít arra, hogy a réteinket legeltessük. Hányszor nem fordul elő szárazabb fekvésű lapály réteinknél az, hogy csak egyszer kaszálhatjuk meg őket; szikes és nem öntözött réteinknél meg éppenséggel a csak egyszer való kaszáltság a szabály, mert ha az anya-

széna (agg- vagy előszénának is hívják) lekerülte után ki is hajt a gyepek, az ritkán nő meg kasza alá. Már most ha a gazda a lekaszálatni nem érdemes sarjút legeltetés útján értékesíti, azt a mi takarmányozásunk gazdálkodási viszonyaink mellett annál kevésbé vehetjük a gazdatól rossz néven, mert az ily száraz viszonyok között szivlódó állandó rétek gyepe nem a legeltetés, hanem már száraz természetük következtében nem szokott sohasem elsőrendű, hanem rendszerint a közepesen aluli lenni. A legelsőrendű füvek ugyanis a rendszeres szárazságot nem bíják ki hosszú ideig és még ha gondosan trágyázunk és ápoljuk is őket, száraz viszonyok közt is pár év alatt kipusztulnak és helyüket a szárazsággal megküzdő, jóval igénytelen- nebb, de már kevesebbet érő növények foglalják el, melyek a legeltetéssel szemben sem oly kényesek.

Szóval nemcsak a svájci, sváb, szász stb. hegyek közt alakulnak úgy a gazdasági viszonyok, hogy a rétek legeltetését szükségessé és megokolttá teszik, hanem még a száraz, kontinentális éghajlat alatt fekvő lapályréteken is a legeltetés nem kerülhető el teljesen és nem mellőzhető el teljes szigorral.

Sőt még a rendszeresen csak kaszálónak használt réteken is előfordul nem egyszer, hogy meleg és hosszú őszkor a sarjukaszálás után a gyepek erősen kihajt, de még sem annyira, hogy érdemes volna azt lekaszálatni, annál kevésbé, mert szeptember végével, októberben szénát ugysem készíthetünk már belőle. A gyepek nekiindulása ősszel nem baj, sőt határozott előny, ha a fü megerősödött a télbe, amért az Alföldön is már legkésőbb október közepén a legeltetés be kellene szüntetni. De viszont a gyepek túlságos megindulása annyiban válik hátrányossá, hogy ha le nem kaszálta, vagy le nem legeltetjük a bundát, az a jövő évi első kaszálásnál mint száraz avar rontja majd a szénamunkát és szénánkat.

Nagyon természetes, hogy az így egyszer- másszor kivételesen alkalmazott őszi legeltetés a réteket nem fogja tönkretenni, sőt nem is fog hátránnyal járni akkor, ha egyszerűen figyelemmel vagyunk arra, hogy minél többet visszünk le a rétekről, annál többet kell trágyában visszapótolni és ha másrészt gondosan ügyelünk arra, hogy nemcsak sokáig és későre nem nyújtjuk ki a legeltetését és nem terheljük túl a réteket állattal, hanem ha nedves időben egyáltalában nem eresztjük a jószágot a rétre, de még legelőre sem. A nedves időben való legeltetés a gyepek legnagyobb mérgé, ahová ilyenkor lép a jószág lába, ott nem is nő jó fü többet! A lábnyomban felgyülemlő víz, főleg öntözött sziken, a rétek elsoványodását vonja maga után csak kissé nedvesebb viszonyok között és a gyepek elpusztulását télen által, ha a lábnyomban felgyülemlő víz befagy.

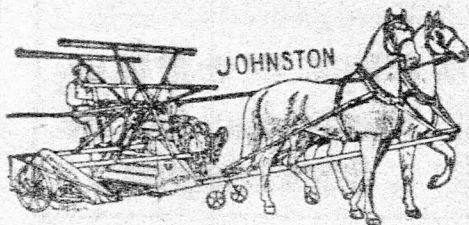
Az előadottakból látható, hogy bizony a mi viszonyaink közt a réteken a legeltetés nem egyszer szükséges rosszabb, néha meg szükséges jóvá válik és hogy nem lehet a rétek legeltetését, mint némelyek szokták, minden további nélkül, azaz a körülmények figyelembevétel nélkül elítélni.

Szóval nagyon bírom mentetgetni azt, ha

JOHNSTON

mélyvágású fűkaszalógépei
marokrakó aratógépei
és kévekető
szénaforgató és szénagyűjtőgépei

a legjobbak a világpiacon

és kiválóan alkalmasak a magyar viszonyokra. A Johnstonspek dölt, kavardott gabonában is jó munkát végeznek s feltűnően

csekély vonóerőt igényelnek.

A gépek szerkezetének tökéletességéről s anyguk elsőrendű voltaért készséggel szavatolunk.

Vezérképviselet és főraktár: Bächer Rudolf Melichar Ferencz cégnél

BUDAPEST, VI. ker., Nagymező-utca 68. szám.

Tessék ismertető leírást kérni.

Tessék ismertető leírást kérni.

nálunk a réteket legeltetik, noha a jó rétek legeltetésének esküdt ellensége vagyok, mert egy igazán jó rétet gyepjét a leggondosabb ápolás mellett is a rendszeres legeltetés — és ha az csak őszszel és keltő gonddal fogatosítatják is — csakhamar tönkretesz. A legbővebben termő és így a legértékesebb és elsődrendű szálfüveink javarészt nem bírják a legeltetéssel járó folytonos lerágatást és tipratást, azok tehát rendszeres legeltetés mellett csakhamar kipusztulnak, még akkor is, ha egyébként a viszonyok kellően trágyázott és öntözött réten örökéletet is biztosítanak nekik. Hogy téves az a nézet, hogy a jó füvek csak 4—5 évig élnek egy helyen, azután új vetés nélkül elpusztulnának, arra majd egy más alkalommal fogok rámutatni.

Hogy mennyit ronthat az ismételt legeltetés egy kiűnő összetételű gyepen, azt legpéldásabban láttam tavaly Westfáliában, amikor a *Bokerheide*-t néztem első kaszálása előtt. Aki csodát akar látni, hogy mit csinál a víz és műtrágya a homokos és kavicsos heide-ből, amelyen még a fenyő sem akar igen megnőni, annak a *Bokerheide*-t kell megtekinteni, hol jelenleg a jobb részein az első kaszálásra 70, a másodikra 55 métermázsa szénát is vesznek a hektáronként.

A kat. holdankint tehát 70 q. szénát is megtermő réteken általában az elképzelhető, vagy tán inkább el sem képzelhető legbujább réti vegetációt láttam majdnem kivétel nélkül az összes réteken. De feltűnt, hogy egyes réteken jóval gyengébb, alacsonyabb és ritkább a növényzet és pedig nagyon is szembeötölő mértékben; ezek a jobb rétekbe itt ott beékeltek rétsávok a fele termést sem ígérték. Kérdésködésemre kísült, hogy eme rétek tulajdonosai a rétet őszszel legeltetik, míg a többi rétre nem jön legelésző állat.

Ez, valamint az a körülmény, hogy az igazán jó réteket sehol sem legeltetik a világon, csak megérősített ama már régebbi tapasztalataim alapján nyert meggyőződésemben, hogy oly öntözött réteket, amelyeknek gyepje céljuknak teljesen megfelelő, azaz jó összetételű és amelyek a gyep fenntartásának megfelelően kellő ápolásban és trágyázásban részesülnek, rendszeresen legeltetni semmi szín alatt sem szabad, hacsak azzal rétünk gyepjét, elsősorban annak termőképességét rontani nem akarjuk. Ily réteken a legeltetés csakis mint kivétel jöhet figyelembe; pl. őszszel a tulajdonoson kívül a gyep visszavetésére. Bár e tekintetben tulságba mennek a gazdák és ha a gyepen egyik-másik fü egy pár ujjnyira felnyult őszszel, már is aggódnak, holott ebből a gyepre nem származhat még baj, mit megfigyelni már nem egy izben, hőtalan és sok havat hozó télben is volt alkalmam.

Gyárfás József.

BAROMFITENYÉSZTÉS.

Mesterséges keltetés.

Nagy általánosságban elmondható, hogy a mesterséges keltetés hű intázata a természetes szaporítási eljárásnak. Keltetőgéppel — legyen az bármily rendszerű — csak addig dolgozhatunk sikerrel, amíg azok szerkezeti kivitelük-

kel biztosítani képesek a keltetés feltételeit. S természetesen, ha e tételt törvényszerűségnek elfogadjuk, ha azon alapkellékek szerint rendezkedünk be a mesterséges keltetésnél is, mint azt a természetes keltetésnél az egyenletes melegben (39-50 C), a szel őztetésben és a levegő paratartalmában látjuk megállapítva, úgy a keltetés kezelésében, a kivitelben is alkalmazkodnunk kell a természet nyújtotta tanításokhoz, vagyis igyekezni kell a gépben is úgy kezelni a tojásokat, aminő elbánást nyerne azok a keltető őstörvényű funkciói révén.

A gyakorlat ennek révén bizonyos szabályokat állított fel, amelyek összességükben a keltetés kezelési munkálatait alkotják s amelyek alapjukban véve a természetes keltetésnél is megtehetőek.

Lássuk már most mik azok a munkálatok, amelyek pontos betartása biztosíthatja a keltetés sikerét?

A figyelmes szemlélő megállapíthatja, hogy a fészken ülő madár

1. fészkeről időnkint leszáll,
2. lábaival, csőrrel keveri a fészken lévő tojásokat,

3. a kelésnél — amikor tehát a tojások pattogzása bekövetkezett — segédkezik fiókáinak a kibúvás nehéz munkájában,

4. megállapítható, hogy a megtepett hasu keltető meztelen teste nedveséget izzad ki, mely a tojás mészburokhártyáit állandóan „*esirban*” nyirkosan tartja.

Tulajdonképpen e négy pontba sorolt empirikus megfigyelésből szűrődött le az a kezelés, amely azután tudományos alapú vizsgálódásokkal is megerősítve és kibővíve képezi a keltetés kezelési munkálatait.

Minden gépben a keltetés alá helyezett tojásokat

1. forgatni,
2. hűteni vagy szellőztetni szükséges s
3. gondoskodni kell, hogy a gépszekrény belsejében a tojásokat körülvevő levegő megfelelő páratartalommal bírjon.

E munkálatok szükségszerűsége a fentebbiek szerint tehát igazoltnak tekintendő. Ezeket kívül a keltetés munkáihoz tartoznak a tojások megvizsgálása s részben a kelés mellett gyakorlati segédkezés is.

Azonban mert a keltetés sikere — bár arra elsődrendű befolyást is gyakorolnak a gép kellő működése és a kezelési munkálatoknak pontos betartása — függ még egyéb kívül fekvő okoktól is, szükségét látom első sorban ezekre az olvasó figyelmét felhívni.

Első teendőnk a jó tojásanyag beszerzése legyen.

Jónak mondjuk a megtermékenyített (csiraképes), alakilag kifogástalan, kellő nagyságu és koru tojást.

Az olvasó bizonyosan tudni fogja, hogy nem minden tojás egyenlően csiraképes. S tényleg, ebben vannak fokozatok, amelyek ugyan a tudomány és gyakorlat mai állása mellett előre meg nem állapíthatók, de mégis fennállanak. A csiraképeség ezen fokai főként abban mutatkoznak, hogy

1. vagy a keltetés folyama alatt állanak meg az embriók a további fejlődésben,
2. vagy a kikelt apróság lesz teljesen élet-

képtelen s mint ilyen hamarosan el is pusztul. A gyakorlati tenyésztőre ez annyiban tartozik, hogy igyekezzen egyrészt tenyésztőreket úgy összeállítani, hogy azok tojásai erőteljesen termékenyítettek legyenek, másrészt mindazon okok, melyek a tojás csiraképeségét csökkenthetik, kiküszöböltessenek. Ily okok lehetnek az embriók (p. o. a tojás erős vagy huzamos rázása), időjárásbeliek (p. o. a tojás meghűtése) és a kamrán tartott tojások szabálytalan vagy hiányos kezelése. A tojás kamra hőfoka ki-gyenlítet és + 10° C.-nál hidegebb ne legyen; a tojások hossz tengelyükkel vízszintesen elhelyezve és már a kamrában 3—4 naponkint forgatva legyenek.

Minden csibe csak azon esetben lesz életképes, ha erőteljesen, kitűnően termékenyített tojásból kelt ki. Ilyen tojásokat pedig fiatal, éle erős, egészséges, tökéletesen parázó törzsek után nyerünk. A fiatal és öreg koru begigazoltan rosszul hágo k kasokat se tőrjünk tehát törzseinkben. A tojás normális rendes alakja is megkivánandó. Ilyen tojás képét a 19. ábrán látja az olvasó.

Az embrióknak csak ily alakú tojásban lesz megfelelő fekvése, ami tökéletes kifejlődéséhez muhatatlanul szükséges.

Ezzel szemben minden oly tojást, amely bármilyen tekintetben eltér a szabályszerű rendes tojás orrától, keltetési célokra használni nem szabad. A 20. sz. ábrán ismét oly tojások láthatók, amelyek keltetésre nem használhatók.

A tojás-héj minőségére is legyünk tekintettel s a göröncös héjú tojásokat, amelyeken tehát meszes felrakódások (fekélyek) vannak, konyhai czelnál egyébre ne használjunk.

A tojás korosságának tekintetében szabály, hogy tyuktojást a letojástól számítva 2 héten belül, egyéb szárnyas tojását 3 héten belül keltesük ki. Ezentúl már gyöngébb életképességű lesz a jól megtermékenyített tojás is.

A tojásnagyság tekintetében is van megszívelni való. Keltetési célokra alkalmas az a tyuktojás, mely átmérőben mérve 40—50 mm. között van, az ennél kisebb vagy nagyobbak keltetésre ne használtsanak.

A keltetés legelső munkája a tojásanyag előkészítésén kívül a keltetőgép megfelelő előkészítése lesz.

Miből áll ez?

Gondosan megnézni, rendben van-e minden, működik-e a szabályozó, nincs valami hiány a gépen? Lámpás gépeknél a lámpabélre is terjesztjük ki figyelmünket, a bél érje a petroleum-tartány fenekét s egy-egy keltetés alatt legalább 2-szer cseréljünk új kanócot. A lámpás sokszor okozhat zavart, amiért is ajánlatos kezelését pontosan végezni; naponkint friss feltöltést tenni, a kanócot egyenesre vágni és az elégett lámpabélrészeket eltávolítani.

A gép pontos besabályozása után — amikor tehát huzamosan megáll a hőmérő 39-50 C.-on — hozzáfogunk a tojás berakásához. A tojások a forgatás ellenőrzése miatt feltűnő jellel látnak el, a piszkosak megmosatnak s kiszikkadás után a gépbe helyeztetnek.

A berakás után 36—48 óra hosszat a tojások semmi kezelésben nem részesülnek, ellenben természetesen a fűtés körüli munkák ez

HALDEK

„ magnagykereskedése

József főherceg ő cs. és kir. fensége udvari szállítója.

Budapest, V., Bálvány-u. 6.

vesz

lóhere-

magot

kisarankását

a belföldi szükségletre 180 koronáig,

nagyarankását

a külföld részére 160 koronáig.

idő alatt is pontosan végzendők. A keltetés állandó munkái a forgatás, hűtés és permetezés.

A forgatás. Kezdetét veszi a keltetés harmadik napján. Kétféle forgatást végzünk:

1. a tojás tengelye körül és
2. helyváltoztató forgatást.

Mindkettőnek célja, hogy a meleg eloszását kiegyenlítse és hogy általa élénkítsük a fejlődő embrió életműködését. A forgatást kézzel végezzük, néha azonban a gépekben vannak al-

tapasztalati lényt, hogy a túlmértékű párafejlesztés sikertelenné teszi a keltetést, viszont a kelető ür levegőjének kiszáritása megnehezíti, avagy lehetetlenné teszi a csibéknek kiképzését, teljes mértékben méltányolhatjuk ezt a kijelentést, hogy a levegő páratartalma döntő fontossága.

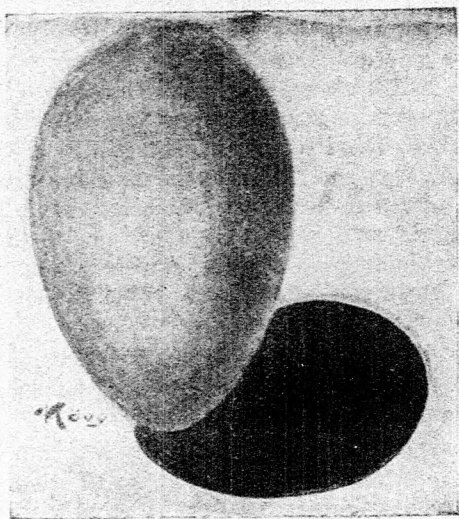
Sokak nézete, hogy bizonyos gépeknél a páratartalom mesterséges fejlesztése fölösleges. Ezt rendszerint ama gépeknél hangoztatják,

között, amely a tökéletes kiegyenlítést lehetővé tenné.

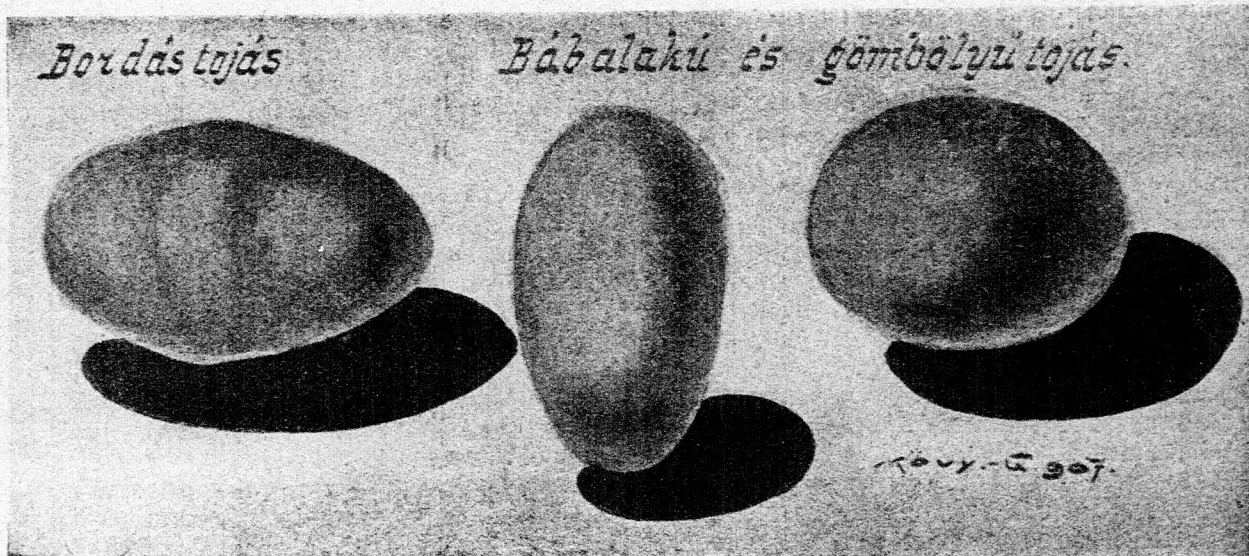
Ezért s mert ezt gyakorlatom is igazolja, a páratartalom mesterséges fejlesztését ajánlom.

A permetezés — amint közönségesen nevezzük a párázat fejlesztését — kivitele a következő.

A prof Teleki-féle gépnél a tojástartó alatti homok permetezendő és pedig a keltetés egész folyamata alatt, annyira, hogy az nyirkos tapintásu legyen. A második héten minden másodnap,

19. ábra. Hibátlan tojás-lak

20. ábra Bordás tojás.

Bábalakú és gömbölyű tojás.

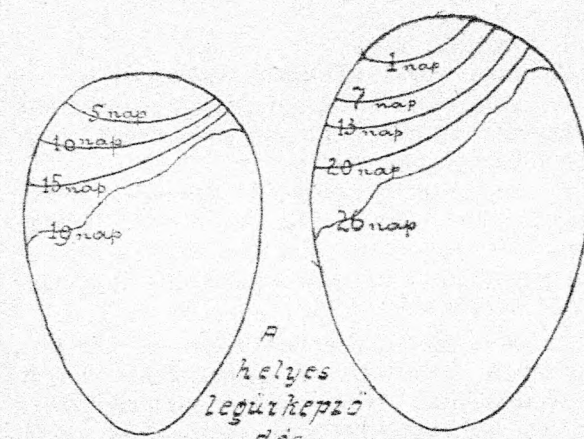
kalmazva forgató készülékek is. Különség a két eljárásban nincs. A forgatás 12 órai időközökben végzendő.

A forgatás elmulasztása, avagy teljes hiánya nyomorék csibéket eredményez.

Hűtés. A keltetés e munkája nem egyéb, mint a szellőztetés. A tojások a forgatás miatt kivételként, hidegebb levegővel érintkeznek, amely hőfokukat alászállítja. Természetesen nagy avagy hirtelen beálló hővesztésnek kitenni a tojásokat nem szabad; a hűtés mérvére tájékoztatók az alábbiak: a hűtésben addig menjünk, hogy kézzel tapintásra még melegnek érezzük a tojásokat; hideg helyiségben rövidebb ideig melegben tovább kell hűteni, e tekintetben leghelyesebb egy 12—15° C. hőfoku helyiség.

A keltetés elején rövidebb ideig, a vége felé tovább tart a hűtés, mert természetesen minél fejlettebb az embrió, annál több meleget fejleszt önmaga is, míg az elején a felvett meleg gyorsabban is hül. Általánosan tudott dolog, hogy a hűtés rövid volta gyorsítja a kelést; a kevésbé hűtött tojásoknál szoktak már 19—20-ik napon reggelre kelni a csibék. Az erős mérvű hűtés visszaveti fejlődésében az embriót.

amelyeknél a külső (szoba) levegő s a belső (tojást körülvevő) levegő állandó körforgásban lévén, annak páratartalma is kiegyenlődik. (P. o.

21. ábra. a) tyuktojásnál. b) kacsotojásnál.

a Cyphers-gép vagy Kogler gépe, amelynél a levegő e körforgását a fűtőszervezet biztosítja.) Első látszatra ez valószínűnek is látszik, mert

a harmadik és illetve a negyedik héten minden nap gyöngén a tojások is permetezendők.

Az amerikai-magyar keltetőgépnél s a többinél is, ahol a tojástartó alatt ruhadarab van, az permetezendő nyirkossá; egyéb tekintetben különbség nincs.

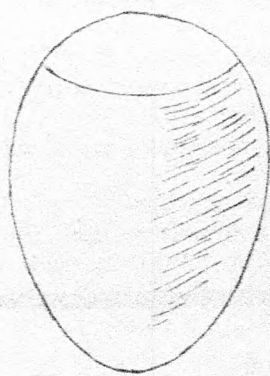
Az erős nedvesség kisebbiti a légüreget, a száraz levegő nagyobbítja annál a mértéknel, amely a tojás helyes légürképződését feltüntető ábrán látható.

Ugy a forgatás, mint a hűtés és permetezés a keltetés 20-ik, illetve 26-ik napjának reggelén befejeztetik.

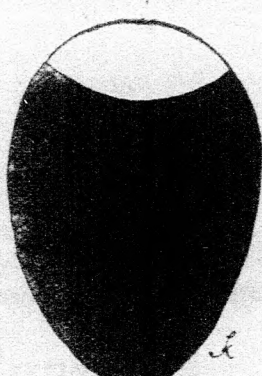
Ezután az összes munka a lámpa kezelésére szorítkozik.

Ezen állandó munkákon kívül végeztetik a tojásvizsgálat, vagy a tojások átlampázása. Célja ennek megállapítani, mely tojások fogamzottak meg, mert a keltetés alól azon tojások, melyek fiatalnak bizonyultak, elvonatnak; az ilyen tojás takarmányozási célokra lesz felhasználható. A tojásvizsgálat a keltetés 7-ik napján végzendő, lehet ezenkívül még a 14-ik napon is megvizsgálni a tojásokat.

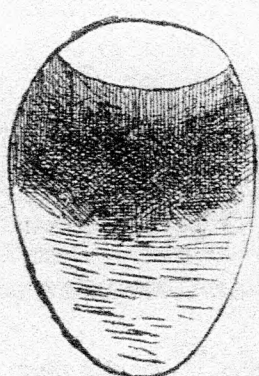
A vizsgálatot rendszeren az esti tojásforgatással.

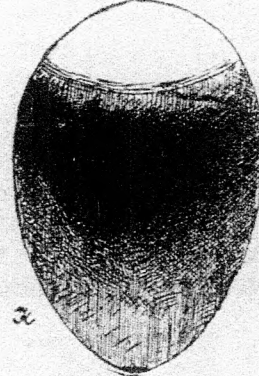
22. ábra. Fiatlan tojás.

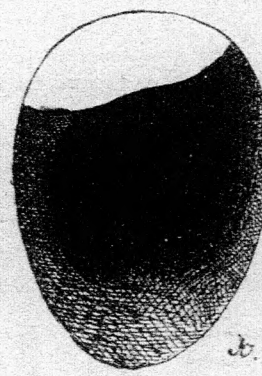
23. ábra. Fias tojás.

24. ábra. Elhalt embrió. (1 hetes korig.)

25. ábra. Elhalt embrió. (2 hetes korig.)

26. ábra. Elhalt embrió. (15—17 napos korig.)

Ha kevés a hűtés aránylag kicsi a már előrehaladott kelésnél is a tojás légkamrája és viszont.

Mindkettő baj, a helyesen hűtött tojás légürképződése a 21. ábrán látható.

Permetezés. A keltetés sikerével talán legszorosabban összefüggő kérdés a levegő páratartalmának megfelelő mérvű fejlesztése.

S tényleg, ha figyelemre méltatjuk ama

hiszen a természetes keltetésnél sincs párafejlesztő. Am amikor egy helyiségben több gép ég, amelyek fűtőteste maga is lekötö a levegőt, de a kifejlesztett hő is párologtatni képes a levegő víztartalmát, szükségszerűleg is beáll az az eset, hogy a helyiség levegője nem rendelkezik a kellő páratartalommal. De továbbá vannak gépek, ahol szerkezeti okokból sincs oly élénk közlekedés a gép és szobalevegő

együtt végezzük. A 22. ábra oly tojást mutat, mely fiatal, az ilyen tojás világosság (tojásvizsgáló lámpás) elé tartva teljesen áttetsző.

A fias tojás az 23. ábrán láthatólag egész tömegében sötét.

A 24. ábrán oly tojást mutatunk be az olvasónak, melyben a csira megkötődött ugyan, de életképtelen volta miatt már az első héten belül elpusztult.

A 25. és 26. ábrákon a 2-ik héten s illetve 15—17. napján a keltetésnek halt el valamely zavaró ok folytán a csibe; az ily tojások azután a második vizsgálat alkalmával lesznek eltávolítva a gépből. A tenyésztők körében gyakran merül fel — főként a mesterséges keltetésnél — az a kérdés, hogy a nagyobb arányú befulladásnak mi az oka. Hát a befulladásnak több oka lehet, amelyeket 7 pontba foglalva alább közlök.

1. A tojásanyag gyenge csiraképesége, p. o. öreg tojás használata, vagy a szülők túlfatalt volta, a kakas kivénhedtsége, a nemzőszervek valamely ösmeretlen hibája, a tojás megfázása, ha a tojás a tojaskamrában 4—5 naponkint nem lesz megforgatva stb.

2. A tojás kicsinysege, amikor az embrió nem juthat elegendő táplálékhoz.

3. A túlmértékű permetezés, mely a fehérjét elköcsönysíti (penész) s így az az embrió táplálására alkalmatlanná lesz.

4. Az elégtelen szellőztetés s főként a romlott levegő használata.

5. Épp úgy a túlmértékű szellőztetés, amely a tojások meghűlésével is járhat.

6. Kezelési hibák, mint p. o. a gép hőfokának fel- vagy leszállítása a megengedett hőhatárokon túl.

7. Végül az az átmenet, amikor először használja a tüdejét a kis apróság s ami a 18—19-ik napon következik be.

Mindenesetre ne feledje az olvasó, hogy a mesterséges keltetésnél úgy a jó, mint a rossz eredmény a gép befogadó képességének arányában 5, 10, 15-szörte nagyobboknak látszik, szemben a természetes keltetéssel.

Ha egy kottónál, amely alatt 20 tojás van, belefutad 2—3 csibe s ugyanezen arányban egy 300 tojásos gépnél befulad 45—50 csibe, az első esetben ügyet sem vetünk a jelenségre, a gépnél ellenben már szörnyűködünk.

Az embriológiai kutatások sajnos még nem haladtak annyira előre, hogy a kelés alatt álló élőlény fejlődésének és az azzal szorosan összefüggő kóros eseteknek akármelyikére olynemű feleletet adna, amely a gyakorlati tenyésztőt megtanítaná p. o. a befulladás előidéző okának megszüntetésére, avagy a nehéz kelések esetén biztos alapon nyugvó beavatkozás megtételére.

A gyakorlat tudományos alap nélkül maga is csak tapogatózik e kérdésben s így itt sem tanácsolható más, hogy igyekezzen megszüntetni azon okokat a tenyésztő, melyek a befulladás előidézhettek.

A kelés tyuktojásnál 21, gyöngytyuk-, pulyka-, lud- és kacsatojásnál 26—28 napra következik be.

Kelés közben sok munkánk nincs. Ha a csibék ezen munkájánál segíteni kell, valami jó csibeanyagot ettől ne várjunk. Maga a segítség mérve is csupán arra szorítkozik, hogy a 22. vagy 29. napon a légür táján megtörjük a tojáshejat, hogy a csibe levegőhöz jusson s megerősödjön.

A kikelt apróság mindaddig a gépben marad, míg tökéletesen meg nem szárad; kivenni őket közvetlen a kikelés után tehát nem szabad.

A kelés folyama alatt a gépszekrényt megnyitni nem ajánlatos; hogy az utolsó 2 napon

semmiféle kezelést nem végzünk, az is azért van, hogy a levegő páratartalmát fölöslegesen ne fogyaszszuk.

Kövy József.

LÓTENYÉSZTÉS.

Pótlóvázás és pótlóárak.

(Illetékes helyről kapjuk az alábbi közleményt, amelyre mint a hivatalos körök véleményének kifejezőjére, különösen felbivjuk a gazdaközönség figyelmét)

A közvélemény hosszabb idő óta feltűnően sokat foglalkozik pótlóvázási ügyekkel; tárgyalásra kerül úgy a fennálló rendszer, mint annak végrehajtása és akárhány lap, úgy a szak-, mint a politikai lapok, többé-kevésbé figyelemreméltó cikkeket közölnek ez ügyben. Ez mindenesetre nagyon örvendetes jelenség, mert a nyilvános megbeszélés által oly kérdések kerülnek napirendre, melyek máskülönben vitatlanul maradtak volna és az így keletkező eszmecsere folytán a fennálló ellentétek is kisimulnak valamennyire.

Mert nyíltan be kell vallani, hogy ilyen ellentétek tényleg léteznek, azok teljes kiküszöbölése azonban azért ütközik oly nagy nehézségekbe, mert a dolog természetében rejlenek.

A lótenyésztő közönség (természetesen) lehető magas pótlóárakat követel, a hadügyvezetőség ellenben kénytelen arra igyekezni, hogy a pótlókat, anélkül, hogy ez a minőség rovására történjék, minél olcsóbban megvegye, mivel a költségvetésben adott határokat betartani kénytelen. Ezen ellentétek tehát nem abban lelik magyarázatukat, hogy a hadügyvezetőség a pótlókat jobban megfizetni nem „akarja”, hanem abban, hogy nem „birja”.

Ha most már az ezen lapban a pótlóvázási kérdés dolgában megjelent, nevezetesen a „B. D.”-vel jelölt cikket figyelmesen tanulmányozzuk, úgy azokban a pótlóárak felemelése és a pótló minimális és maximális árak létesítése utáni kívánalmakat látjuk kifejezve.

Ami az előbbit illeti, az összes érdekelt körök azon a nézeten vannak, hogy a jelenlegi árak a mai viszonyoknak már meg nem felelnek; felemelésük tehát már elhatározott dolog.

Másképp áll azonban az ügy a második, t. i. a minimális és maximális árak létesítése iránti kívánalommal szemben. Itt ugylátszik téves a felfogás, mert hiszen a lovassági pótlóért szabványozott 650 koronás ár csak *átlagos ár*, amely csupán pénzügyi jellegű, mert a hadügyi költségvetésben a pótlóvázásra fordítandó pénz egy összegbe foglalandó, minek okáért szükséges, hogy egy egységár megállapíttassék.

Feltéve, hogy valamely pótlóavató-bizottságnak 1000 lovassági pótlóval kell vásárolnia, ezért 650,000 korona hitel lesz rendelkezésére bocsátva. De ezen összeg csupán *átalányösszeg*, amely keretében a pótlóavató-bizottságnak teljesen szabadságában áll a bemutatott pótlókat valódi értékük szerint megfizetni. Sőt mi több, a pótlóavató bizottságoknak a hadügyi igazgatás által különösen meg lett hagyva, hogy kitűnő pótlókat 650 koronánál magasabb áron is vásároljanak, míg középminőségű lovakért csekélyebb árat fizessenek.

Ezen eljárás sokkal czélszerűbb, mint a vásárló közegeket minimális és maximális árak megállapításával megkötni s őket az árak megállapítása körül minden önállóságtól megfosztani. Azt sem szabad továbbá említetlenül hagyni, hogy ezen határozmány a hároméves csikónál is érvénynyel bír, ami a tenyésztőkre nézve nagy horderejű, miután egy teljes évi felnevelést megtakarítanak, miáltal a költségek és a kockázat tetemesen csökken. A leirt eljárás által a nagy és tapasztalt tenyésztők, akik okszerűen felnevelt nemes anyagot állítanak, fáradozásukért megfelelően díjaztatnak, de ez az eljárás a kistenyésztőket is buzdítja, ha valamelykitűnő pótlóért vagy hároméves csikóért több mint 650 K.-t kapnak. Ilyesmi gyorsan elterjed körükben s akárhány kispazda, aki eddig sikerült csikóanyagát 400—500 koronáért a kereskedőnek adta el, fel lesz bátorítva, hogy a pótlóavató-bizottságot lovával vagy személyesen felkeresse vagy pedig azt megvételre bejelentsé. Véleményünk szerint a tenyészet csak így módon javítható és terjeszthető. Azt hisszük tehát, hogy a hadügyi igazgatás által a bevásárlás tekintetében követelt uton a nagy- és kistenyésztőknek nagyobb a hasznuk, mint szabott minimális és maximális árak mellett.

GAZDASÁGI JOG.

Rovatvezető: Szilárd Ferencz dr.

Felmondás gazdatisztnak.

A gazdatiszti szolgálati ügyekben a legtöbb vitás kérdés a felmondás körül forog és noha az 1900. évi XXVII. t.-cz. éppen ezt a kérdést kimerítően szabályozni igyekezett, az élet még mindig vet föl kérdéseket, amelyekre a törvény határozott feleletet nem ad.

A gazdatiszti törvény életbeléptét megelőző időkből bírói elvi határozatok pótolták a törvényt és ezeknek egyik nagyobb jelentőségű sarokköve az a helyes elv volt, hogy minden gazdatiszti szerződés eltérő kikötések hiányában legalább egy év tartamára kötöttnek tekintendő. Ezt így hozza magával a gazdatiszti szolgálat természete és a jogbiztonság által megkövetelt állandó jellege. Ennek az elvnek további folyamánya volt, hogy a gazdatiszti szerződést eltérő kikötés hiányában az első év vége előtt megszüntetni nem lehetett. A gazdatiszti törvény sajnos, ezt a fontos elvet szövegében nem vette fel s azóta a helyzet a szerződések állandósága szempontjából többlet romlott, mint javult, mert a bíróságok a törvény életbelépte óta azt a dolog természetéből folyó szempontot, hogy a gazdatiszt alkalmazása legkevesebb egy év tartamára szól, mindinkább elejtik. Ujabbán már a kir. Kuria is erre a térre lépett és 1907. évi okt. hó 30-án 8767/1906. számú ítéletében úgy határozott, hogy ha az egy évre kötött szolgálati szerződésben felmondási időt kötnek ki a felek, a szolgálati viszony a szerződéses egy év tartamán belül is a kikötött felmondási idő betartására fölmondható és ekként megszüntethető.

A kir. Kuria ezt a két alsóbb bíróságnak ellenkező értelmű határozatával szemben, mind

Vöröslóhere-magot vásárolok.

Kisarankás áruért **190** koronáig, **Arankamentes** áruért **200** koronáig fizetek métermázsánként ab vidéki állomás, ott átvéve és kifizetve.

Ajánlatot és 5 kilós mintát utánvétellel kér, az eladó mennyiség közlésével

Mauthner Ödön cs. és kir. udvari magnagykereskedése **Budapesten, VII., Rottenbiller-utcza 33.**

a két alsó bíróság ítéletének megváltoztatásával mondotta ki és az eddig követett elvi gyakorlattal szakított. Összeütközésbe jött nézetünk szerint az 1900. évi XXVII. t.-cz. 12. §-ával is, mert ezen szakasz szerint a határozott időre kötött szerződés csak a kikötött idő leteltével szűnik meg.

Erdekes különben látni egymás mellett az ellenkező két álláspontot, amelyet az alsó bíróságok és a kir. Kuria ítélete képvisel.

Az egyiket az alsóbírói ítélet indokolása a következőképpen fejti ki:

Alperes felperest a szerződés szerint gazdaságtanilag alkalmazta. A szolgálat tartama 1904 aug. 26-tól 1905 aug. 26-ig egy évi időtartamban állapított meg; alperes azonban a szerződést már 1904. évi okt. hó 10-én három óra felmondta és felperest 1905 jan. 10-én a szolgálatból elbocsátotta, miért felperes elbocsátásától 1905 aug. 26-ig járó fizetése és javadalmazása iránt adta be keresetét.

Mivel az A) alatti szerződésben a szolgálat időtartama egy évi időtartamra állapított meg és az 1900. évi XXVII. t.-cz. 12. §-a értelmében a szolgálati szerződés azon időnek leteltével szűnik meg, amelynek tartamára azt kötötték, annál fogva alperes a szerződést az id. t.-cz. 16. §-ban felsorolt okok hiányában az év eltelte előtt egyoldalul megszüntetni jogosítva nem volt. Az A) alatti szerződésben 3 havi fölmondási idő megállapítva van ugyan, de ez nem ad jogot a szerződésnek az abban határozottan megállapított szolgálati idő eltelte előtt is megszüntetésére, hanem csak arra vonatkozik, hogy mindkét fél a szerződést lejáratáig idejére a megállapított felmondási időben felmondhatja, mivel különben a szerződés az 1900: XXVII. t.-cz. 13. §-a értelmében meghosszabbítottnak tekintendő. Alperes tehát a szerződést idő előtt szüntette meg és annak ily módon megszüntetésére oka nem volt; miért is felperesnek a megállapított szolgálati időtartamra eső járandóságaiért felelős, stb.

A kir. Kuria ezzel ellenkező álláspontját a következő indokokkal támogatja:

Az A) a szerződésben a szolgálati viszony az 1904 aug. 26-tól 1905 aug. 26-ig terjedő egy évi időtartamban állapított ugyan meg, de annak utolsó bekezdésében mindkét felet megillető három havi felmondási idő is kikötött.

Mint hogy a határozott időtartamra kötött szerződés a kikötött idő lejártával felmondás nélkül is megszűnik s az A) a szerződésben kikötött 3 havi felmondás csak akkor volna akként értelmezhető, hogy az egy évi szolgálati idő leteltével a szolgálati viszony csak felmondás esetében szűnik meg, ha az A) a szerződés ilyen tartalmu megállapodást foglalna magában, ennél fogva nyilvánvaló, hogy a 3 havi felmondás célja nem az volt, hogy az A) a szerződésnek a kikötött idő lejártával való megszűntetését biztosítsák, hanem az, hogy a szolgálat a kikötött egy évi időtartamon belül is 3 hónapra felmondható és ekkép megszüntethető legyen.

Az eddig követett gyakorlattól való eltérés ebben az esetben annál szembeszökőbb, mert a szolgálati idő egy évi tartama mellett nem-

csak a dolog természetéből levonható vélelem szolgált, hanem a szerződésbe foglalt világos megállapodás is. Szilárd Ferencz dr.

GAZDASÁGI VEGYTAN.

Rovatvezető: Kosutány Tamás dr.

Mérge-e a magyar paszuly?

Egy idő óta a magyar eredetű termények ellen külföldön olyan támadásokat intéznek, melyek kivitelnélkül egyáltalában nem válnak hasznára.

8-10 év előtt Angliában a magyar liszt ellen tettek kifogásokat, jelezvén, hogy a magyar buza jóformán degenerált s az nem olyan kitűnő többé, mint annakelőtte.

A földművelésügyi minisztérium által elrendelt évekig tartó tüzetes vizsgálatok fényesen bebizonyították ezen állítás alaptalanságát, de már román szomszédaink felhasználják ezt, s mint a Molnár Lapja 1906. évfolyamában „Román támadás a magyar buza ellen” című cikkemben közöltem és megczáfoltam, azt állították, hogy a magyar liszt azért nem olyan jó többé, mert az őrlési forgalom megszűnő, a magyar malmok nem hozhatnak be többé a magyar liszt javítására román búzát. Némi tapogatózás után kiderült, hogy az Angliába szállított „Hungarian flower” feliratu magyar lisztet kiürült zsákjait az élelmes angol malmok nagy előszeretettel vásárolják meg, hogy azt saját ismeretlen eredű búzákból készült lisztjökkel megtöltsék, magyar liszt elnevezés alatt hozhassák forgalomba. Csehországban szélteben hirdetik, „ne vásároljatok magyar lisztet” és több Csehországból származó magyar feliratu liszt-czímekét láttam, amely a magyar malmok ismert czimkét utánozza, hogy lisztjüket a magyar minőségének állításával jobban értékesíthessék.

Pár év előtt a magyar rizshántolók által Ausztriába vitt magyar rizs ellen izgattak s azt sikkporral (Talkum, Federweis) hamisítottak jelentették ki, amely emészthetetlen lévén, a rizsnek értékét alábbszállítja. A több oldalról végzett tüzetes kémiai vizsgálatok azt mutatták, hogy az ilyen sikkporozott rizsnek idegen anyagtartalma nem rug többre kéttized százaléknál s így semmiesetre sem sulyszaporítás céljából alkalmazzák, annál kevésbbé, mert maga a sikkporral való fényesítés és az anyag beszerzése is költségbe kerül, de azért, hogy a rizsnek tetszetősebb kinézetét kölcsönözzenek és azt bizonyos rovarelleneségektől védelmezzék. Ezt az eljárást évtizedek óta az összes rizshántolók gyakorolják, senkinek az ellen kifogása nem volt, de nem is lehetett, de mégis a magyar malmokról kellett híresztelni, hogy azok sikkporral hamisítják a rizset.

A magyar sörárpa, mint minden magyar növény, a mi különleges éghajlati viszonyaink következtében nagyobb proteintartalommal bír, mint a külföldiek s miután mint ismeretes, a protein a takarmányféléknek legértékesebb alkotórésze, a külföldieknek ezen szempontból elvitathatatlanul többet is ér; ugye de sörgyártási szempontból kijelentették, hogy az olyan árpa, amelynek a proteintartalma 10%-nál nagyobb, nem minősíthető prima sörárpanak,

mert kevesebb extraktot (kierjeszhető anyagot) szolgáltat s így belőle kevesebb sör készíthető. Ezen állítás ellen is állást foglaltam annak idején a Köztelekben (A magyar sörárpa és a német árpabírlat 1904), ugye, hogy ezen vélemény megingott, noha véglegesen elintéztnek még nem tekinthető, mert több felszólamlás folytán a bécsi 1907. gazd. kongresszus egy nemzetközi bizottság elé utalta. Mindazáltal az lett az eredmény, hogy a sörárpa kiszabott magasabb vám miatt a magyar sörárpa csak nehezen és a fenti becsmérlés folytán csak olcsóbb áron értékesíthető Németországban, mint eddigé, míg Oroszországból a szemetes árpával kevert „takarmányárpanak” nevezett árut olcsóbb vámdíjtétel mellett viszik be, hogy ott egy osztályozó hengeren keresztül bocsátva, sörárpa és takarmányárpa különítsék el.

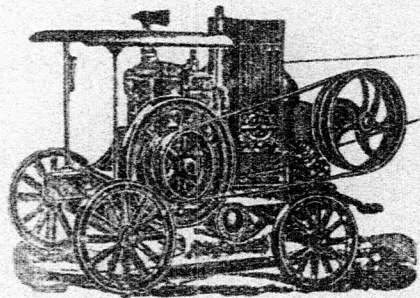
A vámmal gyakran meggyűlt a baja a korpát és takarmánylisztet exportáló magyar malmoknak azon okból is, mert ezek tökéletesebb be rendezésük folytán a búzát jobban megtisztítván, az általuk kivitt termék nem tartalmaz annyi hamut, mint az például a takarmánylisztre stb. Németországban elő van írva.

Néhány év előtt Frankfurtban járván, egy kereskedés kirakatában magyar czimer alatt ezt a feliratot láttam: „Medicinal Tokajer”, „Nullum vinum nisi Hungaricum”. A félliteres palacknak az ára másfél márkára, tehát mintegy 90 krajczárra volt téve. A különböző konzulátusok révén a földművelésügyi minisztérium intézkedésére közel 20-féle külföldi származású tokaji bort volt módomban néhány év előtt megvizsgálni, amelyeknek egyike sem látta sem Tokajt, de még Magyarországot sem, de teljesen alkalmas volt arra, hogy a magyar eredeti tokaji bort diszkreditálja. Hála Isten az új német és az új osztrák bortörvényben az ilyen pancsoknak tokaji bor elnevezés alatt forgalomba hozatala tiltva van és büntetést von maga után.

A francia XIV-ik hadtest lioni kémiai laboratoriumából a múlt év október 16-iki kelettel ismét egy ilyen támadás ért bennünket, amennyiben Evesque, Verdier és Bretin „Mérge-e, ugye nevezett magyar paszuly” czimvel a következőket írják: „Nemrégiben egy magyar paszulymintát vizsgáltak, amely szövettanilag a közönséges paszuly (Phaseolus vulgaris) összes tulajdonságait mutatta, de igen sok glikozidát tartalmazott s 1 kg. babban 0.3420 gr. cziánhidrogénsavat, ezen rettenő mérget mutatták ki, amiből azt következtetik, hogy az alaktani és histológiai vizsgálat nem elegendő, hogy valamely babnak méregmentességét megállapítsuk.”

Hogy széles ez Magyarországon valaki a paszulyfőzeléktől meghalt volna, azt sohasem hallottam!

A pillangósvirágu növények magvai között sok van, amely ellen itt-ott kifogást emeltek. Így Afrikában és Dél-Franciaországban a bükköny etetése néha a *Lathyrismus* nevű betegséget okozza. A csillagfürt magvai a birkáknál egy bennük lelhető keserű anyag folytán azoknak sárgaságát és a *lupinose* nevezetű betegséget okozzák. A „Revue Internationale des Falsifications” folyó évi 5-ik füzetében olvasom, hogy a hollandi Indiából származó „kratokbo-

OBERURSELI MÓTORGYÁR RÉSZV.-TÁRSASÁG OBERURSEL

Iroda és raktár: Bécs, VI/2., Gumpendorferstrasse 72/H.

MAJNA-FRANKFURT MELLETT.

LEGOLCSÓBB HAJTÓERO A „GNOM” BENZIN-PETROLIN-MÓTOR

3000-nél több üzembn ■ Könnyen kezelhető. ■ Villanyos gyújtással. ■ Okl. gépész felesleges. ■ Költségvetés, tervek és egyéb felvilágosítás ingyen és bérmentve. ■ Magyar levelezés. ■ Referenciák beszerezhetők: gróf Wenkheim Géza uradalmától, Csorvás (Békésmegye); gróf Wenkheim Frigyes uradalmától, Székudvar (Aradmegye); gróf Esterházy János uradalmától, Nyitra-Ujlak (Nyitra megye); gróf Esterházy László uradalmától, Sárvár (Fehérmegye).

nen" nevezetű magvak, amely név a viczia albanak felel meg, ha azt nyersen 15 órán keresztül 35 C-nál digeráljuk, jelentékeny mennyiségű cziánhidrogénsavat fejleszt, amelynek minimuma 4 próbánál 1 kg. babra vonatkozólag 1'08, maximuma pedig 3'0 gr.-ot tett ki s amelyek a velük etetett állatoknak az elhullását vonták maguk után.

Most a „Centralblatt für Agrikulturchemie“ 1907. évi decemberi füzeteiben olvasom L. Guignard értekezését, amely szerint a cziánhidrogénsav fejlődése egy nálunk tudtommal nem termesztett Phaseolus lunatus (Mondbohne) nevű babhoz van kötve, amely a nevezetnek vizsgálatai szerint egy phaseolunatin nevű glikozidát tartalmaz, mely egy emulzinszerű enzim folytán oly módon bontatik fel, hogy egyebek között cziánhidrogénsav is fejlődik. A különböző eredetű Jáva szigetéről származó lima babokban különint több mint 3 gr. cyanhidrogént állított elő, míg a Birmában, a Kap vidékéről lima-babban, szíena-babban és a madagaszkári babokban jelentékenyen kevesebbet talált. A jávai babok különösen mérgeseknek bizonyultak. Vizsgálódásai szerint a phaseolunatin felbomlik úgy a vérben, mint az emésztőcsatornában; a cziánhidrogénsav azonban nem a gyomorban, hanem a belekben keletkezik.

tott lima bokorbab képét. Az említett kémikusok azonban aligha tévedtek, midőn az említett viszonyok között a babban a cziánhidrogén jelenlétét fedezték fel. Azonban vizsgáljuk a dolgot egy másik oldalról. Ha akármilyen babot huzamosabb ideig langyos vízzel áztatunk, az rothadni kezd, tejsav-, vajsavbaktériumok nagy mértékben találhatók benne és a rothadásnak számos mindenféle terméke, amelyek között cziánhidrogénsav is lehet. A bab és paszuly a fehérjében különösen bővelkedő magvak közé tartoznak s felületükön többnyire nagyszámu életképes baktérium van beszáradva, melyek a meleg vízben életre ébrednek. Ez esetben a cziánhidrogénsavat nem a babnak kell tulajdonítani, hanem azon mikroorganizmusoknak, amelyek azon tanyáznak. Minthogy továbbá a babot, paszulyt nem nyersen élvezi az ember, de azt ugyancsak kell főzni, míg az élvezhetően puhává lesz, ez alkalommal ha a phaseolunatin nevű cziánhidrogént adó glikozida benne volna is a paszulyban, az az enzim, amely abból ezen veszedelmes mérget kifejlesztí, mint a forráspontnál minden enzim, úgy ez is tönkremegy s így nincs mitől tartani, hogy az az emberre ártalmas anyagot szolgáltatson. Ha azonban fennáll Guignardnak azon állítása, hogy a phaseolunatin a belekben lévő agensek befolyására is cziánhidrogénsavat fejleszt,

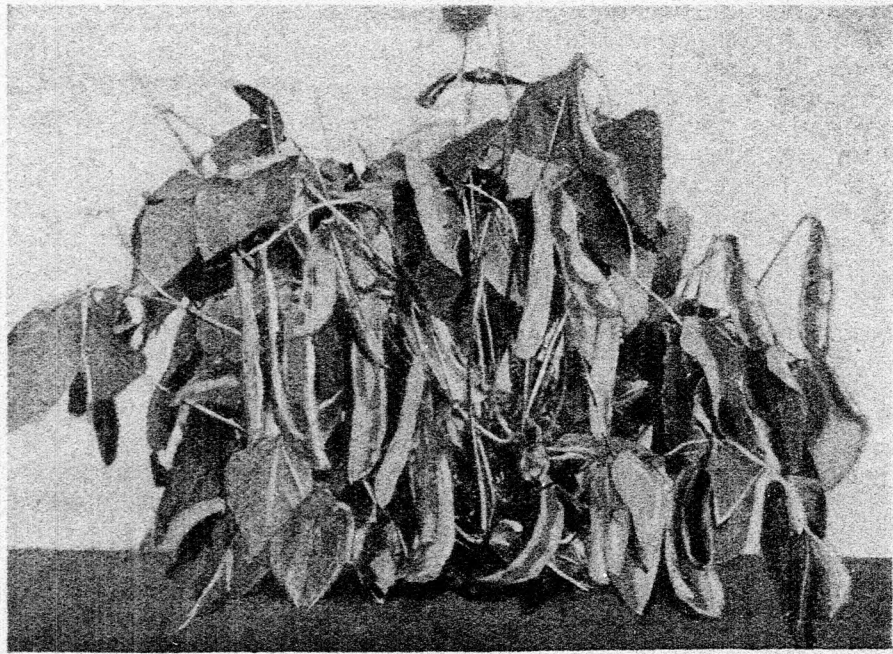
latok alapján nyert beható vizsgálatok révén lehet megczáfolni s amennyiben az illető anyagnak már rossz híre keletkezett, évekig tarthat, míg a vevők tartózkodását legyőzve, az előbbi piacot visszahódíthatjuk.

Külföldi gazdasági tudósítóinknak feladata volna, hogy a magyar termékek ellen irányuló ilyeszerű támadásokról idejekorán tudomást szerezzenek, azt felettes hatóságainak azonnal bejelentésük, hogy mielőtt az ilyen alaptalan hírek szélesebb körben elterjednek, azokat megczáfolni s így terményeink reputációját megvédelmezni lehessen.

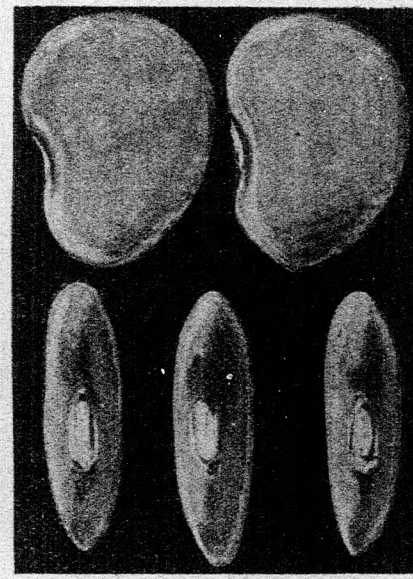
Kosutány Tamás dr.

LEVÉLSZEKRÉNY.

Cseléd-e a gazdaságba elszegődött mesterember? 48. kérdés. Tavaly november havában egy rendes, ugynevezett elboesájtó levél alapján, gazdasági, kizárólag a gazdaság részére dolgozó kerékgyártót (bognárt) fogadtam fel a folyó évre rendes konvenczió mellett éves cselédnek. Az illető, a szomszédban lakva, január hó 2-án köteles lett volna az érette küldött fogatokon eljönni, ő azonban nem jött és a szolgálatba lépést gyerekes kifogásokkal megtagadta. Én a főszolgabíróhoz fordultam és

27. ábra. Javitott lima bokorba.

28. ábra. Javitott lima bokorbabszemek.

Dégen Árpád dr. szivességének két minta phaseolus lunatusat köszönök, az körülbelül 2—2,5 centiméter hosszú és 1—1,5 centiméter széles s mintegy 3—3,5 milliméter vastag bab, az egyik minta fehér, a másik barna, pöttös. Néhány év előtt a magyar babokról szóló, a „Kisérletügyi Közlemények“-ben megjelent tanulmányaimban számos magyar babot vizsgáltam meg, nem ugyan e tekintetben, mert kinek jutott volna eszébe a babot cziánhidrogénra vizsgálni, de ilyen alaku nagy, lapos babot egyáltalában nem találtam. De nem is vagyok hajlandó hinni, hogy az nálunk termesztettek. Egy amerikai magkereskedés katalógusa a mellékelt ábrákban (l. 27. ábra) mutatja a javi-

feltéve, hogy ezen anyag a főzés által nem megy tönkre, akkor egyik-másik babfajtának az élvezete valóban veszélyt rejthet magában.

Mindenesetre megérdemli ezen kérdés, hogy tüzetesebben foglalkozzunk vele; ez okból felszólítandók volnának a gazdasági egyesületek és külföldre exportáló terménykereskedők is, hogy a területükön termeszteti szokott, illetve a külföldi forgalomra szánt babokból mintákat adjanak, hogy azokat tüzetesen megvizsgálhatván, kimondani lehessen, hogy ezen kiviteli terményünk megtámadása szintén alaptalan és az exportált magyar babot nyugodtan vásárolhatják vevőink.

Az ilyen állításokat csak tudományos vizsgá-

kértem az új cseléd törvény alapján való eljárást. A főszolgabíró ezt megtagadta, azt állítván, hogy az illető cselédnek nem minősíthető, mert kézműves s mint ilyen iparos. Tárgyalást tűzött ki, amelyen a kerékgyártó által felhozott összes kifogásokat elutasította mint tárgyalant és felszólította a kerékgyártót, hogy munkába álljon, illetőleg huzerkodjon elszegődött helyére. A kerékgyártó a tárgyalás alkalmával kijelenti a szolgabírónak, hogy ő szolgálatba nem áll, nem huzerkodik, annál is inkább, mert ő a régebbi helyén, ahonnan származó levél alapján megfogadtam, visszamaradt, az illető birtokos által visszatartott és ez neki három hónapra járó konvenczióját előre már ki

Minden gazdaságban nélkülözhetetlen eszközök

az országszerte első helyen elismert kitűnő szerkezetű és legolcsóbb

„Eredeti Kalmár-rosták“ len- és heremagtisztító-gépek

Elsőrendű hazai anyagból gyártunk ezidő szerint 15-féle nagyságban, különböző szerkezetben a gazda minden követelményeinek legjobban megfelelő általános terménytisztításhoz berendezett különleges gépeket, szelelő és magválasztó rostákat, kézi- vagy hajtórőre alkalmazva. — Ezévi újdonságainkról szíveskedjék ingyen árjegyzéket kérni. — Minden esetleges kérdésekre azonnal és díjtalanul válaszolunk.

KALMÁR ZS. és TÁRSA különleges terménytisztító gépgyára Hódmező-Vásárhelyen.

Telefon 69. szám.

1905. évben Nagy-Enyeden aranyéremmel kitüntetve.

Sürgőnyczim: Kalmár-rostagyár.

is mérte, ugyszintén a pénzárandóságot is kiszolgáltatta.

A szolgabírósg engem a polgári bírósághoz utasított, azt mondva, hogy az ügy továbbra nem tartozik az ő hatáskörükbe. Az illető kerékgyártónak egy 18 évvel ezelőtt kiállított iparigazolványa van, azonban 15 évet meghaladó idő óta állandóan konvencziós, éves kerékgyártó, ipari adót nem fizetett, hanem mindenütt gazdasági cselédnek minősítették. Tisztelettel kérdelem, hogy helyesen járt-e el a szolgabírósg? Miféle retorzióval élhetek a kerékgyártóval szemben és miféle retorzióval azon gazda ellen, aki tudva arról, hogy a kerékgyártó más helyre szegődött el, őt visszatartotta, szóval felbújtotta és ki is mért neki, ugyszintén pénzt is adott neki? Amennyiben a polgári (járás-) bírósághoz tartozik az ügy, minő ítéletet hozhat a kerékgyártóval és minőt az elcsábító, fölbujtó gazdával szemben? S. H.

Felelet a 48. sz. kérdésre. Ime már mutatkoznak a cseléd törvény megalkotása körül elkövetett hibák a gyakorlatban. A cseléd törvényjavaslatnak a miniszter által benyújtott szövege szerint a törvény rendelkezései a gazdasági iparosokra is kiterjedtek volna. A képviselőház azonban az 1. §-nak erre vonatkozó részét azzal mellőzte, hogy majd a törvény végén fog az iparosokra nézve intézkedni. Ez az intézkedés egyszerűen elmaradt s a gazdasági iparosok jogviszonyai ma is mint eddig, a levegőben lógnak. Eddig a gyakorlat a gazdasági iparosokra a cseléd törvényt alkalmazta, hogy ezután miként lesz, az a jövő titka. Járuljanak Önök hozzá ezen titok földeléséhez és fellebbezzék meg a főszolgabíró határozatát a legfelső fórumig. A törvény alapján a főszolgabírónak van igaza, mert ha a törvényhozás egyenesen kitörülte a törvényjavaslatból az iparosokra vonatkozó rendelkezést, ezzel kétségtelen jelét adta ama szándékának, hogy az iparosokat nem akarja cselédnek tekinteni. Ezzel szemben a belügyi és földmívelésügyi miniszter, sőt a minisztertanács ismételtén azt az álláspontot foglalták el, hogy a gazdasági iparosok cselédnek tekintendők. Helyes volna a polgári bírósághoz is fordulni és ha ez is úgy találná, hogy az ügy nem tartozik az ő hatáskörébe, újabb minisztertanács határozatot lehetne provokálni, hogy szemben az új törvényvel fenntartják-e eddigi álláspontjukat. A közigazgatási hatóságok és a bíróságok közötti hatásköri összeütközésnél a döntés ugyanis még mindig a minisztertanácsot illeti.

Ha a cseléd két helyre szegődik el, ezért büntetendő, de nem éri büntetés a gazdát, aki őt elszegődítette. Csábításról és fölbujtásról itt tehát beszélni nem lehet és semmi kilátás sincs arra, hogy az illető ellen ezen a czímen akár büntető, akár polgári uton sikerrel eljárni lehessen. Sz. F.

Mosléksömör. 49. kérdés. Teheneimnél burgonyamosléktől rendkívül veszélyes mérvben fellépett a sömör. Kérdelem, hogy mi annak az oka és mivel szokják azt orvosolni? Takarmányadagolásom a következő: Fejenként 50 liter moslék, 20 kg. répafej, 1 kg. korpa, 2 kg. tengeri- és 1 kg. borsódara, 1½ kg. lóhereszéna szeccskázva, 3 kg. árpapolyva és 1—2 kg. tavaszi szalmaszeccska. Istállóim, etető, illetve abrakkamrák, jászolok stb. a legtisztábban tartatnak. F. M.

Felelet a 49. sz. kérdésre. Az u. n. mosléksömör azért fejlődött ki a teheneken, mert azok a kellelénél több szeszmoslékot fogyasztanak naponként és amellet még elég nagy mennyiségben répafejet, mint szintén vízdisz takarmányt kapnak. A tehenekre vonatkozóan ugyanis legfeljebb 40 liter a szeszmosléknak az a napi mennyisége, amelyet az állatok még ártalom nélkül elfogyaszthatnak.

A bántalom orvoslása szempontjából az első feladat a szeszmoslék napi mennyiségének csökkentése — kezdetben legalább 30 literre — és hasonlóképpen a répafejek mennyiségének jelentékeny csökkentése, esetleg azok etetésének beszüntetése, ha csak azt a helyi viszonyok megengedik. Ezekkel arányosan szükséges a száraz takarmányféléknek, elsősorban a korpának, illetve a kukoriczadarának mennyiségét emelni. Amennyiben a szeszmoslék esetleg megsavanyodott állapotban kerülne feletésre, arról is kellene gondoskodni, hogy a moslékot az állatok friss állapotban kapják. Egyesek ezeken kívül még minden 50 liter szeszmoslékhoz 2—3 liter mézvíz hozzáadását is ajánlják. A beteg bőrfelületekről is tanácsos a varakat esetleg 10%-os karbololajjal történt bekenés után langyos szappanos vízzel lemosni és leszárítás után azok helyét finom porrá tört keményítővel vagy cserfakéreg porával bőven behinteni, az időközben esetleg képződött varakat pedig a már említett módon eltávolítani. Az állomnak és az istállónak állandóan szárazon tartása lényegesen előmozdítja a gyógyulást, sőt a nem súlyos esetekben a szeszmoslék apasztása és a száraz takarmányfélék mennyiségének növelése mellett ez egymagában is elegendő a teljes gyógyulás eléréséhez. M. J. dr.

Cselédkérdések. 50. kérdés. Az új cseléd törvény némely pontjára kérek felvilágosítást:

1. A 40. §. szerint az éves cseléd felmondási ideje nov. 1., feltéve, hogy a szolgálati év január 1-től decz. 31-ig tart, hát a nov. 1-e előt. októberben, más gazdától jövő évre felfogadott cselédnek vagy a gazdának van-e még joga — indokolás nélkül — nov. 1-én megmásítani a néhány nappal ezelőt kötött szerződést?

2. 43. §. Egy havi felmondással távozzék a cseléd a b) pont értelmében, ha szüleinél való otthonléte a család fenntartására szükségessé vált; hátha a gondozásra szorult szülő nem a saját házában, hanem bérházban, tehát nem „otthon” lakik, akkor is élhet a cseléd 1 havi felmondással?

3. 28. §. szerint joga van a cselédnek 45 napig betegnek lenni, magát fizettetni és gyógykezeltetni; hátha ez a 45 napi betegciklus minden negyedévben ismétlődik? Csak az egyhuzamban tartó betegnapok számíthatók, vagy beszámíthatók az egész év folyamán szörványosan előforduló, de 45 napnál gyakran sokkal többet kitevő napok is (probatum est)? T. I.

Felelet az 50. sz. kérdésre. Az éves cseléddel kötött szerződés a dolog természete szerint legalább 1 év tartamára szól, az októberben jövő évre felfogadott cselédnek szerződését tehát nov. 1-én se a cseléd, se a gazda fel nem mondhatja, hanem azt a cseléd törvénynek III. fejezetében foglaltakhoz képest betartani köteles.

2. Az otthon fogalma nem azonos a saját ház fogalmával, mert a bérben lakó embernek is éppen olyan otthona van, mint bárki másnak. A cseléd törvény 43. § a tehát semmi különbséget sem ismer háztulajdonosok és zsellérek között és a zselléreknek gyermeke mint cseléd szabadon élhet a b) pont szerinti egy havi felmondással, ha szüleinél való otthonléte a család fenntartására szükségessé válik.

3. A 28. §. egyhuzamban való betegeskedésre vonatkozik. Ha a cseléd többet betegeskedik, mint amennyi a gazdának inyére van, felmondhatja neki a 42. §. a) pontja alapján a szerződést 1 hónapi felmondással, vagy a rendes felmondás utján. Sz. F.

Iskolák.

Roosevelt Tivadar, az Észak-amerikai Egyesült Államok elnöke most kiadott „üzenet”-ében a többi között egy olyan tárgyat is érdemesnek talált külön kiemelni, amely a mi figyelmünkre is teljesen méltó. Külön fejezet alatt tárgyalja az Uniónak széles látókörű elnöke üzenetében az iskolaügyet és azt mondja, hogy az amerikai iskolai rendszert ki kell gyógyítani abból a súlyos hibából, hogy csak irodalmi műveltséget ad és nem a mindennapi életnek nevel embereket. Mezőgazdasági és ipari iskolákat kell nyitnunk, — mondja a fehérház elnöke — hogy föltámadjanak az ország ama kincsei, amelyek csak a munkával aknázhatók ki.

Mi, akik a mi óvilági szemünkkel Amerikát a praktikus yankeek, a fölcseperedett *self made men* hazájának csudáltuk, most talán még erősebben fogunk csudálkozni. Hogyan; hát az a gyakorlatiasság, amelyről eddig tudtunk s amely a mi tudtunkkal Amerikát a világ egyik legelső mezőgazda, iparos és kereskedő országává emelte, ez a gyakorlatiasság nem elég már az amerikaiaknak? Hát az „irodalmi” nevelés ellen, jobban mondva, az irodalmi nevelés túltengése ellen ott is harczba kell szállnia, még pedig nem kisebb embernek, mint a hatalmas elnöknek? Hiszen akkor az állapotok ott is *tout comme chez nous*, azzal a csekély különbséggel, hogy nálunk ilyen magas helyről még sohasem intézték azt a szózatot a törvényhozáshoz és a néphez: szálljunk már le a Parnassusról a földre, ne „Schönggeist”-eket és jogtudósokat neveljünk, hanem nyissunk ipari és mezőgazdasági iskolákat minél többet, minél jobbakat, minél többféléket, hogy emberekké nevelődjenek a mi gyermekeink is.

Egész állampedagógiai rendszerünket be lehetne világítani a tengerentúlról jött üzenet fényével. Soha észre nem vett visszasságokat, rég elfeledett hibákat, sőtétben meghuzódó fonákságokat lehetne a mi népoktatásunk ügyénél is fölfedezni, ha a Roosevelt szavainak igazsága mellett igyekeznének földeríteni azt a hasonlatosságot, amely a magyar és az amerikai oktatás között van és azt a különbséget, amely a kettő között a mi hátrányunkra megállapítható lenne. Ennek a lapnak hasábjain e kérdés egész tömbjét talán nem lenne ildomos tárgyalni; még az ipari oktatás ügyét is, hogy úgy mondjam „ki kell kapcsolni” az itt tárgyalandókból. A mezőgazdasági oktatás ügyéről kívánok csak szólni a Roosevelt üzenetének alkalmából.

A szárított sertéstrágya

a legkitűnőbb és legolcsóbb trágyanem.

Allami szőlészeti és gazdasági tanintézet kísérleti telepeken rendkívül előnyösnek bizonyult. Számtalan nagybirtokon lényes eredménnyel bevetve.

Arajánlattal, felvilágosítással, elismerő nyilatkozatokkal készséggel szolgál:

Budapest-Kőbányai trágyaszárító-gyár, Budapest, IX. kerület, Ulloi-ut 21. szám.

De mielőtt a valóságok és a tények minden-napiságába belezőkennénk, ringassuk magunkat a képzelet varázskerekén a vágyódás, a kívánságok birodalmába. Képzéljük el, hogy minő jólét, minő boldogság, minő gazdagság lehetne ezen a Magyarországon, ha itt mindenki úgy gazdálkodnék, ahogyan gazdálkodnia lehetne. Ha a nagy uradalmak birtokosai maguk is mindnyájan kiválóan képzett gazdák lennének, ha a legügyesebb, legtanultabb gazdatisztek ki tudnák választani. Ha a középbirtokos-osztály mindenütt a gazdasági tudás és fejlődés eszközeivel igyekeznék a nagy- és kisbirtok között veszélyeztetett pozícióját nemcsak fönn-tartani, hanem erősíteni is. Ha az az alföldi magyar, felvidéki tót és erdélyi oláh paraszt-gazda annyira jól, annyira okosan művelné az ő földdarabját, mint például Sopron megye egyes vidékének kisgazdái. Képzéljük el: das wär zu schön...

És ha leszálunk a képzeletből a valóságba, akkor is a megelégedettségnek bizonyos érzete kelhet föl bennünk, amelybe azonban mindjárt belenyilalhat az elégedetlenség érzése is. Mert a valóság az, hogy a nagybirtokosok, a gazdatisztek, meg a középbirtokosok részére meg-vannak már azok az intézményei a szaktudás-nak és a tudományos kutatásnak, amelyek által ők megfelelőhethetnének a hozzájuk fűződő kívánságoknak. Talán kellenek itt is reformok a rendszerben, bizonyára szükséges itt is egyes intézményeknek szaporítása, másoknak kibőví-tése. De meglévő intézményeink úgy amint van-nak is alkalmasok arra, hogy olyan gazdákat neveljenek, akik mint a nagybirtokok urai, vagy gazdatisztjei, mint középbirtokosok, vagy bérlok jól és eredményesen haladva a hala-dókkal és versenyezve a legügyesebbekkel, a saját hasznukra és az ország javára is dolgozhatnak. A Rooseveltt üzenetének itt azt a pontját kell figyelmünkbe venni, amely az „irodalmi” nevelés tultengése ellen szól. Csak egy kis külső változtatást kell az egyik kifejezésen tenni, az „irodalmi” helyett csak „irodai”-t kellene mondani és mintha csak lelkünkben beszélt volna a tengerentuli elnök. És ha úgy értette az az üzenet, hogy az iskolák a mezőgazdaság és az ipar legjobb erőit von-ják le, térítik el olyan hivatástól is, amelyre anyagi és lelki diszpozíciójuk képesítette őket, akkor minden változtatás nélkül magunkra nézve is elfogadhatjuk ezeknek a szavaknak az igaz-ságát.

Az iskolaügyre vonatkozó üzenet másik részét kell azonban alkalmaznunk akkor, mikor kis-gazdáink szakoktatására és tudására vonatkozó következtetéseket akarunk levonni. Melyek azok az intézmények, amelyek nálunk a kisgazda-osztálynak a foglalkozására képesítő oktatást megadják? Melyek azok a fegyvertársai a tu-dásnak, amelyek a parasztnak a létért való küzdelemhez a fegyvereket szolgáltatják? Ott van mindenekelőtt az elemi iskola és annak függeléke, a gazdasági ismétlő iskola és ott van — már mint külön intézmény — az olyan ismétlő iskola, amelynek külön gazdasági szak-tanítója és különös berendezése van. Ezek az intézmények szolgálnának arra, hogy a falusi lakosságot gyermek és serdülő korában elő-készítsék az életre és — miután ennek az életnek az alapja a föld munkálása — a gazdálkodásra. Már nem az egész földmivelő lakosságnak, hanem csak egyes, vagyon vagy képesség szerint kiválóknak áll rendelkezésre a földmives iskolai intézmény, amely a gazdák legénysorban levő fainak kiképzésére szolgál. Csak mint az

oktatás pótlója, mint az elmulasztottaknak jóvá-tevője és mint egyes új gyakorlati tanulság terjesztője lehet alkalmas a felnőtt gazdák okta-tása a népies gazdasági előadásokon.

Kétségtelen és megváltoztathatatlan tény szerintem az, hogy a népiskola és az ismétlő iskoláknak egyszerűbb és tökéletesebb két for-mája az, amely a jövőbeli parasztagazdák jövőbeli gazdasági tevékenységét a legna-gyobb mértékben befolyásolja. A népiskola adja meg az alapot arra, hogy az olvasás és írás által hozzájuthasson a lakosság a továbbképzés eszközeihez. A népiskolában kell a természettudományoknak azokat az elemeit elsajátítani a falusi iskolák tanulóinak is, amely elemek ismerete nélkül a gazdasági tudományok törvényei részükre megérthetle-nek, a gyakorlati gazdálkodásnak jó módszerei előttük népszerűtlenné maradnak. Ott a falusi népiskolákban minden tanítónak már azzal a tudattal kell az oktatásnál kiindulnia, hogy azok a gyermekek valamikor a föld mívelői lesznek, hogy rájuk nézve az iskolában nyert oktatás hasznát az élet aszerint fogja érté-kelni, mennyire volt az képes az ő gazdasági tevékenységüket emelni. Gazdák gyermekei között is lesznek olyan gyermekek, akik már az elemi iskola padjaiban is elárulják talán az egyéb foglalkozáshoz való hajlamot. Műjében áll a tanítónak ezen hajlamot istápolni és fej-leszteni. De a tanulók zöme, túlnyomó többsége a mi falusi iskoláinkban gazdától lettek, gazdákka lesznek, gazdák maradnak.

A gazdasági szakképzésnek első és csaknem egyetlen szerve nálunk a kisgazdák gyermekei részére a gazdasági ismétlő iskola. Hogy még ez az első, legkezdetelegesebb szerv is tömördek sok faluban bínyzik, azt ennek a lapnak hasábjain korábban már kimutattam. Hogy ezek az ismétlő iskolák csak megközelítik, de el nem érhetik a célt, azt el kell ősmernie mindenkinek, aki tanítóinkat és a tanítóképzést közelről ismeri a gazdasági képzettség és kép-zést illetően. És itt egészen önkéntelenül támad a Rooseveltt eszmemenete által kiváltódva az az idea, hogy nem kellene-e tanítóképzésünk-nek differenciálódnia az elérendő cél szerint, hogy nem kellene-e másmilyen tanítóképzők-ben, különböző tanítási tervzet szerint külön városi és külön falusi tanítókat nevelni. Ama-zok a szellemi, ipari és kereskedelmi foglalko-zások részére készítenék elő az ezen foglalko-zások iránt minden valószínűség szerint jobban diszponált gyermeklelket, ezek a mezőgazdaság részére nevelnék azokat a gyermekeket, akikből az öröklött hajlam, a környezet, a birtokviszo-nyok alapján előreláthatólag gazda lesz. Azok a gazdasági ismétlő iskolák, amelyeket az így, speciálisan képzett tanítók vezetnének, valóban jelentékeny tényezői lehetnének mezőgazdasá-gunk fejlődésének.

A külön szaktanítós gazdasági ismétlő iskola felelne meg leginkább a nép gazdasági okta-tásához fűződő ideálnak, ha... ha lennének ilyen külön szaktanítós ismétlő iskoláink min-denütt, ahol lenniük kellene. Az ilyen gazda-sági ismétlő iskola szakképzett vezetővel, meg-felelő gazdasággal, kellő felszereléssel valóban a legeredményesebben hathatna a nép gazda-sági nevelésére, még pedig nemcsak a serdül-tek, hanem a felnőttek körében is. Csakhogy az a törvény, amely ezen iskolák föllállítására vonatkozik és az a miniszteri végrehajtási ren-delet, amely ezen iskolák szervezetét szabá-lyozza, tulságosan magasra csigázott követelé-seivel, tulságosan megkötő rendelkezéseivel

magát állította föl ezen iskolák létesítésének legnagyobb akadályait. Mert ha figyelembe vesszük azt, hogy a községektől, amelyekben a haladás iránt való vágy nem igen szo-kott erősen buzogni, amelyekben a kisebb kiadások teljesítése előtt is ugyancsak a foguk-hoz szokták verni a garast, ha figyelembe vesszük, — mondom — hogy ezektől a községektől valóban nagy áldozatokat kívánnak egy ilyen külön szaktanítós ismétlő iskola föllállítá-sánál, akkor nem szabad csudálni, hogy föl-állításuk szóba alig is kerül.*) Véleményem szerint az ilyen külön szaktanítós ismétlő isko-lák föllállításánál sem az iskolához tartozó bir-tokterület nagyságát, sem az állatállományt, sem a berendezést illetően nem lenne szabad olyan túlzott és pedáns követelésekkel előállni, hanem a község átlagos kisbirtokterületével, élő és holt leltárával kellene megindulni. Mert az iskola gazdaságának kvantitatív gazdagsága inkább elkedvetleníti a falu gazdáit az után-zástól, míg ellenkezőleg, a földmivelés, az állattenyésztés, a berendezés minőségében való különbség követésre buzdíthatja őket, ha lát-ják, hogy az övékéhez hasonló birtokviszonyok között is milyen eredmények érhetők el.

De hogy a gazdasági ismétlő iskoláknak egyik vagy a másik faja kivétel nélkül minden faiban létesüljön, ahhoz az kell, hogy a mai törvény megváltoztatásával olyan törvény al-kottassék, amely az iskolafőntartóra hártja az ismétlő iskola föllállítását és a községeket leg-föllebb a hozzájárulásra kötelezze.

Ha a gazdasági ismétlő iskolák hozzáértő ta-nítóerővel, megfelelő felszereléssel terjedné-nek el az országban, akkor nem kellene bu-sulni azon, hogy a földmivesiskolák tulajdon-képpen csak a gazdasági altszettek és egyes tehetősebb, nagyobb birtoku parasztagazdák fainak oktatására szorítkoznak, mint ahogy tényleg ma is arra szorítkoznak. Akkor nem hiányzanék az elemi iskolák és földmivesisko-lák között az a szerv, amely a földmivelő nép egész tömegét biztosan vezethetné a haladás útján. Akkor a felnőtt gazdák részére rendezett népies gazdasági előadások-nak nem kellene elemi gazdasági ismeretek terjesztésére szorítkozniok, hanem a mezőgaz-dasági üzem új találmányairól, új fölfedezéseiről, új tapasztalatairól tarthatnák az au fait a kisgazdákat is. Így lenne az ilyen vándorgazda-sági előadásoknak igazán nagy gyakorlati hasznuk.

Talán nem kell bizonyítanom azt, hogy a mezőgazdasági oktatás általánosítása és javi-tása a mi falvainknak sokkal kincsegesebb, mint Amerikában. Kiaknázatlan kincsek hever-nek ott is a földben, mint nálunk — mondja Rooseveltt. De ott a földön kívül a nép szá-mára másutt is bőségesen van hely: ott a bányászat, az ipar, a kereskedelem, a vállal-kozás mérhetetlen nagyságu területei állnak a munka rendelkezésére. Nálunk belátható hosszú ideig a föld marad a kereset, a megélhetés fő-forrása és a föld okos, jó mívelése annál inkább szükségessé válik majd, minél több munkaerő talál munkaalkalmat a városokban, az iparnál. Keressük hát azt a férfit, aki a mi törvényhozásunkat is fölhívja a Roosevelttéhez hasonló erővel az iskolaügy hibáinak kiküszö-bölésére. Eber Ernő dr.

*) Tudomásunk szerint most folynak a tárgyalások a földmívelési és a kultuszminiszter között ezirányú is-métlőiskolák szervezése ügyében. Szerk.

HEUCKE A. Hausnoldorfi gőzeke-gyár kítőnö rendszere **gőzeke-készleteit**

szállítja a magyarországi vezérképviselőt:

Komárom-vidéki takarékpénztár r.-t., Komáromban.

A tizéves „Hangya“.

Meskó Pál, a „Hangya“ igazgató-
sági tagja.

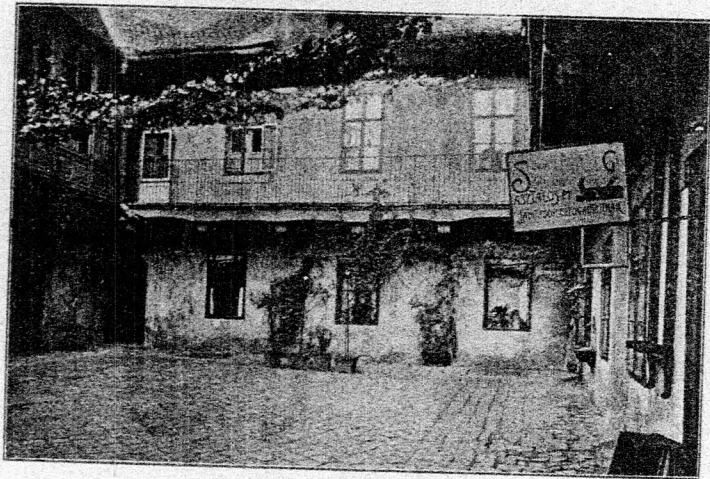
Pallavicini Ede ögróf,
a „Hangya“ elnöke.

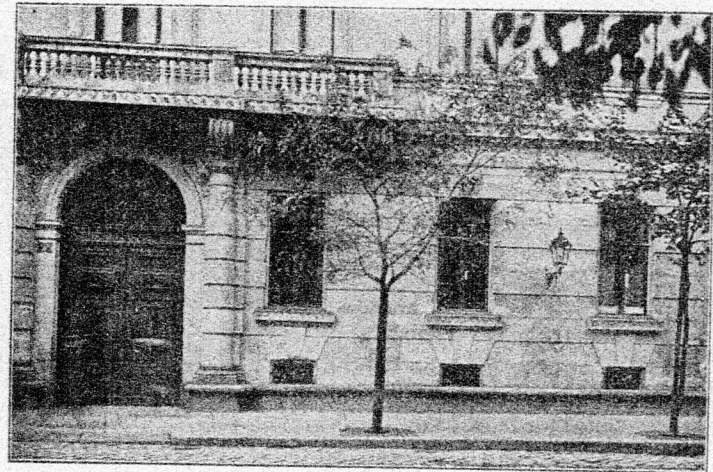
Károlyi Mihály gróf,
a „Hangya“ igazgató-sági tagja.

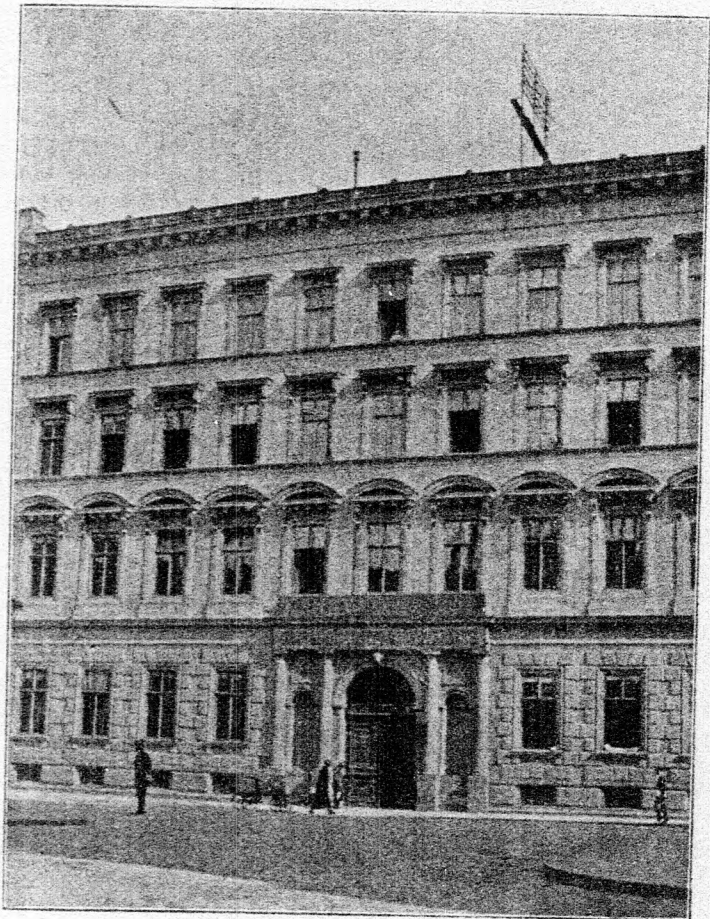
Balog Elemér, a „Hangya“
vezérigazgatója.

A „Hangya“ első otthona.

Az Üllői-uti hivatal.

A „Hangya“ a Baross-utczában.

A „Hangya“ új palotája.

Meghívó

a Gazdák Biztosító Szövetkezete nyitramegyei kerületi választmányának 1908. évi január hó 28-án d. e. 11^{1/2} órakor a gazdasági egyesület helyiségében megtartandó ülésére.

Napirend:

1. A Gazdák Biztosító Szövetkezetének folyó évi közgyűlésére megbízottak kiutalása.
2. A szövetkezet ügyeinek megbeszélése.

A. Horváth Dezső s. k.,
nyitramegyei kerületi választmány elnöke.

VEGYESEK.

Mai számunk tartalma:

	Oldal
Az OMGE. közleményei	167
A tízéves „Hangya”	167
Egyről-másról	168
Iskolák	178
Gazdasági üzemtan.	
Az aratási munkáról	169
Trágyázástan.	
A csontliszt trágyaértékéről	170
Állattenyésztés.	
Öröklődik-e hát a tej zsirtartalma?	171
Növénytermesztés.	
A rétek legeltetése	172
Baromfitenyésztés.	
Mesterséges keltetés	173
Lótenyésztés.	
Pótlóváz és pótlóárak	175
Gazdasági jog.	
Felmondás gazdatisztnekek	175
Gazdasági vegytan.	
Mérges-e a magyar paszuly?	176
Levélszekrény	177
Vegyesek	181
Gazdasági előadások intelligens gazdák részére.	
— A „Köztelek” mai melléklete. — Gyász- hir. — Töke- és munkaviszonyok Észak- Amerikában — Helyreigazítás. — Állami szociálizmus. — Parcellázások járnyos és gyors ker. szőlővel. — A cukor- cukorszőlő. — Argentínai hus Trieszt- ben	
Kereskedelem, tőzsde	182
Szerkesztői üzenetek	186

Gazdasági előadások intelligens gazdák részére.

A „Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége” a földművelésügyi miniszter támogatásával és az illető megyei gazd. egyesületek közreműködésével, mint a múlt évben, az idén is rendez gazdasági előadásokat intelligens gazdák részére. A tervezet szerint az első előadás Temesváron fog megtartatni és pedig február 1-én és 2-án.

A temesvári előadások programja a következő: Február 1-én: A modern takarmányozás elmélete és annak gyakorlati alkalmazása. Előadó: Szankovics János gazd. akad. h. igazgató. Ujtonságok a mezőgazdasági gépezet köréből. Előadó: ifj. Sporzon Pál gazd. akad. tanár. A vetőmagvak nemesítéséről. Előadó: Gass Gyula tanár. Február 2-án: A gépmunka jelentősége a mezőgazdaságban. Előadó: Ormányi János akad. tanár. Ujabb tapasztalatok a fertőző betegségek megelőzése és leküzdése körül. Előadó: Grätz Ottó tanár. A szövetkezetekről. Előadó: Szilassy Zoltán a GEOSz. titkára, orsz. képviselő. A következő előadások Szatmárnémetiben és Nagykanizsán fognak megtartatni.

A február hó 8—9-én Szatmárnémetiben megtartandó előadások tervezete a következő: Február 8-án: A gümőkór elleni védekezésről. Előadó Buday Gyula gazd. akadémiái tanár. A tejszövetkezetekről. Előadó Buday Gyula gazd. akad. tanár. Az ipari növények, különösen a cukorrépa termesztésének fontossága. Előadó Varga Kálmán dr. gazd. akad. tanár. A gyümölcsfák terméketlenségének okai és a terméketlenség ellen való védekezés. Előadó Uitz István gazd. akad. főkeresztész. A szövetkezetekről. Előadó Szilassy Zoltán, a GEOSz. titkára, orsz. képviselő. A zöldségfélék nagyban való értékesítése. Előadó Uitz István gazd. akad. főkeresztész. Az okszerű takarmányozásról. Előadó Szabó István gazd. akad. tanár. A fekáliák gyakorlati alkalmazása. Előadó Varga Kálmán dr. gazd. akad. tanár. Hol és minő körülmények közt indokolt a tarka marha tenyésztésére való átmenet? Előadó Szabó István gazd. akad. tanár. Az okszerű trágyakezelésről. Előadó Varga Kálmán dr. gazd. akad. tanár.

Nagykanizsán február 29. és március 1-ső napján tartják meg az előadásokat a következő programmal: A vetésforgók alkalmazása, tekintettel azok trágyaszükségletére. Előadó Czákó Béla gazd. akad. igazgató. A burgonya rothadásáról. Előadó Lovassy Sándor dr. gazd. akad. tanár. A takarmányozástan legújabb elmélete és alkalmazása. Előadó Ferenczy Ferencz gazd. akad. tanár. A szövetkezetekről. Előadó Szilassy Zoltán, a GEOSz. ügyvezető-titkára, orsz. képviselő. Ujabb tapasztalatok a trágyázás köréből és a magnemesítésről. Előadó Faber Sándor gazd. akad. tanár. A gümőkór elleni védekezésről és a vérsavójtások jelentőségéről. Előadó Ferenczy Ferencz gazd. akad. tanár. A vidékünkön felmerült rovarkárokról. Előadó Lovassy Sándor dr. gazd. akad. tanár. Az előadások mindenkor délelőtt 9 órakor kezdődnek és a déli megszakítás után délután folytatódnak. Tervebe vétetett még egy Sopronban tartandó előadás is, melynek tervezete később fog megállapitani.

A „Köztelek” mai mellékleteként kérdőívet küld szét az OMGE., melylyel az a célja, hogy a parcellázások lefolyásáról adatokat gyűjtsön. Ez uton is felkérjük igen tisztelt előfizetőinket, hogy a kérdőívet vagy adják tovább annak, aki a feltett kérdésekre meg tudja adni a választ vagy pedig rögtön kitöltve az OMGE.-hez (IX., Köztelek-utca 8.) visszaküldeni sziveskedjenek.

Gyász-*Bársony* Istvánt, a „Budapesti Közlöny” felelős szerkesztőjét, az erdők-mezők világának édes szavu pótlóját súlyos csapás érte. Édes apja, idősb *Bársony* János e hó 21-én meghalt. A család által kiadott s megható szövegű gyászjelentés így hangzik:

„Szívünk mély megrendülésével, lelkünk örökös gyászával adunk hirt a mieinknek, rokonainknak és jó barátainknak, hogy ennek a hónapnak 21-én, alkonyatkor, életének nyolcvanhatodik esztendejében, meghalt a mi jó édes apánk, id. *Bársony* János.

Miután megvívta utolsó szenvedéses harcát a mulandó élettel, elment közülünk az örökletbe, ahol folytatja, amit itt lent mindig cselekedett: hogy szeretetének az áldásával erősítse és védje az övéit.

Budán, a várban, a Tárnok-utca 22. számú gyászos házban áldozott le utolsó napja; itt szenteli be földi maradványait az Isten szolgája, a római katolikus vallás szertartása szerint, januárius 23-án délelőtt 10 órakor.

Azután elviszszük drága halottunkat Debreczenbe és ott temetjük el az édes anyánk mellé, hogy akik miértünk s egymásnak éltek volt: az enyészetben is egyesülhessenek.

Siratjuk őket, amíg élünk.”

Bársony Istvánnak mély részvétünket fejezzük ki, valamint olvasóink ezreit is bizonyára az őszinte részvét érzése tölti el a kedvelt írójukat ért csapás miatt.

Töke- és munkaviszonyok Észak-Amerikában. *Löherer* Andor közgazdasági író, egyesületünk választmányi tagja fenti czímmel tanulságos előadást tartott f. hó 23-án a „Magyar Közgazdasági Társaság” helyiségeiben. Felelte időszerű kérdést fejtegetett *Löherer* ez előadásában, amelynek időszerűségét az adja meg, hogy visszavándorolt hazai munkásaink amerikai helyzetével ismerkedhettünk meg bővebben, különösen azon oldalról, mi a becse a munkásnak odakint, a „szabadság és egyenlőség” hazájában. Az az amerikai szállóige, hogy Amerikában minden ember egyenlő, egyáltalában nem felel meg a hiesztelésnek. Előadásában lefestette *Löherer*, mennyire becsülik a munkásembert az egyenlőség hazájában s ez a kép az amerikai tőkét nem tünteti fel a legszebb színekben. Amerikában a nagytöke oly korlátlan hatalom, annyi eszköz áll rendelkezésére céljai elérésében, amely hatalomnak gátat vetni vagy eszközeit apasztani senkinek sem áll hatalmában, még az állam legelső emberének Rooseveltnek sem sikerül a trösztök hatalmát csak némileg is csökkenteni. A trösztök hatalmát feltüntetendő, *Löherer* előadásában számadatokkal illusztrálta a leghatalmasabb trösztöt, a vasutak szövetségét. Az amerikai vasutak néhány milliomos kezében vannak, akiknek szeme előtt csak egy cél lebeg: pénz, minél több pénzt szerezni. Szövetkezésük előtt versengésben állottak a vasutársaságok egymással. A közös cél elérésére azonban a békés kiegyezést választották és ma szövetkezve egymással fosztogatják a nagyközönséget, mert sehol a világon nem oly drága a vasuti szállítás és a személydíjzabás, mint Amerikában. A vasutak trösztje valósággal állam az államban. Munkásaikat politikai czélokra is felhasználják, emellett pedig gondoskodnak arról, hogy a valósággal állati módra igába fogott munkás jóléthez ne juthasson. Amerikában valósággal cél a munkás kizsákmányolása, erre törekszik a töke, amelynek azonban a munkás-kizsákmányolás nem cél, csupán eszköz, a minél nagyobb vagyon gyűjtésére. Pénz és pénz kell ott minden válalkozónak és minél nagyobb vagyonnal rendelkezik az egyes, annál többet óhajt még gyűjteni; hogy honnan és hogyan, az ott mindegy, a módokban nem igen válogatnak, a kölcsönt is ott és oly feltételekkel szerzik, amint éppen kapják. Ennek következménye azután a pénzügyi válság, amelybe ma is került Amerika. Az egész előadásból az tűnt ki, hogy Amerikában a munka becsét nem ismerik, még kevésbé a munkás becsületét, úgy, hogy azok fölött való sajnálkozásunk kétszeres lehet, akik nemes gondolkodásu szép hazánkat itt hagyják és az amerikai rabszolgamunkára vállalkoznak.

Helyreigazítás. Lapunk f. évi 4-ik számában „Hullaégetés” czim alatt egy cikket közöltünk *Herczogh* Árpád urtól, amelynek ábráit *Herczogh* féle hullaégető aláírással jelöltük meg. Most a cikkiró annak közlésére kér fel bennünket, hogy a hullaégetőnek nem ő a feltalálója, mert hiszen az a *kiskabai* gazdaságban már régóta alkalmazásban van és ő csak egyszerűen leírta a hullaégetőt szélesebb körű ismertetés céljából.

GANZ ÉS TÁRSA, HOFHERR ÉS SCHRANTZ FELSŐ-MAGYARORSZÁGI VEZÉRKÉPVISELŐI.

Gőzekealk: trészek, ekevasak, acél- és fém-alkatrészek, gőzeke-sodronykötelek.

Sack-rendszerű ekerészletek, ekevasak, kormányok, mindenféle gazdasági gépek.

SZILÁGYI ÉS DISKANT GÉPGYÁRA, MISKOLCZ.

Kazánkovács munkák, új tüszek-rények.

Malomberendezések! Diesel-, szivógáz-, benzin-motorok.

Pontos kis előadás!

Állami szocializmus. Zselénski Róbert gróf felszólalására Wekerle Sándor dr. miniszterelnök a főrendiház legutóbbi ülésén többek között azt a kijelentést tette, hogy „akarva, nem akarva kénytelenek vagyunk bizonyos fokig tért engedni az állami szocializmusnak, mert a társadalmi problémákat másként megoldani nem tudjuk”. Ez az odavetett mondás széles perspektívát tár fel és az időszerű problémák egész sorozatát állítja elénk — hangsúlyozzuk — nyílt kérdés gyanánt. Mert a felállított tételből csak annyi kétségtelen, hogy a társadalmi fejlődés fokozatosan kényszeríti az államot a gazdasági és szociális kérdésekkel való intenzívebb foglalkozásra, továbbá, hogy a szabad verseny kényesei egyenesen ráutalják az államot és a közhatósági testületeket az oly gazdasági üzemek felkarolására, amelyek a közérdek szempontjából nem bízhatók nyugodt lélekkel a magán-tevékenységre, illetőleg egyesek spekulációjára. Viszont azonban nem hunyhátunk szemét e terjedő kollektívizmussal árnyoldalai előtt sem, mert tagadhatatlan, hogy míg egyrészt az állam és a köztestületek aránylag — szinte szükségképpen — a legrosszabbul gazdálkodnak, mert az egyéni kezdeményezésnek, az önálló koncepciónak, az adminisztráció takarékoságának és a változó konjunkturákhoz való alkalmazkodásnak a bürokratikus vezetés többnyire szárnyát szegi s az ilyen minden üzleti szellemet lenyűgöző „hivatalos” gazdálkodás mindig felette drága szokott lenni, addig másrészt az államhatalomnak a magán-tevékenység rovására való elhatalmasodása az állami omnipotencia túltengésére is vezet s így mindjobban veszélyezteti a közszabadságot, az egyesek politikai és gazdasági függetlenségét.

Kivált nálunk, ahol az állami hatalom amugy is túlságosan széles téren terpeszkedik szét a társadalmi kezdeményezés és alkotó tevékenység hiánya miatt, jól megfontolandó minden további lépés, mely az államhatalom növelésére s így a parlamentáris államokban szinte természetes egyoldalú párturalom fejlesztésére vezet. Amennyire kívánatos, sőt szükséges, hogy az államhatalom erős kézzel irányítsa az ország gazdasági politikáját, annyira káros, ha az állam maga is beáll a magánosok versenyébe s ott a maga tulerejével kieroszakolván a diadalt, magához ragadja a magán-tevékenységtől azt a mozgási szabadságot, amely minden gazdasági fejlődésnek és virágzásnak életető eleme. Holott az állam valódi feladatainak megoldása sokkal inkább remélhető a pártok és osztályok felett álló államhatalomtól, mely érvényesítheti — a magánvállalkozásra is kötelezőleg — a humanizmus elveit és méltányosan kiegyenlítheti az osztályérdek-ellentéteket.

Elismerjük és magunk is hirdetjük, hogy az állam csináljon szociális politikát s ahol csak szükséges, adjon maga is jó példát a magán-tevékenységnek. Amde ez a szociális politika korántsem jelent szocializmust, sőt éppen annak ellenszere és legbiztosabb elhárítója. Valameddig a közérdek nem követeli sürgetőleg, ne lépjen le az állam teljes feyverzetben mint mérkőző fél a küzdőporondra, hanem érje be az ellenőrzés, felügyelet és irányítás feladatával; álljon az egymással viaskodó társadalmi erők és érdekellenté-

tek fölött, de ne vegyüljön el közjük: mert ne feledjük, hogy az állami szocializmussal és kollektívizmussal járó állami mindenhatóság éppen olyan veszedelmes szélsőség és — megfelelő ellen-súlyozás nélkül — éppen olyan káros a gazdasági élet, az egyéni tevékenység egészséges fejlődésére, mint az erők szabad játékának szofizmájára alapított ugynevezett „szabad versenynek” minden korlát nélküli, a gyengébbet eltiprással fenyegető zsarnoki uralma.

Parcellázások jutányos és gyors keresztülvitele. A „Kisbirtokosok Országos Földhitelintézete” üzletműködési köre kiterjed a parcellázások lebonyolítására és az e célra szóló kölcsönök adására is. Az intézet rendeltetése kizár minden nyereszkezdést, miért is maga parcellázási célokra birtokot nem vásárol, hanem kívánatra elvállalja méltányos munkadíj ellenében a parcellázások teljes (jogi, telekkönyvi és mérnöki) lebonyolítását s e célra megbízottját a helyszínére kiküldi, aki az összes teendőket ellátásáról a helyi kívánalmaknak megfelelően gondoskodik. Parcellázási célokra az intézet előnyös feltételei kölcsönöket engedélyez, melyekre vonatkozólag az igazgatóság (Budapest, V., Géza-utca 2. szám) kívánatra minden felvilágosítást megad. Az intézet működésének előnyei: 1. A lebonyolítás olcsósága. 2. Az intézet nyereségreszesedést nem igényelvén, a vevők ugyanazon az áron kapják a földet, ahogy az eladó eladja. 3. A vevők s az eladók a parcellázás minden gondjától megszabadulnak. 4. Az eladó egyszerre egy összegben megkapja a vételárat. 5. Egyetlenleges felelősség nincsen. 6. Az összes költségek előlegezettek. Az intézet által engedélyezett kölcsönök főbb előnyei: 1. A járadék utólag fizetendő. 2. Kölcsönök már 300 koronától kezdve adatnak. 3. Az egyik módzatul kölcsön teljes készpénzzel fizetetik ki. 4. Közjegyzői okirat nem szükséges, csupán az olcsó közjegyzői hitelesítés. 5. A kölcsön az intézet által fel nem mondható.

A cukorrépa cukorszázaléka. A magyar kormány 1906. évi működéséről kiadott jelentés statisztikai részében érdekes adatok vannak a cukorgyártásra vonatkozólag. Az említett gyártási évben a kimutatás szerint a magyar cukorgyárosok 22 millió mm. répat dolgoztak fel, amiből 3 millió 200 ezer mm. cukrot állítottak elő, tehát kimutatható, hogy a magyar cukorrépa cukortartalma — ide számítva a szeletben és melaszban visszamaradó cukrot — 18-19%; a tisztán kivonható cukor pedig 15-16%. Ezek oly adatok, melyek beigazolják, hogy a répa cukortartalma Ausztriában sem nagyobb, mint nálunk, érthetetlen tehát, hogy cukorgyárosaink lényegesen alacsonyabb árban váltják be a répat, mint odaát és áremelésről mitsem akarnak tudni. Remélhető azonban, hogy gyárosaink is végre méltányos álláspontra fognak helyezkedni annál is inkább, mert hihető, hogy a termelők szövetsége meg tudja majd védeni érdekeiket.

Argentínai hus Triesztben. Az osztrák szocialista sajtó régóta sürgeti az amerikai, főleg argentinai konzervált (fagyasztott) hus behozatalának megengedését, mint a husdrágaság állítólagos ellenszerét. Aki valaha hallott Upton Sinclair leleplezéseiről, amelyekkel az észak-

amerikai élelmiszer-ipar példátlan lelkiismeretlenségeiről és közegészségellenes visszaéléseiről a leplet lerántotta, továbbá aki olvasott ama szomorú tapasztalatokról, amelyeket amerikai hussal a német birodalomban szereztek s amelyek miatt éppen az ottani szocialista sajtó tiltakozott legélesebben a szegényebb sorsú néposztályoknak amerikai hussal és konzervekkel való „megergezése” ellen: az bizonyára nem kíván jó étvágyat e falatokhoz az osztrák munkásosztálynak, amelyet vezetői ilyen nagyon is kétes értékű és gyanús eredetű táplálékkal akarnának boldogítani. Bebizonyított tény különben, hogy az argentinai hus nem is alkalmas néptápszerrül, mert nem eléggé kiadós, rossz ízű, sőt többnyire élvezhetetlen eledelt ad s — eltekintve a közegészségre veszedelmes voltától — a nép izlése szerint el sem készíthető. Helyesen járt el tehát az osztrák kormány, amikor legutóbb nem adott engedélyt arra, hogy az Austro-Americana hajóstársaság részére Buenos-Ayresből Triesztbe érkezett 17 q. argentinai fagyasztott marhahus a birodalom területére bevitessék. Csak az a baj, hogy az említett hajóstársaság most ezt a szállítmányt nyilván hajóin fogja felhasználni a kivándorlók élelmezésére s így e szerencsétlenek az enyvizű, rostos, sőt talán romlott amerikai hus élvezetétől aligha szabadulnak meg.

Figyelmeztetés! Lapunk mellékletül ez évben is megjelent a soványsertések armozatnatai *Url* Rezső sertésbizományos (Budapest, VIII., Bérkocsis utca 12.) összeállítására szerint, mely az elmúlt évről a soványsertések árainak esését, valamint emelkedését pontosan, a heti kimutatás szerint, könnyen áttekinthető módon tünteti fel.

Fenti czégen kimutatása ezentalapunkban minden évben meg fog jelenni, mely a sertésenyésztő vagy ez iránt érdeklődő tisztelt olvasóink részére tájékozással igen jó szolgáltatott lesz.

Mezőgazdasági helyzet.

Arad. Az időjárás az utóbbi héten állandóan nyirkos, ködös volt, most azonban ismét hidegebbre fordult és a köd felszakadt. A vetések fejlődése stagnál s ha februárban se lesz elegendő csapadék, akkor nagyon gyenge termés lesz ismét ez évben, mert téli nedvessége nem lesz a földnek.

Baja. Minden éjjel erős fagy, nappal enyhébb az időjárás, de a vetéseken hótakaró nincs. A gabonautazlet lanyha, nincs forgalom, gazdáink várnak az eladással.

Debreczen. Enyhe hideg csapadék és szél nélkül.

Léva. Az időjárás száraz hideg, nappal enyhe, éjjel erősen fagy; a hótakaró megfogyott és a vetéseket már csak vékony hóréteg borítja.

Losonez. Az időjárás egy-két nap óta enyhül.

Miskolcz. Időjárás: enyhe téli napok járnak. Az éjjelek csak kevésbé hűvösebbek. Hó nincs a vetéseken és ez komoly bajnak véleményezik. Az eddigiek után jó aratás már nem lehet.

Nagykanizsa. Nappal lanyha idő állt be éjjeli fagy után. Hó nincs a mezőn.

Nagyszentmiklós. Időjárásunk a múlt hét első felében száraz, fagyos volt, a hét vége felé kissé havazott, ami azonban számba sem hozható: máskülönben kevésbé nyirkos, ködös napok voltak, sőt ez így továbbra is mutatkozik.

Nagybecskerek. Az időjárás száraz, éjjeli fagyokkal, nappal az enyhe napos időjárás folytán a jég megolvad, éjjel erősen megfagy. Tekintettel arra, hogy a zsenge buzavetések hótakaró nélkül vannak a mostani időjárás

LOKOMOBILOK, GÖZCSÉPLŐGÉPEK, BENZINMOTOROK, ARATÓGÉPEK, TALAJMÍVELŐ ESZKÖZÖK, TELJES MALOMBERENDEZÉSEK, STB. STB.

KIVÁNATRA SZIVESEN KÜLDÜNK ÁRJEGYZÉKET ÉS KÖLTSÉGVETÉST.

MAGYAR KERESKEDELMI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

A MAGYAR KIR. ÁLLAMVASUTAK GÉPGYÁRÁNAK VEZÉRÜGNÖKSÉGE, BUDAPEST

viszontagságainak kitéve, ezek állásáról jelenleg sajnos inkább csak kedvezőtlenül lehet nyilatkozni; már is észlelhető, hogy a palánták megsárgultak és összeszugo-
ródtak. Vajon az eddigi abnormális időjárás a gyöke-
rekben is telt-e és mily mérvben kárt, csak később lehet
majd megállapítani. Kiadós hótakaró sürgősen szükséges
volna.

Nyiregyháza. Állandóan enyhe, reggel —2—5°, dél-
ben +5—6° száraz idő. Ma, 22-én kis gyenge délkeleti
szél. V-téseink teleléséhez teljes reményünk van.

Nyitra. Az időjárás többnyire enyhe. A gazdasági
munkák közül a trágyahordás folyik. A változó időjárás
a vetéseket annak a veszélynek teszi ki, hogy felfagy-
nak s így könnyen megtörténhetik, hogy az őszi gyengébb
termést adnak.

Pancsova. Buzavetéseink változatlanul szépen állanak.
Temesvár. A kedvezőtlen időjárás a vetésekre, melyek
hótakaró nélkül állanak, nagyon káros. Az idő nappal
kiderül és enyhe, estefelé ködös és hideg.

Versez. A vetések átlag szépen kikelték, csakhogy
a mostani száraz fagyok a fejlődésnek nagyon ártnak.
A repeze egészen kifogyott. Az őszi árpának nagyobb
része szintén ki van fagyva.

Zalaegerszeg. Az időjárás kissé enyhült.

Zenta. Az idő pár nap óta megenyhült. Nappal
7—8, éjjel 0 és 1° a meleg.

NYILTTÉR. *)

A növényeknek egyik legfontosabb tápanyaga a **káli**, amelynek hiánya teljes termések elére-
sét lehetetlenné teszi. Különösen sok káliura van
szükségük a **kapásnövényeknek, here-
féléknek és réteknek**, úgy az **árpának és
szőlőnek**. Különösen **szegények káliában**
a **homok- és tőzegtalajok** és feltétlen szük-
séges azoknak a káli pótlásáról gondoskodni,
miután azoknál a foszphorsav és nitrogénnel való
trágyázás semmi körülmények közt sem bizto-
sítja a lehetőleg legnagyobb termés elérését.
A mi viszonyaink között leginkább a **40%-os
káliós** bir jelentőséggel, miután abban a tiszta
káliit vagyis a kiló százalékát, a kisebb szállítási
költség miatt, legolcsóbban vásárolhatjuk.
A káliitrágyák alkalmazásáról a

Kállsyndikátus mezőgazdasági tájékoztató irodája

**Budapest, IX., Üllői-ut 25. (Köztelek)
díjtalanul és kötelezettség nélkül
nyújt felvilágosítást és érdeklődőknek
az erre vonatkozó szakmunkákat díj-
talanul rendelkezésükre bocsátja.**

Aki **SZABADALMAT** akar szerezni,
találmányára az **Forduljon**
TÖRÖK LÁSZLÓ okleveles
gépészmérnök
HITES SZABADALMI ÜGYVIVŐZÉS
(KIR. TÖRVÉNYSZÉKI HITES SZAKÉRTŐ)
BUDAPEST, VII., Rákóczi-(Kerepesi)-ut 30. szám.
Telefon 87—02. Telefona 87—02.

Felhívjuk a t. cz. gazdaközönség figyelmét a
BUDAPESTI

GYAPJUAUKCZIÓKRA,

melyek a jövő év folyamán két sorozatban, neve-
zetesen július és október hónapokban tartatnak meg.
Az aukciókra felküldött és „Gyapjárverési
vállalat, Budapest, Dunaparti teherpályaudvar”
címzett gyapjuküldemények M. Á. V. összes
vonalán tetemes díjkezdményben, valamint in-
gyen raktározásban részesülnek.

Bejelentéseket elfogad és minden-
nemű felvilágosítással szolgál

Magyar
Általános Hitelbank
Áruosztály—Gyapjárverések
V. ker., Nádor-utca 12. sz.

*) E rovat alatt közöltékért nem vállal a szerkesztőség
felelősséget.

Megjelent!
Rubinek Gyula és Szilassy Zoltán
az O. M. G. E. igazgatója a G. E. O. Sz. titkára
szerkesztésében a
Köztelek Zsebnaptár
1908. évi folyama
A „Köztelek Zsebnaptár” tizen-
negyedik évfolyama teljesen átdol-
gozva két kötetben jelent meg. Az
első kötet a tulajdonképeni Zsebnaptár
amely a naptári részt, a jegyzéknaplót
és a vásárok jegyzékét tartalmazza;
a második kötet, amely szakközlemé-
nyeket tartalmaz. — A „Köztelek
Zsebnaptár” két kötetének ára
O. M. G. E. tagoknak és a „Köz-
telek” előfizetőinek bérmentes kül-
délssel **4 korona.**

Megrendelhető a
„KÖZTELEK”
kiadóhivatalában
Budapest, IX., Üllői-ut 25.

KERESKEDELEM, TÖZSDE.

Budapesti gabonatözsde.
(A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete gabona-
osztályának tudósítása a „Köztelek” részére.)

Napijelentés a gabonatözsdeiről.
1908 január 24.

Buzaüzlet csekély forgalom mellett változatlan; több-
felől érkezett kedvezőtlen gazdasági hírek folytán az
öszre szállítandó kenyérmagvak árai emelkedtek.

Rozs kedvelten irányzatú; eladásra kerülő kisebb té-
telek 21-20—21-40 K. mellett értékesítettek Budapest
távolságban.

Árpa változatlan, takarmányára 15-50 K.-ért adatott
el a főváros fuvartavolságában.

Zab bőségesebb kínálat mellett olcsóbbodott, 15-80—
16-60 K. szín és tisztaság szerint.

Tengeriben a vételekűv állandó és 13-60—13-70 K.
mellett értékesíthető paritásban. Tiszavidéken 12-30 K.-t
fizetnek. Kőbányán jó áru 14-60 K. jegyezhető.

Eladatott:

Buza, Tiszavidéki: 100 mm. 79-5 k. 25 K. 75 f., 500 mm. 78-5 k. 25 K. 90 f., 100 mm. 78-3 k. 25 K. 70 f., 200 mm. 78 k. 25 K. 70 f.
Pestvidéki: 600 mm. 77 k. 25 K. 30 f., 500 mm. 77 k. 25 K. 30 f.
Felsőmagyarországi: 400 mm. 78 k. 25 K. — f.
Fejérmegyei: 250 mm. 79 k. 25 K. 50 f., 500 mm. 77 k. 25 K. — f.
Raktár: 400 mm. 76-5 k. 24 K. 50 f.
Rozs: 100 mm. 21 K. 10 f. par.
Zab: 100 mm. 16 K. 20 f., 100 mm. 16 K. — f.

Határidőárak.
(Déli zárlat.)

Buza 1908 áprilisra	25-20 K.
1908 októberre	21-40 „
Rozs 1908 áprilisra	21-56 „
1908 októberre	18-40 „
Zab 1908 áprilisra	16-50 „
Tengeri 1908 májusra	14-08 „
Repeze 1908 aug.—szeptemberre	33-20 „

Budapesti takarmányvásár. (IX. kerület, Mester-
utca, 1908. január hó 24-én. A székesfővárosi vásár-
igazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.)

Felhozatott a szokott községekben 129 szekér réti
széna, 34 szekér muhar, 23 szekér zsupszalma, 42 szekér
alomszalma, — szekér takarmányszalma, — szekér
engeriszár, — szekér egyéb takarmány (lóhere, luczerna,
0 zabosbüköny, köles stb.), 8-0 zsák szecska.

A forgalom lanya.

Árak illérekben q.-ként a következők: réti széna
600—860, muhar 800—900, zsupszalma 600—700, alom-
szalma 420—500, takarmányszalma —, 100 kéve
tengeriszár —, egyéb takarmány —,
zabosbüköny 760—800, lóhere —, zöld luczerna
—, köles —, sarju 72 —740, szalmaszecska
560—600. Összes kocsiszám 246. Összes súly 295,200 kg.

Vetőmagvak.
(A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete vetőmagosztályának
jelentése a Köztelek részére.)

Lóheremag irányzata változatlanul szilárd, anélkül
azonban, hogy ára további áremelkedést ért volna el.
Cseh- és Morvaországban lóheremagot a fagy beálltával
cséplik s a cséplés nagy csalódást okozott, mivel a ter-
més lényegesen kisebb lett, mint amennyire számítottak.
Ezen országok termésének Ausztria vetőmagszükségle-
tének ellátásában jelentős szerepe van s amint a ked-
vezőtlen eredmény ottan közudomásra jutott, hazánk-
ban nagyobb vételeket teljesítették s főként nagy
mennyiségű magot vontak el rohamosan emelkedő árak
mellett. Hazánkban más években december—január
hónapokban még sok helyen csépelnek, ez évben azon-
ban a termés legnagyobb része a szép időjárás folytán
már szeptember—november hónapokba elkészült s a
jelenlegi árakhoz viszonyítva olcsó árakon Anglia,
Amerika, Németországba kivitelre került, ami által
a készletek nálunk különben is megcsappantak. Da-
czára annak, hogy az ólomzárolt mag ára koráb-
ban aránylag nem volt magas, a vidéki kereskede-
lem a bevásárlásoktól teljesen tartózkodott s vára-
kozási állapontra helyezkedett; aminek folytán most
számottevő készlet felett nem rendelkezik s az ország
vetőmagszükségletének ellátásánál f-ladatát nem képes
teljesíteni. Mert egész más képe volna ma az üzletnek,
ha a vidéki kereskedők is gondoskodtak volna megfelelő
készletrel.

Luczernamagból kínálat már csak elvéve fordul elő,
mindannak daczára az árak nem változtak, mivel vető-
magszükséglet ellátására elegendő készletek állanak
rendelkezésre.

Baltacsim, büköny, fűmagvak irányzata szilárd.

Nyersáru 100 kg.-ként árai a következők:

Lóheremag nagyaránkát	150—170	korona
„ arankamentesítésre alkalmas	180—194	
Luczernamag szép sárga színű	136—146	
„ kereskedelmi áru	120—126	
Baltacsim	33—35	
Biborheremag	40—44	
Büköny	17-50—18—	
Nyulszapuka	126—142	

Szeszűzlet.

A szeszűzletben a héten élénkebb kereslet uralko-
dott és a szeszárak főleg azonnali szállításra valamivel
olcsóbban záruinak.

Elkelt finomított szesz adózva 165—165-50 K., adózat-
lanul 66—66-50 K.

Élesztőszesz adózva 163—163-50 K., adózatlanul 64—
64-50 K. kelt el nagyban.

Denaturált szesz hordóval együtt nagyban 55-50—56 K.
kelt el.

Mezőgazdasági szeszgyárak részéről kontingens nyers-
szesz 60 koronáig volt ajánlva, de miután a vételekűv
gyérebb, csak néhány tétel kelt el.

Budapestben a kontingens nyersszesz ára 62—63—K.
Bécsi jegyzés 60-60—60-80 K. kontingens nyersszeszért.

B u d a p e s t i j e g y z é s

	nagyban
	koronákban
Kontingens nyersszesz	—
Finomított szesz adózva	165—165-50
„ adózatlanul	66—66-50
Élesztőszesz adózva	163—163-50
„ adózatlanul	64—64-50
Nyersszesz adózva	163—163-50
Denaturált szesz	55-50—56—

Az árak 10,000 literfokonként hordó nélkül bérmentve,
budapesti vasútállomáshoz szállítva, készpénzfizetés mel-
lett értendők.

Külföldi gabonapiacz.

Braila jan. 17. A piacz irányzata az utóbbi héten
meglehetősen csendes volt. **Buzát** Anglia vásárol és
pedig 21-71—21-95 koronán q.-ként. A **rozsa** kissé el-
hanyagolásban részesül, a külföld nem igen keresi,
daczára a fokozott kínálatnak. Helybeli árbitrokosok a
dunamenti bol.ár 71—72 kilós rozsa q.-ért 20-05 koronát
kérnek. Az árpa hasonló elhanyagolásban részesül a
külföld részéről, de azért elég szilárd a piaci helyzete.
58—59 kg.-os 16-52—16-64 koronán kelt, 66—67 kg.-osat
Anglia 17-46 koronáért vásárolt a **tengeri** üzletmenete
sokkal élénkebb, Anglia igen jó árakat fizetett és pedig
Hamburg fizetett februári tengeriért 14-75—14-88 koro-
nát. A Sulinából történt jelentékeny elhajózás a kész-
leteket igen megapasztotta és egyelőre, amíg a dunai
hajózás meg nem nyílik, nincs is kilátás arra, hogy
pótolni lehetne a hiányzó készleteket. Az idő enyhe.

Argentina jan. 16. Az aratás kedvező időjárás mellett
szépen halad; a jelentések jó átlageredményről számol-
nak be. A tengeri is szépen fejlődik, esőre azonban
szükségük lenne. A **buzapiacz** lanya, mivel azonban
a kínálat visszatartott, az árak szilárdulása várható.
A **tengeri** üzletmenete is csendes, mivel azonban újabb
felhozatal hiányzott, 32 filléres áremelkedés állott be.

Magyar vidéki piacok árjegyzései.

1908 január 24 én.

Piacz	Buza	Rozs	Árpa	Zab	Tengeri	Burgonya		Vaj		Tojás	Érték												
						sárga	rózsa	I.	II.		Vágott hus kilogramm fillérekben					Élősúly mm. koronákban							
											marha-hus	borjúhus	sertés-hus	birkahus	marha-hus	borjúhus	sertés-hus	I.	II.	I.	II.		
Arad	23.40	21.00	14.00	14.20	12.22	6.50	7.00	320	10.00	160	144	200	160	148	133	110	70	60	80	70	90	80	
Baja	23.00	20.60	15.20	14.60	13.00	6.00	6.00	280	220	8.00	136	128	148	140	132	123	116	54	50	108	104	98	94
Békés-Csaba	22.40	21.00	14.00	17.00	13.00	4.20	4.60	400	240	6.60	132	120	172	128	168	152	76	66	92	—	—	—	—
Debreczen	22.40	21.00	14.00	17.00	13.00	4.20	4.60	400	240	6.60	132	120	172	128	168	152	76	66	92	—	—	—	—
Eszék	23.20	21.40	16.40	16.80	14.20	5.20	4.40	260	240	8.00	156	144	172	160	160	140	78	72	96	90	96	88	—
Győr	23.60	21.80	15.40	16.40	14.00	6.00	6.00	280	220	8.00	136	128	148	140	130	126	74	70	76	72	72	68	—
Kaposvár	24.60	22.00	14.40	16.00	14.00	4.00	4.80	300	—	7.00	156	148	150	140	135	126	74	70	76	72	72	68	—
Kassa	24.60	22.00	14.40	16.00	14.00	4.00	4.80	300	—	7.00	156	148	150	140	135	126	74	70	76	72	72	68	—
Léva	23.60	21.80	15.40	16.40	14.00	6.00	6.00	280	220	8.00	136	128	148	140	130	126	74	70	76	72	72	68	—
Losonc	24.20	21.00	16.00	17.00	15.70	4.50	5.50	200	180	8.00	136	120	160	144	144	128	88	70	60	96	80	128	100
Miskolcz	24.80	23.30	15.20	14.10	13.30	—	4.00	250	180	7.20	142	134	156	150	166	160	83	72	64	120	112	108	100
Nagybecskerek	23.00	17.40	13.00	14.50	12.00	7.00	6.20	304	240	6.50	136	128	144	136	144	136	88	65	60	82	78	96	90
Nagykanizsa	23.40	20.80	16.00	16.00	14.40	4.50	6.00	280	240	7.20	160	128	180	160	150	136	100	80	60	90	80	88	84
Nagyszében	24.50	20.00	14.00	13.60	14.00	4.80	5.00	320	280	8.00	160	136	130	120	140	128	100	66	58	—	—	86	78
Nagyszentmiklós	23.80	20.80	13.00	14.40	12.80	8.50	8.50	240	200	7.00	128	120	162	144	136	—	80	88	80	100	—	84	80
Nagyvárad	24.20	21.80	14.00	15.20	12.60	7.00	7.00	300	220	7.00	128	—	180	160	144	136	—	88	60	—	—	108	100
Nyiregyháza	22.50	20.50	14.00	15.80	12.20	3.20	4.00	220	—	8.00	136	128	180	160	136	128	—	72	60	100	80	116	110
Nyitra	23.50	22.50	17.00	15.60	14.00	6.00	6.00	280	160	8.00	136	128	160	152	152	144	112	80	64	90	80	100	88
Pancsova	22.60	—	—	14.20	12.20	8.00	10.00	280	260	8.00	128	120	160	140	136	128	70	68	60	94	92	86	80
Pápa	23.20	21.20	16.00	16.20	14.40	4.80	4.60	190	180	9.00	120	104	160	140	144	136	104	80	64	92	78	104	88
S.-A.-Ujhely	24.00	22.00	14.00	16.50	14.00	4.40	5.00	290	240	8.00	128	120	160	152	144	104	—	—	—	94	90	90	86
Sopron	23.00	21.00	17.20	16.40	15.50	6.00	6.00	290	240	9.00	170	140	236	182	190	160	—	90	60	108	92	102	86
Szalmár	24.00	22.20	13.40	15.00	13.80	5.60	5.80	230	220	8.00	136	128	160	156	136	128	108	—	—	—	—	—	—
Szentes	23.00	—	13.00	15.00	13.00	4.00	5.00	330	260	6.00	128	—	160	—	140	—	96	68	—	74	—	96	—
Szolnok	23.45	—	13.00	13.10	12.30	—	7.00	190	180	7.00	150	140	200	190	170	160	130	85	80	110	95	100	94
Temesvár	23.00	—	14.00	14.50	12.50	—	—	—	—	5.00	180	—	200	—	160	—	—	90	—	100	—	85	—
Uj-Arad	23.20	21.00	14.00	14.20	12.20	6.00	6.50	300	—	9.00	128	120	168	150	128	120	100	65	55	70	60	86	75
Versecz	21.00	19.00	14.60	14.50	12.00	5.00	8.00	240	—	8.00	120	—	180	—	128	—	100	74	70	110	—	100	—
Zalaegerszeg	21.00	20.40	16.00	16.00	15.50	6.00	5.00	280	240	8.00	128	120	148	140	128	120	—	68	64	88	80	94	90
Zenta	23.80	20.00	13.80	14.60	12.80	7.00	7.00	230	260	7.00	128	120	160	150	140	130	80	66	58	110	100	90	84

Nemzetközi gabonapiacz 1908 január 22-től 1908 január 25-ig.

Kelet		Effektív árak										Határidő	Határidős árak				
		Budapest	Liverpool	Wien	Prága	Mannheim	Páris	New-York	Chicago	Buenos-Ayres	Odessa		Budapest	Liverpool	Berlin	Páris	Chicago
Buza	24	25.40	22.74	26.80	25.00	27.78	21.48	19.68	18.90	17.23	20.62	Január	25.20 ^a	20.07 ^a	25.80 ^a	22.84 ^a	18.90
	21	25.60	22.86	24.20	24.80	28.02	21.80	19.68	18.94	17.13	20.57	Február	21.28 ^b	20.07 ^b	25.76 ^a	21.76	18.12
Rozs	24	21.60	—	22.50	23.20	25.37	17.62	—	—	—	18.78	Január	21.54 ^a	—	24.84 ^a	17.84 ^a	—
	21	22.30	—	23.30	23.50	25.66	17.62	—	—	—	18.67	Február	18.28 ^b	—	24.50 ^a	17.62	—
Zab	24	16.80	—	17.90	16.30	22.42	—	—	—	—	—	Január	16.46 ^a	—	20.42 ^a	—	—
	21	16.80	—	18.00	16.40	22.42	—	—	—	—	—	Február	16.66 ^b	—	20.54 ^a	—	—
Tengeri	24	13.85	14.91	15.96	17.00	19.47	—	13.91	12.06	11.24	—	Január	14.01 ^a	13.91	17.82 ^a	—	12.06
	21	13.90	14.73	15.90	16.80	19.47	—	13.76	11.92	10.93	—	Február	14.24 ^a	13.97	17.88 ^a	—	11.92
Árpa	24	15.70	—	20.60	19.00	25.65	—	—	—	—	—	Január	14.24 ^a	13.97	17.88 ^a	—	—
	21	15.70	—	20.60	19.50	25.65	—	—	—	—	—	Február	13.91	—	—	—	—

Jegyzet: ^a) márczius. ^b) április. ^c) május.
^a) július. ^b) október.

Alapított 1873. **Erőtakarmány és műtrágya nagykereskedés** Alapított 1873.

DUKES ÉS HERZOG

GAI.ÓOZ. **Eredeti thomassalak. Száritott répaszelet.** BUDAPEST, Váci-körút 74.

Interurbán telefonszám: 1. Inurbán: telefonszám 88-89.

Gazdasági áruszükségleti cikkek.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete árusztályának jelentése a „Köztelek” részére.)

Zsiradékok. Az irányzat a lefolyt héten is nyugodt volt. A vevők tartózkodása következtében különösen a disznózsír volt valamivel olcsóbban kapható. A szalonna-árak csak kevésbé gyengültek s e cikkekben különösen a gazdaközönség részéről észlelhető több érdeklődés későbbi szükségletének fedezése iránt.

Jegyzések:

Table with 2 columns: Item description (e.g., I. r. fehér forrázott táblaszalonna) and Price (e.g., 111-112 K.).

Luiza gőzmalom r.-t. jelentése a „Köztelek” részére. Budapest, 1908. január 23-án. Netto-árak 50 kg.-kint Budapestben, elegysúly tisztasúlyként, zsákosítul. Köztelezett-ség nélkül.

Table with 2 columns: Szám (0-7) and Ár K. (e.g., 18:50, 18:30, 18:10).

Table with 2 columns: Rozslisták (II, H/I, I, WR, II, II/b, III, IV) and Ár K. (e.g., 18:10, 17:70, 17:30).

Liszt, őrlemény és abraktakarmányok.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete erőtakarmány-osztályának jelentése a „Köztelek” részére.)

A fővárosi malmok átlagos buzaliszt jegyzései 100 kg.-kint Budapestben, elegysúly tisztasúlyként, zsákosítul.

Table with 2 columns: Szám (0-7) and Ár K. (e.g., 37:20, 36:60, 36:38).

Table with 2 columns: Rozslisták (Szám: 0, O/I, I, WR, II, II/b, III) and Ár K. (e.g., 36:60, 35:80, 35:).

Az abraktakarmánycikkek árai a következők voltak Budapestben zsákkal, teljes vagonrakományok vételénél 100 kg.-kint.

Table with 2 columns: Item description (e.g., Finom korpa prompt szállításra) and Price (e.g., 12:10-12:).

Élelmiszerek nagybani árai a központi vásárcsarnokban.

Magyar Gazdák Értékesítő Szövetkezete jelentése 1908. január 21-én.

Lényeges árváltozást az utóbbi napok nem hoztak számunkra. Csak vajban volt külföldi jelentések hatása alatt élénkebb a kereslet. Tojás már nagyobb tételekben érkezik s ha az idő enyhé marad, jelentékeny áresők-kenésre számíthatunk. Vágott baromfijól jó ára volt a pulykanak s libának, csirke, káppan nemüleg olcsóbb.

Mai árak:

Husneműk: vidéki marhahús hátulja 1:41-1:48 K., eleje 1:--1:16 K., vidéki borjú bőrből, hosszan méve, súlylevonás nélkül -9-1:08 K., helybeli borjú-hús 1:16-1:24 K., sertéshús szalonnával 1:22-1:24 K., lehúzott sertés 1:26-1:28 K., szalonna friss 1:26-1:40 K., szalonna sózott 1:16-1:20 K., szalonna füstölt 1:37-1:36 K., olvasztani való 1:24-1:30 K., hárj 1:36-1:40 K., sertézsír 1:40-1:44 K., hazai sonka 1:80-2- K., szalámi magyar 3:60-4- K., száizami nyári 1:20-1:40 K., bányai párja - K.-ig. Vad: őz 1:5-1:70 K., szarvas 1:--1:10 K., vaddisznó 0:80-1- K. kg.-kint egészben, nyul nagy 2:80-3:20 K., nyul sült 2:--2:20 K., fogoly 0:--0: K., fácán 2:80-3- K., erdei szalonna - K., dämvad 1:--1:10 K. kg.-kint. Baromfifélék: élő rántani való csirke 1:50-2:20 K.,

sütni való 2:80-3:40 K., liba fiatal 0:--0: K., kacsa sovány 3:60-4:20 K., kacsa hizott 6:--8- K., lud hizott 12:--16- K., tyúk 3:40-4- K., pulyka 8:--10- K., élő sovány liba - K. páronként. Vágott szépen tisztított baromfi, hizott lud 1:30-1:40 K., hizott ruca 1:40-1:50 K., hizott pulyka 1:20-1:50 K., levestyúk 1:20-1:60 K., pulyka sovány 0:--0: K. kg.-kint Poulard 1:60-2- K., gyöngytyúk - K. darabonként. Tejtermékek: tevaj (centrifugált) I. 2:10-2:20 K., II. 1:90-2- K., főzvaj (köpült) 1:50-1:60 K., tehénturó 12-20 fill. kg.-kint. Valódi erdélyi juhturót és munkásturót igen jutányosan szállíthatunk. Zöldségfélék: burgonya (vagonárú) sárga 5:80-6:40 K., róza 5:80-6:40 K., fehér 5:--5:20 K., kifli 10-11- K., sárgarépa 7:50-8 K., petrezselyem 12-16 K., vöröshagyma makói 12-13- K., vöröshagyma közönséges hazai 7-8- K., fokhagyma 40-44 K., kápszta 2:40-3- K. 100 kg.-kint. Kalarabé 0:--0: K., 100 db spárga solo 0:--0: K., közép 0:--0: K., levestpárga 0:--0: K. kg.-kint. Zöldbab, hüvelyes 0:--0: K., kifejtett 0:--0: K., zöldborsó, hüvelyes 0:--0: K., kifejtett 0:--0: K., paradicsom 0:--0: K. 100 K. kg.-kint. Uborka salátának való 0:--0: K., ezetibé 0:--0: K., savanyítani 0:--0: K. 100 db-ként. Gyümölcsfélék: cseresznye és meggy 0:--0: K., sárgadinnye 0:--0: K. kg.-kint. Alma: elsőrendű áru (aranyparmen, ranett, Jonathán, Törökbálint, batul stb.) 0:50-0:60, másodrendű 30-40, harmadrendű apró áru 12-20 K., körte elsőrendű 1:20-2-, másodrendű 40-60 K. q.-kint. Dió I. 40-60, II. 20-40 K. 100 kg.-kint. Szőlő 1:20-2- K., finom 0:--0: K., chasselas 0:--0: K., szagos 0:--0: K. kilója. Vegyesárúk: Bor és szeszes italok minőség szerint különféle árakon értékesítünk. Méz - fill. kg.-kint. (A szövetkezet - mint az Országos Magyar Mezőgazdasági Egyesület vezérképviselője - minden mézértékesítési ügyben is ad felvilágosítást.) Gyümölcsz - fildér kg.-kint. Gomba szárított 0:--0: K., szappan - fill., lencse (erdélyi) - K., bab apró - K., nagyszemű - K., lencse - K. 100 kg.-kint. Tojás: bákai 100-104 K., erdélyi apróbb áru - K. eredeti ládánként (1440 db).

Hideghus-vásár az Orszá-úti élelmi piacon 1908. év január hó 24. (A székesfővárosi vásárgazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.) Felhozott Budapestről 32 árus 72 drb sertést, 3 árus 18 drb süldőt, 4000 kg. friss húst, 600 kg. füstölt húst, 1000 kg. szalonnát, 800 kg. hárját. Vidékről és pedig 15 drb sertést. Forgalom lanyha. Árak a következők: Friss sertéshús 1 kg. 132-176, süldőhús 1 kg. 146-180, füstölt sertéshús 1 kg. 144-168, szalonna zsirnak 1 kg. 132-140, füstölt szalonna 1 kg. 152-176, hárj 1 kg. 148-152, disznózsír 1 kg. 128-128, kocsonyahús 84-110, füstölt sonka 1 kg. 176-200 fillérig.

Hideghus-vásár a Garai-tér élelmi piacon 1908. év január hó 24. (A székesfővárosi vásárgazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.) Felhozott Budapestről 32 árus 55 drb sertést, 3 árus 18 drb süldőt, 4000 kg. friss húst, 1500 kg. füstölt húst, 1500 kg. szalonnát, 1000 kg. hárját. Vidékről és pedig összesen 373 drb sertést, 45 süldőt. Forgalom élénk. Árak a következők: Friss sertéshús 1 kg. 128-200, 1 q 110-118 K., süldőhús 1 kg. 144-180, füstölt sertéshús 1 kg. 160-180, szalonna zsirnak 1 kg. 128-132, füstölt szalonna 1 kg. 160-180, hárj 1 kg. 136-144, disznózsír 1 kg. 156-160, kocsonyahús 1 kg. 72-90, füstölt sonka 1 kg. 180-220 fillérig.

Budapesti lóvásár.

(Eredeti jelentés a „Köztelek” részére.)

1908 január 23.

Table with 2 columns: Főlhajtatott (Jobb minőségű hátsó) and Árak (18, 14, 90, 200, 300, 56).

Eladatlan maradt 3:8 drb. Irányzat: közép. Székesfővárosi vágóra vásárolt-tott 44 drb.

Budapesti juhvásár.

(Eredeti jelentés a „Köztelek” részére.)

1907 január 29.

Table with 2 columns: Főlhajtatott (Magyarországból, Szerbiából) and Árak (209, 109 drb juh).

Á r a k:

(kilogrammonként élő súlyban, korona értékben).

Table with 2 columns: Item description (Hizott ürű, Feljavított juhok) and Price (48-52 fill. 43-44 kor.).

Irányzat: élénk, az árak hízalt ürűknél 1-2 fillérrel emelkedtek.

Budapesti szurómarhavásár.

(Eredeti jelentés a „Köztelek” részére.)

1908 január 23.

Á r a k:

Table with 2 columns: Főlhajtatott (Magyarországból élő borjú) and Árak (212 drb, 5 fill. r.).

Eladatlan maradt 35 drb élő borjú, - drb rugott borjú, - drb élő bárány, - drb leszurtt bárány. Irányzat: lanyha, az árak 2-4 fillérrel hanyatlottak.

Budapesti vágómarhavásár.

(Eredeti jelentés a „Köztelek” részére.)

1908 január 23.

Table with 2 columns: Főlhajtás összege (Uj felhajtás, Műt vásárról) and Minőség szerint (Kisrendű hizott, Másodrendű).

Á r a k

(100 kilogr.-kint élő súlyban minden levonás nélkül fillérekben).

Table with 4 columns: 1908. január 23., I. rendű, II. rendű, III. rendű. Items include Magyar hizott ökör, Tarka hizott ökör.

Irányzat: az irányzat lanyha, az árak 2-4, sőt némely esetben 5 K.-val is hanyatlottak q.-kint.

Budapest ferencvárosi zárt sertésvásár.

1908 január 23.

Table with 4 columns: Heti főlhajtás összege, Árvezet vagon, Értékelt összesen darab, Eladatlanni maradt.

Table with 4 columns: napi árak fillérben (Jan. 17, Jan. 23) and Húsos fajta.

1) Jan. 17. 90-94, Jan. 23. 86-92. 2) Jan. 17. 104-107, Jan. 23. 110-118. 3) Az árak élő súlyban levonás nélkül értendők. 4) Az árak élő súlyban páronként 45 kg. életű és 60% levonással, kilogrammokban értendők. Irányzat: a vásár közepes, az árak változatlanok.

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete kőbányai sertéshizlaló telepének jelentése a „Köztelek” részére.

(Az árak kőbányai szokás szerint 45 kg. élet 40/0 levonással vevő javára értendő.)
Óreg nehéz (páronkint 400 kg. felül) fillérig
Óreg közép " 300-400 " "
Fiatal nehéz " 320 kg. felüli súly 118-120 "
" közép " 250-300 kg. 120-122 "
" könnyű " 250 kg.-ig 120-124 "
Irányzat: csendesebb.

Soványserzés-árak.

(Kredeti tudósítás Uri Rezső sertésbizományos (VIII. ker., Bérkocsis-utca 12., a „Köztelek” részére.)
1908. január 22.

Table with columns: Sertésvészen átmént, Kilogrammg, fillér. Rows include various weight categories and prices.

Árak élőszuliban kilogrammonként 40/0 engedmény. Irányzat: lanya.

Bécsi juhvásár.

(Kredeti jelentés a „Köztelek” részére.)
1908. január 23.

Table with columns: Főhajtás, Ár, fillér. Rows include Magyarországból, Galicziából, Ausztr. tartományokból.

(Az árak kg-ként ellátásban, élőszuliban fogyasztási adó nélkül értendők.) Irányzat: szilárd, multheti árak megmaradtak.

Bécsi szurómarhavásár.

1908. január 23.

Table with columns: Főhajtás, Ár, fillér. Rows include Magyarországból élő borjú, Ausztriából élő borjú, Magyarországból leölt bárány, Ausztriából leölt, Magyarországból leölt sertés, Ausztriából leölt, Magyarországból leölt juh, Ausztriából leölt.

Irányzat: igen lanya, prima borjú 4 fillér, többi minőség 8 fillérrel olcsóbb. Sertés 4-6 fillérrel drágább. Többi változatlan.

Bécsi sertésvásár.

(Kredeti jelentés a „Köztelek” részére.)
1908. január 21.

Table with columns: Főhajtás, Származás szerint, Ár, fillér. Rows include Minőség szerint, Magyarországból, Ausztriából, Galicziából, Ausztr. tartományokból, Összesen.

Árak: (kilogrammonként élőszuliban fogyasztási adó nélkül, fillérekben.)

Table with columns: Élőrendű magyar zsirsertés, Középsertés, Óreg nehéz, Könnyű és szedett sertés, Suldó (lengyel, erdélyi), Ár, fillér. Rows include various weight categories and prices.

Ingatlanok árverése (40,000 korona becsértéken felül.)

Table with columns: Kivonat a hivatalos lapból, Dátum, Hely, Ár, fillér. Rows include Budapesti kir. tvszék, Budapesti kir. tvszék, Szombathelyi kir. tvszék.

Table with columns: Dátum, Hely, Ár, fillér. Rows include Budapesti kir. tvszék, Salgótarjáni kir. jbiróság, Mezőkaszonyi kir. jbiróság, Marosludasi kir. jbiróság, Szegei kir. tvszék, Bpesti I/III. ker. kir. jbiróság, Bpesti I/III. ker. kir. jbiróság, Szegei kir. tvszék, Sajó-szt-péteri kir. jbiróság, Magyaróvári kir. jbiróság, Nyirbátori kir. tvszék, Nagyváradi kir. tvszék, Kassai kir. tvszék, Budapesti kir. tvszék, Debreczeni kir. tvszék, Marosújvári kir. jbiróság.

Szerkesztői üzenetek.

Nagykászoni gazdakör. Önök azt a kérdéstintézik hozzánk, hogyan lehet úgy csinálni, hogy az arányosításnál minél kevesebb erdő vonassék el a közhasználatból. Erre a kérdésre csak egy terjedelmes tanulmány keretében lehet megbízható választ adni és csak a viszonyoknak beható ismerete alapján. Minthogy az utóbbival nem rendelkezünk, az előbbire pedig nem vállalkozhatunk, sajnálatunkra nem tehetünk eleget kívánságuknak, noha ezt igen szívesen tennők, annál inkább, mert fontos és közérdeklő dologról van szó. Nem tennénk azonban az ügynek semmi szolgálatot, ha pusztán az arányosításra vonatkozó törvények rendelkezéseire támaszkodva, Önöknek tanácsokat akarnánk adni. Az ilyen hézagok munka csak félreérteésekre adhat alkalmat s így már csak a felelősség érzete is visszatart minket a b-avatkozástól. Mi legfőjebb a törvényeket ismertetnők és azokat Önöknek is ismernők kell. Leh- etlennek tünik fel egyébiránt, hogy ne akadjon ott jogtudó tanácsadó, aki a helyi viszonyokat is ismerve, Önöknek utbaigazítással ne szolgálhatna. Sz. F.

P. Zs. N.-Island. Valamennyi kerületben minden állás be van töltve.

H. D. Pa-Fehéregyháza. A katonai célokra eladandó pótlókat a közigazgatási hatósághoz (szolgabíró) vagy közvetlen a kerületi hadtestparancsnoksághoz kell bejelenteni.

F. R. Szonda. 20 q. frissen leszótt szalonna egy év alatt nemcsak hogy apaszthat 80 kg.-ot, vagyis 40%-ot, hanem határozottan többet kell apasztnia, feltéve, hogy száraz helyen tartják.

B. V. Nagyvárád. A czirokmag bátran etethető minden állattal s miután ön csak 3-4 kg.-ot adagolt 1000 kg. élőszulra s naponta, az elhullásnak bizonyára nem a czirokmag volt az oka, feltéve, hogy a mag nem volt megromolva. Itt tehát más ártalomnak kellett szerepelnie. Cs. I.

Sz. K. Homok. Tessék közvetlenül a „Borászati Lapok” szerkesztőségéhez (Budapest, Üllői-ut 25.) fordulni felvilágosításért.

B. M. Mezőberény. Tessék a Hoffherr és Schranz gépgyárhoz (Budapest) fordulni felvilágosításért.

T. M. Ha a főbérő most is az, aki őnt szerződtette, úgy köteles nála tovább szolgálni, tekintet nélkül arra, hogy a tényleges rendelkezést nem ő, hanem családja tagjai gyakorolják.

Sz. F. Bicske. 1. Kérdése tulajdonképpen egy jogtörténeti értekezést kíván tőlünk. Ilyenről nem szolgálhatunk, de azért igyekszünk kíváncsiságát néhány adat közlésével kielégíteni. Közalapítványi birtokok alatt a közbeszédben azokat az ingatlanokat szokás érteni, amelyek a magyarországi katolikus vallásalap és tanulmányi alap egy részét képezik. A vallásalap még III. Károly király idejéből veszi eredetét és jelentékeny gyarapodást nyert a II. József idejében megszüntetett némely szerzetesrendek vagyonából. A tanulmányi alap ugyanezen időben, 1782-ben a jezsuita-rend eláobzott vagyonából keletkezett, aminek néhány év múlva más megszüntetett rendek alapjai járultak. A közönségesen közalapítványnak nevezett vallás- és tanulmányalapot a vallás- és közoktatásügyi miniszter kezeli egy országos bizottság ellenőrzése mellett és külön közalapítványi

jószágigazgatóságok után, jövedelmek a törvényben meghatározott vallási és tanulmányi célokra fordítanak. A közalaphoz tartozó ingatlanok a király engedelmével eladhatók, tehát parcellázhatók is. Új cselédlakások építését a közalapítványi jószágigazgatóságnál kell szorgalmazni.

2. A tüztávolságok betartásáról a vasúti vonal kisajátítása alkalmával történik részletes gondoskodás, úgy, amint azt az 1881. évi XLI. t.-cikk előírja. Ugyanezen t.-cikk 16. §-ának 3. pontja szerint nádfedélű épületeknek gőzmozdonyu vasutak mentén való köteles tüztáv-lata 6 méter. Ha ilyen épületek a tüztávlatba esnek, a vasúti vállalat köteles azokat a 19. §. értelmében a tüztávlati szabályoknak megfelelő módon tűzbiztossá tenni, vagy kisajátítani. Sz. F.

I. M. Kaba. Tekintet nélkül a szolgálat tartamára, az éves cseléd halála esetén a cselédtörvény 28. §-ának 6. bekezdése szerint a gazda az e t.-metés költségéhez 20 K. összeggel hozzájárulni köteles és a vidéki szokáshoz mérten a temetéshez szükséges fuvarról is ő köteles gondoskodni.

Ha a cseléd meghal, a 41. §. szerint a szerződés nyomban megszűnik, de köteles a gazda az éves cseléd családját az elbaltalozás napjától 1 hónapig a lakásban meghagyni s a családnak minden levonás nélküli annyit kiadni, amennyi a cselédnek 1 hónapra járt bér s egyéb járandóság címén. Sz. F.

N. B. B-Topolya. A vételért tartozik megfizetni és még ez meg nem történt, a telekkönyvi átírást sem követelheti. Sz. F.

L. B. Fodorháza. Ön a haszonbérletet 8 évi tapasztalatok után most mult őszzel megújította anélkül, hogy új és egészséges lakás építését kikötötte volna. Szemben ezzel a ténnyel a tulajdonost ilyennek építésére szorítani nem lehet és Ön az orvoslását saját költségén lesz kénytelen gondoskodni. Sz. F.

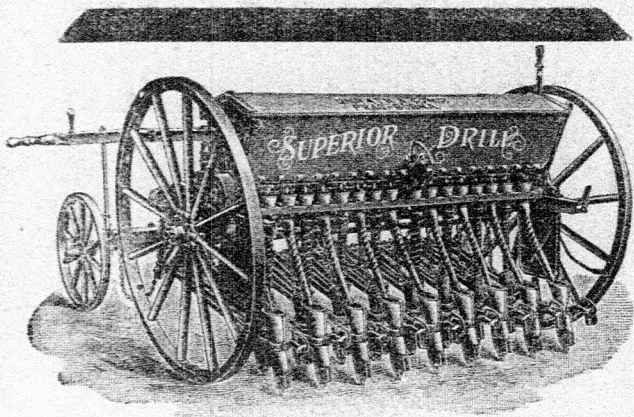
P. L. Bakófa. A III. oszt. kereseti adót nem a haszonbérleményre, hanem a haszonbérő saját személyes keresetére vetik ki és így bírányzik minden jogzím arra, hogy ezt az adót a haszonbérő helyett a haszonbérbeadó fizesse. Sz. F.

S. R. Ha a cseléd az uradalmi orvos kezelésével nincsen megelégedve és egy távolabb lakó orvoshoz fordul, ebből eredő költségeinek megtérítését nem igényelheti, mert a gazda törvényes kötelezettségének eleget tett akkor, midőn cselédei részére uradalmi orvost szerződtetett. Sz. F.

B. I. Buda-Bicske. A patikakiadás levonhatása tekintetében a cselédtörvény 28. §-ának második bekezdése egészen világosan és részletesen intézkedik. Ugyanerre vonatkozik az 5. bekezdés is. Ajánljuk figyelmé- ennek figyelmes elolvasását és a cselédtörvénynek Vantsó Gyula dr. jegyzeteivel a Pátriánál kapható kiadását.

A cselédek helyett fizetett mindennemű adót bérük-ből levonhatja, mert a 35. §. az adókat nem érinti s a levonás joga az adótörvényeken alapszik. Sz. F.

AGRARIA magyar gépforgalmi részvény-társaság a szab. osztr.-magy. államvasut-társaság resiczei mezőgazdasági gépgyáranak vezérügynöksége. Mezőgazdák különös figyelmébe! EGYETEMES ACZÉLEKÉK. Tiszta aczélanyag saját hámorainkból. Eltörhetetlen tégelyaczél-ekfejej. Pánczélaczél-kormánylemezek. Magasított aczél-ekfejej. Porvédő kerekék. Aczél gerendely. Csak kitámasztott nyeregkerettel bíró taligát szállítunk. Ekegyártás terén legelső rangú magyar gyártmány fe-lülmulja még a legnevetesebb idegen gyártmányokat is. Kérjünk árjegyzéket, mivel ez az összes tulajdonságokat terjedelmesen ismerteti és egy-áltán a talaj alapos megmunkálására terjedelmes, szakszertű és minden gazdának értékes felvilágo-sításokat nyújt és díjmentesen küldetik. Megrendeléseket elfogad a Veszprémmezei Gazdasági Egyesület értékes fő osztálya, Veszprém. Rövidített levélcím: „AGRARIA” Budapest, V., Váci-ut 2. Sürgőnyezim: „AGRARIA” BUDAPEST.

Superior Sorvetőgépek

—!!! Legjobb tolókerékrendszer!!!—

!!! Tessék közelebbi leírást kérni!!!

Finom-, szántás-, csukló- és rétboronák.

Egy- és többvasu ekék.

Háromtagu és egytagu hengerek.

Triőrök. Mütrágyaszórók.

UMRATH és TSA

Budapest, V., Váci-körút 60

800-as gépek 12 HP.-ig. — Ipari mozdonyok 200 HP.-ig.

Gazdák
figyelmébe!!

50%
olcsóbb

m. kir. szab. 2321. 900. A. 905. mint bármely más világító-anyaga

pyroleum
világítása.

A pyroleum szagtalan, nem füstöl, nem gyúlékony és már

több ezer uradalomban bevezettetett.

Számos elismerőlevél nálam betekinthető. — Próbaküldemények 2 korona utánvét mellett. — Kívánatra prospektus ingyen és bérmentve. 1407

Degen Jakab

Budapest, IX. ker.,
Közraktár-utca 23.

Amőzőgazdasági szűmőcs és értékesítés. Termelés Molnár István. Vászonkötésben K 5,20 előleges beküldése ellenében bérmentve küldi a "Patria" r.-t. gazdasági szakkönyvtárára, Budapest, IX., Üllői-ut 25.

A lovak, szarvasmarhák, sertések, juhok, szővel az összes házi állatok **erősítésére, edzésére, azok egészségének építésben tartására** a

Brázay Kincsem-Fluid

Kincsem szesz

minden gazdaságban és állattenyésztésben

nélkülözhetetlen.

Felülmúlja a hasonló célra szolgáló külföldi szereket, mert a leghatásosabb s legjobb minőségű kipróbált anyagokból készült.

Használatban van minden jelentékenyebb gazdaságban, állami és magánmésben, katonai, polgári, és versenystállókban.

Kapható: gyógytár, drogéria- és fűszerüzletekben vagy közvetlenül a készítő:

BRÁZAY KÁLMÁN ezégnél, **BUDAPESTEN**

1 üveg ára **K 2.50.** 12 üveg ingyen csomagolás és bérmentes szállítással **24** korona.

6875

DRÖSSLER KÁROLY

cs. és kir. szab. gazdasági gépgyár

Budapest, VI., Váci-körút 59. • Gyár: Pozsony.

Magánjáratokat, gőzmozgonyokat, cséplőgépeket, ugy gőzmozgonyokhoz, mint benzinlokomobilokhoz, szalma-kazalozókat, gőzekéket, vetőgépeket, burgonyakiemelő-gépeket és mindenféle egyéb gazdasági gépet szállít a leg-tökéletesebb és szilárd szerkezettel, kedvező árak és fizetési feltételek mellett.

Árajánlatok és költségvetések kívánatra díjmentesen küldetnek.

Képviselek jutányos feltételek mellett felvétetnek.

Nedves falakat, istállókat
szárazra tesz az

Antinonin

nem illanik el,
szagtalan, olcsó.

FARBENFABRIKEN

vorm. **Friedr. Bayer & Co., Elberfeld.**

Képvisele Ausztria részére:

Wien, I., Biberstrasse 15., Friedr. Bayer & Co.

Prága, II., Wenzelsplatz 43. Prochaska & Starok

Képvisele Lengyelország részére:

Warschau, Marszalkowska 17., Carl Pošepny.

266a

Magyar Gazdák Értékesítő Szövetkezete

BUDAPEST (Központi vásárcsarnok)

Igazgatóság és központi iroda:

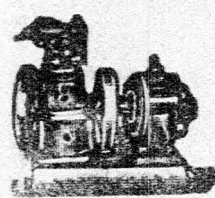
Budapest, IX., Imre-utca 4. sz.

Nagy köpinczéi: **BUDAFOKON.**

Értékesít húsféléket, baromfit, vadféléket, tejterméket, tojást, zöldséget, gyümölcsöt mézet és **MINDENMÉ ELEMELMÉZIKET.** Hordóber-értékesítő osztály. • Égetett szeszek értékesítése.

A Magyar Országos Mőhászati Egyesület **vezérképvisele.**

A szövetkezet tagjai kedvezményben részesülnek. • • • Mindennemű értékesítési ügyben díjtalanul nyújt felvilágosítást.

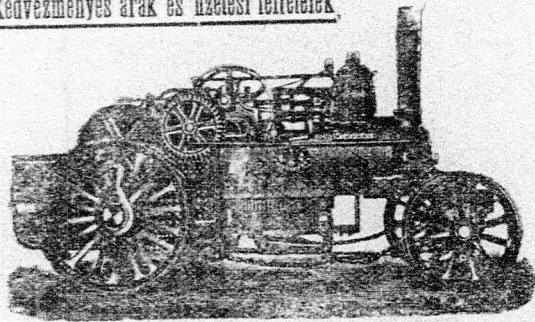
Villanyvilágítás önálló teleppel

kastélyok, gazdasági épületek, gyárak, szállodák számára saját rendszerünk szerint. Kombinálható vízvezetékekkel és gazdasági üzemmel. Számos elsőrangú referenzia.

Kimerítő ismertetéssel, árajánlattal szolgál — **SIGNER F. és R.** mérnöki és elektro-technikai vállalat :: **Budapest V., Kálmán-utca 15.** TELEFON 63-01.

BOROSZLÓ ■ ■ ■ BUDAPEST

Kedvezményes árak és fizetési feltételek.

Teljes gőzeke-készleteket és gőz-utihengereket

legtökéletesebb kivitelben szállít:

KEMNA J. ■ ■ ■ ■ gőzeke- és gépgyár ■ ■ ■ ■
Budapest, IV., Kossuth-Lajos-utca 8.

Elsőrangú külföldi és magyarországi referenciák.

**Gazdasági Könyvviteli
nyomtatványokat //
levélpapírokat //
borítékokat és egyéb**

nyomdai munkákat

**jutányosan és csinos
kivitelben készít //**

**“PÁTRIA”
IROD. VÁLLALAT
ÉS NYOMDAI R.-T.
BUDAPEST
IX., ÜLLŐI-UT 25. SZ.
Költségvetéssel kész-
séggel szolgálunk. //**

Az Egyesült budapesti fővárosi takarékpénztár

rendes közgyűlését

foljó 1908. évi február hó 8-án délután 4 órakor

központi osztályában (V. ker., Dorottya-utca 4. sz., saját épületében) tartja, melyre a t. cz. részvényesek az alapszabályok 12., 14. és 15. §-ai értelmében tisztelettel meghívotnak.

Tárgysorozat:

Az igazgatóság és a felügyelő bizottság jelentésének, valamint a múlt évi zárszámadásoknak előterjesztése, a mérleg megállapítása, a nyereség felosztása s az igazgatóság és a felügyelő-bizottság részére a felmentvény megadása iránti határozathozatal.

Azon t. cz. részvényesek, kik a közgyűlésen résztvenni s szavazati jogukat személyesen vagy más meghatalmazott részvényes által gyakorolni óhajtják, sziveskedjenek az alapszabályok 18. és 20. §-ai értelmében legkésőbb 1907. évi december hó végéig saját nevükre írt részvényeiket, még le nem szelvényekkel együtt, legkésőbbben 3 nappal a közgyűlés előtt, tehát legkésőbbben bezárólag foljó évi február hó 5-ig a takarékpénztár központi vagy budai osztályában (V., Dorottya-utca 4. sz., vagy II., Fő-utca 2. sz. alatt) letenni. Ugyanott a megvizsgált 1907. évi zárszámadások és a felügyelő-bizottsági jelentés példányai az alapszabályok 153. §-a értelmében foljó évi február hó 1-től kezdve átvehetők.

Budapest, 1908. évi január hó 22-én.

Az Egyesült budapesti fővárosi takarékpénztár
igazgatósága.

275

AZ O. M. G. E. MEZŐGAZDASÁGI ÜZEMI OSZTÁLYA

főfeladatául tűzi ki a belterjesebb és az eddigénél hasznosabb **gazdalkodás előmozdítását** a gyakorlati szaktanácsadás útján. **Kidolgozza** az okszerű gazdasági berendezés alapjául szolgáló **üzemtervet**. Elvállalja a **gazdaságok állandó felügyeletét** és ezek **üzemének ellenőrzését**. **Tanácsot** ad a gazdasági számviteli **könyvek berendezésénél**, elvállalja a gazdaság **számvitelének felülvizsgálását** vagy állandó **ellenőrzését**. Elvégzi a gazdaság számadatainak elkönyvelését, időszaki jelentések alapján. Évi zárlatokat és jövedelmességét tanácsokkal elkészíti. **Tanácsot** ad **birtokbérbeadásnál**, valamint **mezőgazdasági pénz- és hitelügyi kérdésekben**. **Gazdasági ügyekben jogi tanácsot** ad és **bérbeadó birtokok** törzskönyvileg **nyilvántartja**. **Birtok** és mindennemű **mezőgazdasági értékbecsléseket** végeztet. A bejelentett **eladó és bérbeadó birtokok** törzskönyvileg **nyilvántartja**. **Gazdatisztek**et és egyéb **képzettebb gazd. személyzetet** keresőket **nyilvántart**.

Adóügyekben szakvéleményeket ad, az **adókönyvek alapján felülvizsgálja** az **adó helyes kivetését és tulajfizetés esetén az összeg visszatérítését** kieszközli. **Adóelengedések ügyében utbaigazítással** szolgál.

Nyilvántartásra bejelentetett

Eladó birtok:

200 m. hold Zalában, a Balaton partján, emeletes 14 szobás kastélyval, árnyas kerttel, gyönyörű kilátással. Kitiűnő utak, vasútállomás 10 perc. Fűrdőtelepek igen alkalmas. 1198

543 m. hold Zalában, vasútállomás a birtokon szeszyárral, fűveléssel, csementárgyártással, iparyágyány s mérleggel, tégelybérbeadó. Tulajdonos: Zathureszky, Túrje. 1598

197 m. hold Illicsabai vonalon, fővárostól 39 km.-re, 4 község között, orvos, gyógytár Nyerges-ujfalu, Dunától 10 p. Tejgazdasággal, sertésenyésztéssel, 8 h. szőlővel, csűrökkel magtárakkal, 2 nagy pinczével, 5 szobás lakás üveges, zárt verandával. 455

200 m. hold sík fekvésű I. o. szántó, fővonal mentén fekvő város határában, megfelelő g. épületekkel. 3849

370 m. hold Sáros megyében, melyből 310 hold erdő, uri lakással és 5 hold diszkerttel, köves ut mentén. 3743

100 kat. hold körüli I. o. bécskai föld, 15 percnnyire a vasútállomástól, jó utakkal, a Ferencz-szatornától 3 percnnyire, urilak és gyümölcsös. 3851

500 m. hold Szatmár megyében, vasútállomástól 2 km.-re, kényelmes urilakkal. 4129

1015 kat. hold Torontálban a Tisza és vasut mentén, köves uttal, egészben avagy csakis egy körülbelül 500 holdas része, gazdasági épületekkel. 4130

606 kat. hold Ermelléken, vasutól 7 kilométerre, épülő vasut helyben, 40 kat. hold dohány-engedéllyel, kellő lak- és gazdasági épületekkel. 4261

Temesvár határában, a várostól 2 kilométernyire, 211 m. h. kiterjedésű birtok, szép kukorica-görével, eladó A birtok talaja a legjobb minőségű föld, az egész **primissima klasszisu kert talaj**, ugy a legintenzívebb művelésre, mint tejgazdaságra kiválóan alkalmas. A vételt megkönnyíti a birtokon levő nagyobb összegű, igen olcsó és előnyös törlesztés kölcsön. 2091

280 m. hold Budapesttől fővonalon gyorsra 1/4 óra, vasútállomástól minton 4 km.-re, megfelelő gazdasági épületekkel, vízvezetékekkel, csinos kis parkban urilakkal, 60 m. h. erdőilletéssel. 4756

400 m. hold J.-N.-K.-Szolnok megyében, várostól 5 km. kellő gazdasági épületekkel és lakóházzal, 150 hold őszi vetéssel, 230 drb rambouillet és fésűs keresztesű törzshunyájjal és 200 drb hársnyárral. Nagymennyiségű széna, takarmány és szalma. 4701

586 hold Nógrád m.-ben, miből 400 h. szántó, 54 h. rét, 5 h. kert, 1 1/2 h. szőlő, 20 h. legelő, 90 h. erdő, a többi rész major, udvar és ut. Vasútállomástól 5 km.-re. Teljes felszereléssel 400,000 korona. Esetleg bérbe is kivethető. 5040

384 hold szőlőnek való, egyenes felületű, vasut közelében fekvő homokbirtok, melyből 41 hold már szőlővel beültetett, egészben vagy kisebb részletekben is eladó. 5477

Ezekon kívül nyilvántartjuk a **visszavándorlók** alakításánál közbenjárunk a Magyar Gazdaszövetségénnél.

1000 m. hold Hont megyében, ebből kb. 800 m. hold szántó, 10 hold rét, 80 hold erdő és 100 hold legelő, 8 hold fiatal, nemes gyümölcsös. A birtok egy darabban fekszik, jó és elegendő épülettel felszerelve, tehermentes, saját kezelés alatt áll. Esetleg bérbeadó. 6320

3000 m. h. Fejér megyében, kitiűnő talaj elegendő, szilárd anyagból épült gazd. épületekkel. 6

200 m. hold birtok 30-40 km.-nyire a fővárostól. 455

400-800 m. holdas jó minőségű birtok, jó ut mentén, vasutól nem távol, családnak való tágas és egészséges lakással, árnyas kerttel. 7

Kisebb birtok, szép és tágas lakóházzal, parkkal, vasútállomáshoz közel, lehetőleg fővonalon. 8

400-1000 h. birtok, melynek nagyrésze vágható erdő. 2916

1000 holdig cserébe fővárosi házért, egy tulnyomóan erdőből álló, Hont, Nógrád, Ösmér, Heves vagy Borsod megyékben fekvő birtok. 567

400 holdas birtok Abauj megye déli részén. 3378

2-300 hold birtok jó lakással, lehetőleg Kecskeméti vidéken. 3950

200 holdas birtok uri lakházzal, lehetőleg Keszteméti vidéken. 3982

10-15000 hold erdőbirtok az ország északnyugati részén. 9

2000 hold elsőrendű talajú birtok, csukorrépa vidéken, vasútállomás közelében, szép kastélyval és parkkal, Bécsből legfeljebb 6 órányira. 5215

800-1200 m. hold birtok, kellő gazdasági épületekkel felszerelve, megfelelő lakással. 456

2000 hold jó talajú birtok, részben erdővel, kastély és parkkal, közel a vasuthoz. 5216

250-300 m. hold főváros vagy vidéki nagyobb városhoz közel épületekkel, jó lakóházzal, tehermentes vagy olcsó amortizációs kölcsönrel. 1214

3-400 hold egytagban legalább 5 szobás lakással, vasutól legfeljebb 1 1/2 órányira jó uton. Lehet az egész birtok erdő. 12

490 m. hold Abauj megyében 7 km. a vasutól, országot mellett, 7 szobás udvarházzal, kellő gazdasági épületekkel. 5003

180-200 m. h., amely kereskedelmi növények termesztésére alkalmas és rajta tejgazdaság üzhető. 2530

800-1500 h. Erdélyben vasuthoz közel, jó urilakkal és gazdasági épületekkel, rét és legelővel. 496

letelepítésére alkalmas birtokokat és **bérlőszövetkezetek** Csakis közvetlenül a tulajdonosoktól fogad el bejelentéseket.

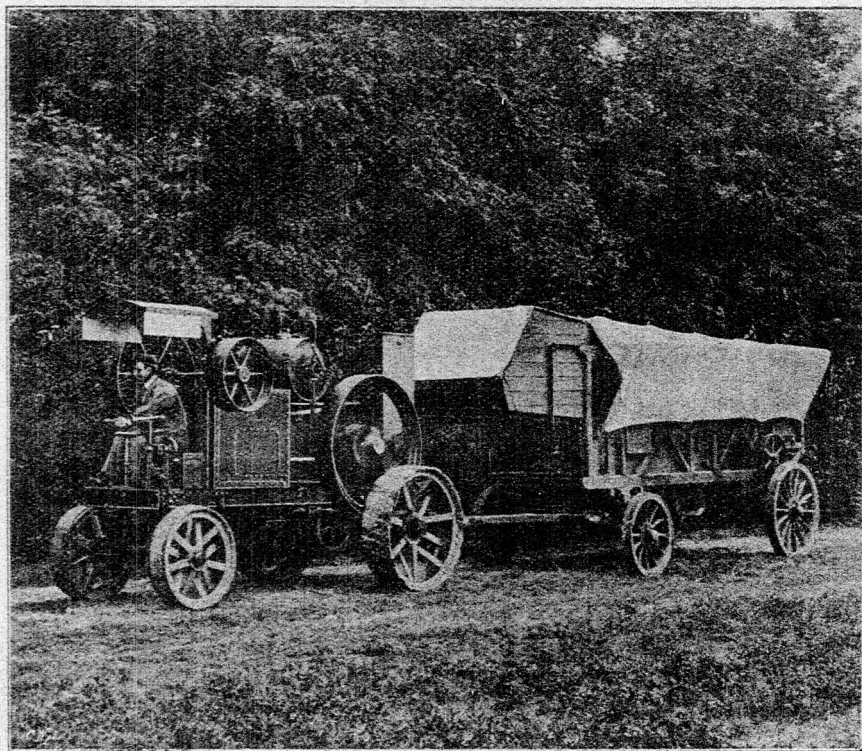
AZ OMGE. ÜZEMOSZTÁLYA.

OBERURSELI MOTORGYÁR RÉSZV.-TÁRSASÁG

OBERURSEL, majnai Frankfurt mellett.

Iroda és raktár: **BÉCS, VI²., Gumpendorferstrasse 72.**

LEGUJABB VIVMÁNY!

Legujabb, legegyszerűbb és legtökéletesebb benzínmotor.

Nincs szükség
füldre.Nincs szükség
viz-szállításra.Nincs szükség
szén-szállításra.Nem jár költséges
javításokkal.

UJDONSÁG!

**Magánjáró „GNOM”
petrolin-benzin-lokomobil**

A Békésmegyei Gazdasági Egyesület által 1907. év szeptember havában megtartott kiállításon elismerő oklevéllel kitüntetve.

A szarvasi községi testület által következő elismerő levelet kaptuk:

T. Oberurseli motorgyár részvénytársaságnak!

Felkérésük folytán készsággel bizonyítjuk, hogy az önök által küldött **15 lóerejű magánjáró motor** folyó évi augusztus hó 23-tól szeptember hó 10-ig a község tulajdonát képező feles művelés alatt álló bikaszugi birtokon 14 napon át **megszakítás nélkül dolgozott** egy Clayton és Shuttleworth-féle nehéz 8 lóerős cséplőszekrényvel.Igazoljuk, hogy ezen magánjáró motor, mely tudomásunk szerint csupán azért küldetett le, hogy a gazdaközönség annak használhatóságáról meggyőződjék, **céljának teljesen megfelel.**

A motor a cséplőt a legnagyobb könnyedséggel hajtotta, sőt maga után vontatta. Hogy kezelése egyszerű, bizonyítja azon tény, hogy alig egy-két napi gyakorlat után annak vezetését egy kezelő teljesen elsajátította.

Rendkívül nagy előnye a villanyos gyújtás, miáltal a tűzveszély teljesen ki van zárva. **A csekély viz- és tüzelőanyag-fogyasztás valóságos feltűnést keltett.**

Tisztelettel

Jeszenszki
h. főjegyző.

Községi pecsét.

Valkovszky Mihály
bíró.**Köszén - Klár!**

Egyedüli biztos beszerzési forrás, hol

köszén, faszen, kovácszen, koksztwaggonszámra mindenkor azonnali szállításra lehet megrendelni. **==****Klár Andor**

kereskedelmi és bankirodájának széosztálya

Debreczen, Miklós-utca 23. sz.

Telefon 445. sz.

Telefon 445. sz.

BELFÖLDI SZENEK: Salgótarjáni, Petrozsényi.**KÜLFÖLDI SZENEK:** Karvini, Ostrai és porosz elsőrangú ter mékek.**== Kötések 1-3 évre eszközöltetnek! ==****Pontos szállítás biztosítva!****Gőzekéhez, Csépléshez, kazántüzelésre egyaránt kitűnő minőségek.****Köszén - Klár!**

221

Keresünk megvételre vetőmagnak ::

VIKTORIA BORSÓT.

Ár-, mennyiség- és minta-ajánlatot kérünk

KISKABAI GAZDASÁG, KABA czimre.

274

ELADÓ BIRTOKOK:

Hont m. 700 magy. hold gazdaság, kevés erdővel, modern szép kastélyal, parkkal, felszereléssel 100,000 frt.
Nógrád m. 1900 magy. hold igen jó gazdaság, szőlőtermeléssel, szép kastélyal, parkkal 450,000 frt.
Ngitra m. 650 magy. hold prima szántó, kevés erdővel, vasut mentén, szép épületekkel 200,000 frt.
Pest m. 700 magy. hold prima gazdaság, bortermeléssel, szép urilakkal és épületekkel 185,000 frt.
Somogy m. 600 magy. hold, közel a Balatonhoz, szép urilakkal és épületekkel 150,000 frt.
Vas m. 1200 magy. hold, fele gazdaság, fele erdő, szép urilakkal, jó épületekkel 180,000 frt.
Veszprém m. 1800 magy. hold, fele sík gazdaság, fele értékes erdő, nagy vadászattal, kitűnő épületekkel, kastélyal, felszereléssel 390,000 frt.
Zala m. 3000 magy. hold gazdaság és erdő, szép kastélyal, parkkal, felszereléssel 675,000 frt.

BEYER KÁROLY Budapest, V., Báthory-u. 5.

Telefon 12-85.

272

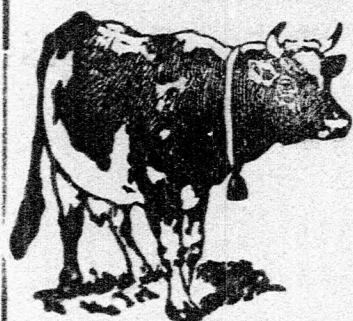
Telefon 12-85.

BIRTOK keresők és eladók :: figyelmébe!

Aki birtokot előnyösen venni vagy eladni, bérelni vagy bérebevenni óhajt, forduljon bizalommal a
Mezőgazdasági Áru- és Hitelforgalmi vállalathoz
 Telefon 80-53. Budapest, VI., Teréz-körút 15. szám. Telefon 80-53.

1900. évi párizsi világkiállításon „Grand Prix”.

KWIZDA-fele korneuburgi marha-táppor.

Étrendi szer lovak, szarvasmarhák és juhok részére. 50 év óta a legtöbb istállóban használatban étvágytalanság, rossz emésztésnél, a tej javítására s a tejelés fokozására.

1 doboz ára K. 1.40, 1/2 doboz 70 fillér.

KWIZDA-fele

korneuburgi marhatáppor

Csakis ezen védjeggyel valódi.

Főraktár: **TORÓK JÓZSEF** gyógyszerárta, Budapest, VI., Király-u. 12. és Andrássy-ut 28.

Gazdaközönség figyelmébe

ajánlom mint **erdélyi alkusz** legelőnyösebb és legolcsóbb bevásárlásokat eszközölhetem **jármos és beállítani való ökrökben**, ugyancsak **1-2 éves ökr-tinókban** és mindenféle súlyú sovány **sörtésekben** mindig a legnagyobb előjegyzéseim vannak. Kiterjedt ismeretséggel fogva úgy vásárolok, mint azonnali eladásra a legelőnyösebb ü. yleteket közvetíthetem.

5018

Kiváló tisztelettel

Sürgöny és levélczim: **Vermes Lipót, Kolozsvár**

Lepokrócz előnyarányát!
 Legkisebb szükségletnek is gyári áron!

Hogy sikert küzdhesünk a külföldi verseny ellen, közvetlen a fogyasztókkal óhajtuk összeköttetésbe lépni. — Arank még kisebb vételeknél nem létezett alacsonyága és árunk elsőrendű kiváló jósága, reményleni engedni, hogy a hazafias gazdaközönséget állandó vevőinknek nyerjük meg. Hogy ezt elérhessük, bármely posta- vagy vasutállomásra már két darab próbamegrendelést is bérmentve szállítunk.

1. sz. legjobb minőségű, 175 cm. hosszú, 155 cm. széles. ára: 4 frt 50 krajczár.
 2. „ „ „ 170 „ „ 135 „ „ „ 3 „ 50 „
 3. „ „ „ 165 „ „ 130 „ „ „ 3 „ — „

darabonként, minden kívánt színárnyalatban.

Rendeléseket annak gondos eszközlése végett az őszi szükségletre már most kérjük — ha utóbbi szállításra is — eszközölni.

Kiváló tisztelettel

„Sohr” Magyar Lopokrócz Szétküldési Telepe, Somogyiszil 92. szám.

Táviratczim: Pokrócztelep Somogyiszil.

6712

Gazdák Biztosító Szövetkezete

BUDAPEST, VIII KER., BAROSS-UTCZA 10. SZÁM.

Alakult 1900. BIZTOSÍTÉKI ALAP: Alakult 1900.

Alapítványok a kormány hozzájárulásával 1.970.340— kor.
 Tartalékok 784.780-16 „

Összesen: 2.755.104-16 kor.

1901 évi felesleg	90.349— kor.
1902. „ „	59.782-26 „
1903. „ „	108.331-73 „
1904. „ „	72.438-23 „
1905. „ „	61.730-60 „
1906. „ „	39.243-65 „

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyancsak az ember életére különféle módokat szerint.

Az üzlet eredményben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek és az 1901. évi üzletfeleslegből egy a tűz- mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4%-os díjvisszatérítést kaptak. — Az 1902. évi üzletfeleslege közgyűlési határozattal tartalékba helyeztetett. — Az 1903. évben a jégkár ellen biztosítottak 4%-os díjvisszatérítést kaptak. — Az 1904. és 1905. évben a jégkár ellen biztosítottak 2-2%-os díjvisszatérítésben részesültek. — Az 1906. évben a jégkár ellen biztosítottak, kik 5-10 évre adták fel biztosításukat 5%-o engedményben részesültek.

Biztosítási ajánlatok benyújthatók közvetlenül vagy a képviselők közvetítésével. Nyomatványokkal és felvilágosítással minden irányban készségesen szolgál.

Az igazgatóság.

Jutalmazó mellékipar gazdák számára

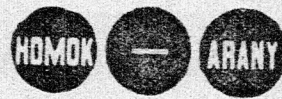
Homokból és cementből mindenki szakismeret nélkül előállíthat homoktéglikát, cement-földcserepeket, csöveket csatornázásra, alagsóvezéseket, padlólapokat, itató vályukat stb. **Felette egyszerű gyártás kipróbált gépeinkkel és formáinkkal.** Kivánatra ingyen küldjük 282-es számú árjegyzékünket. Könnyen érthető használati utasítást minden géphez adunk. Üzemberendezéshez oktatót küldünk, kivánatra állandóan is. Levelezés magyar nyelven.

Különlegességgel gépgyár homok értékesítésére

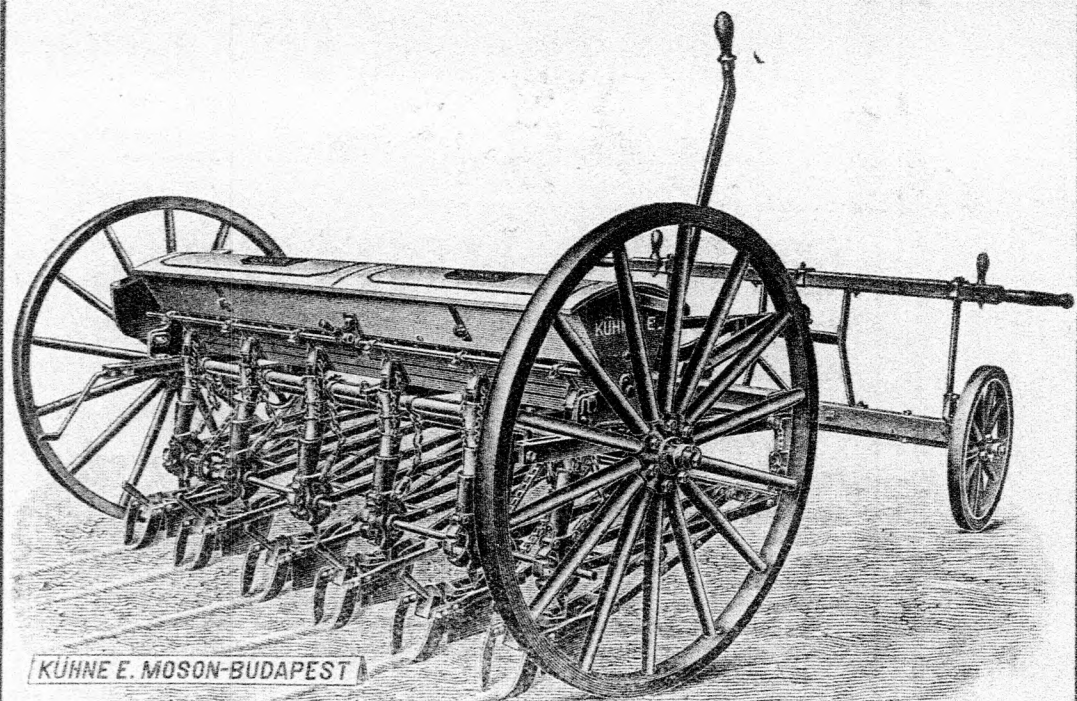
LEIPZIGER CEMENTINDUSTRIE Dr. GASPARY & Co.
MARKRANSTADT bei Leipzig

Homokvizsgáló, próbafeldolgozó, minták ingyen.

Legnagyobb gyár a maga nemében

270 munkás
 95 szabadsalom stb

KÜHNE E. MOSON-BUDAPEST

Különféle szerkezetű

RÉPAVETŐ GÉPEKET,

szorítóhengerekkel, fészekerakó-szerkezettel.

LAASS rendszerű kapálógépeket,

„ECONOM” műtrágyaszóró-gépeket,

Mindennemű

TALAJMIVELŐ ÉS PORHANYÍTÓ ESZKÖZÖKET

elismert gondos kivitelben szállít:

KÜHNE E. mezőgazdasági gépgyára MOSONBAN.

Főraktár: Budapest, VI., Váci-körút 57/a. Fiókraktárak: TEMESVÁR — DEBRECZEN.

Mindennemű
OLAJPOGÁCSÁK
valamint répaszelet, korpa s egyéb erőta-
karmányok legolcsóbb árakon kaphatók
Mezőgazdasági Áruhitelbanknál
Budapest, V., Báthory-utca 5. sz.

GYAPJUT WERMER F
BUDAPEST,
VI., Vörösmarty-utca 36.
Berlin-Wilmersdorf,
Kaiser Allee 203
Budapesti interurb.
Telefon 89-18. sz.

1908. évi termést a szokásos nyirási időben szállítva, szerződésileg a legmagasabb árban, igényelt magasságu foglaló lefizetése mellett, az uradalmon átvéve, átvételkor kifizetve, közvetlen külföldi gyárak részére vásárol

Hirdetés.

A **békési uradalom** tiszta magyar alföldi fajta gulyabeli szarvasmarha-tenyésztéséből **egy drb három-éves és tizenhat drb kétéves hágóképes**

tenyészbika
eladandó.

Az eladás folyó évi február hó elsején veszi kezdetét és szabadkézből történik.

Venni szándékozók felkéretnek, miszerint Békésen az uradalmi jószágfelügyelősnél jelentkezzenek.

Vasúti állomás Békés és Békéscsaba, honnan Békésre motoros vonatok közlekednek.

Esetleges levélbeli kérdésekre készséggel ad felvilágosítást az urad. jószágfelügyelőség.

Emperl Ernő
urad. jószágfelügyelő.

Méltóságos báró Vécsey József Aurél urnak többszörösen kitüntetett, a múlt évi budapesti tenyész-állatvásáron is első bikadíjat nyert hírneves **csegöldi** uradalma tisztántenyésztett gulyájából eladó:

16 darab 2 éves és 2 darab 3 éves
tenyészképes magyarfajú bika.

Az eladás Csegöldön. (Szatmár megye) február hó 16-án d. e. 10 órakor kezdődik, de előjegyzés addig is elfogadjatik.

Az árak szabottak.

Két vagy több vevő kívánságára azonban, a többek által is előjegyzett bikákra árverés kérhető.

Bővebb értesítést nyújt és eladást eszközöl

Polyák Arthur uradalmi intéző
Csegöldön, u. p. Jánk.

ÚJ SZAKKÖNYVEK.

Az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület” könyvkiadóvállalata kiadásában megjelentek:

Az Alföld mezőgazdasági viszonyainak reformja.

Irta Cserhádi Sándor. Ára K 150

Magyar gazdák a német földről. Szerkesztette Buday Barna. Ára K 5—

A gyapju minősítése. Irta: Kovács Imre. Ára K 350

Tejgazdaság. Kézikönyv gyakorlati gazdák és tejszövetkezetek részére. Irta: Sierbán János és dr. Koerfer István. Vázonkötésben K 5—

Gyakorlati tejgazdaság. Kézikönyv kisgazdák és tejszövetkezetek számára. Irta: Dr. Koerfer István és Sierbán János. Ára K 2—

Javaslatok az alföldi gazdálkodás javítására. Irta Forster Géza. Ára füzve K 2—

A Herrmann-féle gazdálkodási rendszer és tenyésztermelési mód ismertetése. Irta: Gyárfás József. Ára K 150

A mezőgazdasági gyümölcsstermelés és értékesítés. 79 rajzzal. Irta Molnár István. Ára vázonkötésben K 5—

Takarmányozástan. Kellner új elmélete szerint irta: Cselkó István. Vázonkötésben. Ára K 10—

A meteorologia és a mezőgazdaság. Irta ifj. Konkoly Thege Miklós. Ára K 1—

Az állatorvosi első segély. Irta Lukács Aladár. Ára K 3—

A szőlő trágyázása. Irta Ballay Jenő. Ára K 2—

Allategészségtan, állattenyésztő és állattartó gazdák használatára. Irta Monostori Károly. Ára K 7—

Mezőgazdasági kémia alapelvei. Irta Kosutány Tamás. Ára K 9—

Állat- és terménykereskedelmünk rendezése. I. kötet. Irta Gróf Niczky András. Ára K 160

A baromfiaknak nevelése és járványos betegségeiknek sikeres gyógyítása. Irta Zsarolyáni Márton Ilka. Ára K 1—

Házinyultenyésztés és értékesítés. 3-ik tetemesen és számos művészi ábrával bővített kiadás. Irta Andrássovich Géza. Ára K 2—

A sertéshizlalás, különös tekintettel a sertésvészre. Irta: Bäcker György. Előszóval ellátta: Szemere Huba. Ára K 2—

Szálas takarmánynövények termesztése. Irta: Szilassy Zoltán és Grábner Emil. 94 képpel. Vázonkötésben. Ára K 10—

Szőlőmivelés. A legújabb elvek és tapasztalatok alapján. 43 ábrával. Irta: Rombay Dezső. Ára K 2—

A magyar buza és a magyar liszt. A gazda szempontjából irta: Kosutány Tamás dr. Ára K 10—

Tanulmány a berni szarvasmarháról: Hazai berni tenyészeteink ismertetése. Irta Saccii dr. Kukuljevič József. Előszóval ellátta Monostori Károly. 39 ábrával. Ára K 2—

Allatorvosi „Recipe” minták. Összegyűjtötte és a gyógyszerlekírásával ellátta: Heksch Ödön. Ára K 5—

Az ezüst szörmenyul tenyésztése és értékesítése. Irta Hreblay Emil. Ára füzve K 2—

Előadások a cukorrépa termesztéséről. Előadták Cserhádi Sándor: Újabb tapasztalatok a cukorrépatermesztés köréből. Linhart György: A répa legfontosabb betegségeiről. Jablonowski József: Hadjárat a répabogarak ellen. Ára K 150

Magyar nők szakácskönyve. Saját tapasztalatai után összegyűjtötte és szerkesztette szopori Nagy Jolán. Ára K 4—

Köbttartalom és sulytáblázatok. Négyzög és körkeresztmetszetű fák köbttartalmának és sulyának kiszámítása. Irta Nemes Győző. Ára kötve K 8—

Gazdasági munkás- és cselédlakások. A magy. kir. földművelésügyi miniszterium kiadása. Ára K 10—

A mi nemzeti italunk. Irta Drucker Jenő. Ára K 3—

A zöldségtermelés. Irta Bouche J., magyarra átdolgozta Kardos Árpád. Ára K 2—

Táblázat a tejnek zsirtartalom utáni vagy kilogramm, illetve literenkinti fizetéséhez. Összeállította: Mesterovits Iván. Ára K 1—

Pulykatenyésztés. Irta: Hreblay Emil. 48 ábrával. 2 teljeseen átdolgozott kiadás. Ára K 3—

Mezőgazdasági kereskedelemtan. Irta: Krolapp Hugó. Ára K 10—

Mindezen könyvek megrendelhetők a „PÁTRIA” r.-t. gazdasági szak-
könyvkereskedésében, Budapest, IX. ker., Üllői-ut 25. szám.

Gőzekék,

gőz utihengerek és uti mozdonyok

cséplőgépek hajtására az osztrák bánya- és kohóművek társaság vasútvonalán.

A készülékek választását illetőleg mezőgazdasági szaktanácsosai készséggel szolgálunk.

Szíves megkeresések **Zentral Direction der Oesterreichischen Berg- u. Hüttenwerks Gesellschaft, Teschen, Osztrák-Szlovénia,** vagy:

az **Osztrák bánya- és kohászati társaság magyarországi képviselőjéhez, Mayer Pál** főhercegi felügyelő, **Budapest, VIII., József-utca 16-18** kéretnek. 6287

Világraszóló legújabb felfedezés. Egér- és patkányirtószer. (Nem mérge.)

„Ratin”-féle egérfajpus-bacillus és patkánymikrobák összetétele a legbiztosabb e kártevő állatok kirtására. Semminemű más állatra, sem emberre nem ártalmas. Egérfajpus használati utasítással 1 adag 180 korona, patkánybacillus használati utasítással 1 adag 3 korona. **Nagyobb területeken e kártevő állatok tökéletes kirtását elvállalja: „Ratin” bakteriológiai laboratórium részvénytársaság magyarországi vezérképviselője és egyedüri képviselője HAAN BELA BUDAPEST, VII., Rottenbiller-utca 26/b. Prospektus ingyen.** 239

BIRTOKEMLADÁS

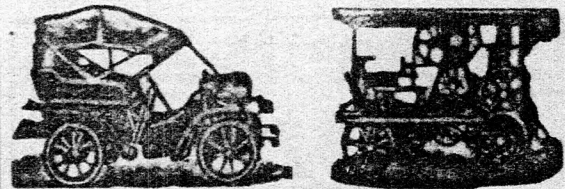
Szilágy megyében 500 holdas birtok, élő és holt instrukcióval, gazdasági épületekkel, urilakkal, gőzmalommal, olajgyárral, takarmánnyal stb. 125,000 forintért eladó. Bővebbet

Kékessy körjegyzőnél Nagypacsal, Szilágy megye. 245

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban Budapest, IX., Köztelek.

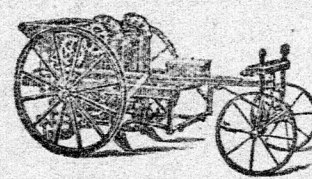
Motorok, Automobilok, Motorfűrész, Motorcséplők, Szivógázmotorok.

Előrendül gyártmány. Legmesszebbmenő jótállás.

KELLNER és SCHANZER BUDAPEST, VII., ISTVÁN-UT 18. SZÁM.

SKOP PIL hirneves burgonyaültető-gépei.

Előnyös alkalmi vétel, míg a készlet tart, az alábbi le szállított szoros áron kaphatók: Kétsoros .. 280 K. Hámsoros 360 K.

JULIUS CAROW GAZDASÁGI GÉPGYÁR :: PRÁGA. 224

Unzeifig Ferenc os. és kir. udvari szállító különlegességi gyára teljes növényházak építésére és melegvízfűtések berendezésére.

BUDAPEST = WIEN, VIII., Gyöngygyuk-u. 7. XIII/2. Reingasse 32-34. Terv- és költségvetést díjtalanul készítik. Helyszíni megbeszélés nem lesz felszámítva. 6275

Eladó peronoszpóra-mentes burgonya. A mi-osi uradalom eladásra bocsátja az alant, importált mag után termelt, kézzel válogatott burgonyafajtákat, métermázsánként 7 koronáért ab Zalabér állomás, vevő által frankó állítandó zsákokban, 1908 tavasszal szállítva, 100 kilogrammos legkisebb mennyiségben. **Professor Märker:** fehér husu, magas keményítőtartalmu, bőtermő. **Woltmann:** vörös színű, nagyon keresett faj ipari célokra. **Industrie:** sárga husu, ugy étkezési, mint ipari célra nagyon alkalmas faj. **Up to date:** igen keresett fehér husu burgonya, nagyon bőtermő, étkezési célra a bécsi piacon nagyon keresett. **Cymbal:** korán érő, sárga husu, bőtermő étkezési faj. **Ascher, P. Krüger és Weisse-Königin:** mindhárom faj ugy étkezési, mint ipari célra nagyon alkalmas. **Eigenheimer, Avenir:** Hollandi tenyésztések, korai, sárga husu; továbbá az ismert **Magyar-Kincs** fajtát, mely 1906-ban Agnellitől hozott eredeti mag termése, bőtermő, magas keményítőtartalommal, ugyszintén **Agnelli Pannóniája,** sárga husu, korai. Előjegyzéseket a vételár 20%-ának beiktatásával elfogad. 213

Uradalmi intézőség Mikosdpuszta, per Zalabér.

Száritott répaszeletet, melasszét és mútrágyát jutányos feltételek mellett szállit: 6028

Sebők Emil és Társa Budapest, Kálmán-utoza 15.

Életbe lépett az ÚJ CSELEDTÖRVÉNY

mely a gazda és gazdasági cseléd közötti jogviszony szabályozásáról szól.

Jegyzetekkel és magyarázatokkal ellátta: **Dr. VANTSÓ GYULA.**

Második, A végrehajtási rendeletekkel bővített kiadás.

Ára füzve 2 kor., kötve 2 kor. 60 fillér.

Megrendelésnél sziveskedjék postautalványon 2 korona 10 fillért, illetve 2 korona 70 fillért előre beküldeni, hogy a törvényt azonnal bérmentve megküldhesük.

Az új cselédtörvény a cselédlakások építéséről, illetve megfelelő átalakításáról is intézkedik, fontos tehát minden gazdára nézve a következő szakmunka beszerzése:

Gazdasági munkás- és cselédlakások

Összeállította: A magy. kir. földmívelésügyi miniszterium gazdasági műszaki hivatala az O.M.G.E. közreműködésével.

Tartalmaz 50 épülettervet, minden tervhez teljes költségvetést és építőanyag előírányzatot.

A mű 3 részből áll. Az első a cselédlakások terveit, a második a vándormunkások tanyáit, a harmadik rész a cselédlakásokhoz szükséges mosó- és sütőházak, ólak és árnyékszékak terveit foglalja magában.

Bolti ára 10.- korona.

“PÁTRIA” r.-t. gazdasági szak-könyvkereskedés BUDAPEST, IX., Üllői-ut 25. szám.

Gyakorlati tejszűrés. Kézi könyv kúsgazdák és tejszűréstetők számára. Irák dr. Koerfer István és Sierbán János. 2.20 K előleges beiktatása ellenében bérmentve küldi a “Patria” r.-t. gazdasági szak-könyvkereskedése, Budapest, IX., Üllői-ut 25.

OLCSÓ HAZAI BARNASZÉN (darabos és akna)

kazántüzelésre és cséplőgépekhez megfelel, azonnali szállításra és későbbi előjegyzésre 66 koronáért waggonoként szállt helyt Kóncsesina állomás; az Első zagorai szénbánya társulat képviselőisége:

Vajda Elemér, Csáktornya. Sürgőnyezim: VAJDA CSÁKTORNYA. 249

Némai birtokom (Szolnok-Doboka megye) két vasutállomástól öt-öt kilométer távolságra

eladó, esetleg f. é. febr. 1-től bérbeadó;

a birtok 1050 kat. hold, két tagban, az egyik 720 hold egy tagban, a másik 1 1/2 km. távolságra 330 hold egy tagban, prima elsőrendű talaj, összes gazdasági épületek és kastélylyal ellátva. Levélbeni megkeresések legkésőbb febr. hó 15-ig

Jacobi Dávid, Szamosujvárra czimzendők. 282

SZŐLŐLTIVÁNYOK hiányok pótlására;
2 éves dus gyökérrel, zöldoltással készítve ezre 100 forint. Telepítésre gyökeres zöldoltvány ezre 80 forint. Telepítésre sima zöldoltvány ezre 40 forint. ::

FÁSOLTIVÁNYOK:
Gyönyörű példányok, fajti ztán ezre 100 frt. Szépségihával, eredési biztossítással ezre 45 forint. ::
Mind Ripária Portalisra oltva a következő fajokban:

FEHÉR BORFAJOK:
Olasz Rizling, fehér és piros Szankamenka, Furmint, Sarfehér, Mézesfehér, Ezerjő, Erdei, Bakator, Kövidinka, Mirkovácsi, Muskotályok, Hárslevelű, Sauvignon, Banáti Rizling. ::

VÖRÖS BORFAJOK:
Nagyburgundi, Oportó, Nemes Kadarka, Aramon. ::

CSEMEGEFAJOK:
Fehér és piros Chasselas, Passatutti, Tokaji Chasselas, Ézredéves, Muskotályok stb. Sima Rip. Port. I. o. 10 frt. Gyök. " " II. " 5 " " " I. " 10 " " " II. " 10 " " 2 éves gyökerű 18 "

Hazai nemes vesszők sima 10 kor., gyökeres 30 kor. a fenti fajokból. ::
Oltványaimért teljes felelősséget vállalok s ha a vevő azzal nem volna megelégedve, azt visszaveszem s pénzét visszaadom. ::
Tavaszi szállításra is elfogadok már most előjegyzést. Előlegül az ár 1/4 részét kérem beküldeni. ::
Székelyi József Gyógyász,
Szent-Urbán-Templom.

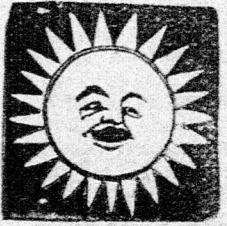
Tejgazdasági Zsebnaptár
az 1908. évre.
Szerkesztő: **Jozsefszky Pál**
az OMGE. ügyvezető-titkára.
A tejgazdasággal (állattenyésztés, állategészségügy, takarmányozás, tejfeldolgozás, vaj- és sajtkészítés) kapcsolatos minden kérdést feloldó. — Tejgazdasággal foglalkozóknak nélkülözhetetlen a Tejgazdasági Zsebnaptár. Belföldi ára 4 K. — A "Patria" irod. váll. Budapest, Üllői-ut 25.) vagy a Tejgazdasági Zsebnaptár kiadó-hivatalnál megrendelve, ajánlott küldéssel 3 K 65 fillér. ::

Fiedler János
lenfonógyára
Komárom
vesz
nyers lenkórót
szál-nyeréshez, valamint kaszált és géppel csépeelt lenszalmát,
tetszés szerinti mennyiségben és elad eredeti (pernau) orosz lenmagot.

Lovak keheessége
(Chronikus köhögése és nehéz lélegzése) biztos eredménnyel gyógyítható. Számtalan elismerés bizonyítja. Felvilágosítást díjmentesen küld Ripp Arvin. Drezda-A.785

Eladó vetőmagzab.
A mikosdi uradalom eladásra bocsátja az alanti eredeti utántermésű vetőmagzabokat, méter-mérsánként 21 koronával ab Zalabér állomás, vevő által franco szállítva. **Duppai Milton, Lígóvá, Leutwiltzi** Előjegyzéseket a vételár 20%-ának elküldése mellett elfogad. **Uradaiml Intézőség, Mikosdpuszta, per Zalabér.** 207

Tavaszi vetésre ajánlok eredeti HANNA vetőárpat
Kubicek Ferencz, földbirto-
kos, Cselekhovitz, Máhren. 333

KELTETŐGÉPEK
díjtalanul próbára. **Keltetőgépek** a legjobb és legolcsóbbak. **Keltetőgépek** sok száz kitűnő bizonyítvány és ajánlatok egész Ausztriát és Magyarországból, melyek bárkinek díjtalanul megküldetnek. **Keltetőgépek** tyúk-, liba-, fogoly-, fészék- és kacsafészékhez. **Keltetőgépek** részletekért, **Keltetőgépek** (szabadalmi Ausztriában és Magyarországon). — Egyedüli készítője **G. Mücke, Reisenberg 2. szám, bel Wien.** — Ezen szakmában egyedüli gyár Világhírű a. abadalom 18 államban.

Stádel-Torkos földmérő-taliga
kapható
Stádel gépgyárban, Győrött.

Tejgazdaság. Kézírónyv gyártás, korláti gazdák és tejszövetkezetek részére. Írták: Sierbán János és dr. Koerter István. Vázonkönyvesben K 5.20 előleges beküldése ellenében bérmentve küldi a "Patria" r.-t. gazdasági szakkönyvkereskedése, Budapest, IX., Üllői-ut 25.

zsák és ponyva
a legjobb minőségben és legújabbosabban a **Fischer-féle** zsák- és ponyvagyártan Budapest, Nádor-utca 31-33. szomszégek be. A **Fischer-féle** szab. impregnált szavatolt tiszta lenből készült vízhatlan ponyvák nagy strapa mellett is eltartanak 10-12 évig. A 25 év óta fennálló **Fischer-féle** zsák- és ponyvagyár az ország legjelentékenyebb uradalmainak szállítója. Pontos szolid kiszolgálás. **Ponyvakészítő Intézet.** Arjegyzék, minták kívánatra ingyen és bérmentve küldetnek.

Tokaji szőlő
Kitűnő minőségű, hegyi fekvésű, déli oldal. Közvetlen a felsege szomszédságában, **12,000 frtért eladó.** Felvilágosítást ad
SZÉKELY DEZSŐ
BUDAPESTEN,
NÉPSZÍNHÁZ-U. 11.
3183

Prima, száraz tengeri-moslók foszforsavas takarmánycsontmész 40-42%, különféle olajpogácsa jutányosan kapható. 3161

Neubauer Adolf
gyári meghatalmazottnál
Győr.
A meteorológia és a mezőgazdaság. Írta: Ifj. Konkoly Thege Miklós. K 1.20 előleges beküldése ellenében bérmentve küldi a "Patria" r.-t. gazdasági szakkönyvkereskedése Budapest, IX., Üllői-ut 25.

Vétel
Tejtermelők ügyelmébe! Tejet, bármely mennyiségben, legmagasabb ártan, azonnali szállításra is vesz Ifj. Fleischmann Salamon, Király-u. 12. Tejeskannákat és egyéb gazdasági berendezést megvételre keresek. 3184

Kerestetik ::
5 mm. 1907. évi termésű **takarmány répamag,**
direkt termelőnél. Mintát fajta- és ármeghatározás mellett kér az **intézőség** Puzsta-Forna, p. Csákvár. 3181

Tavaszbuza vetőmag ::
ab Beodra vasútállomás mázsánként 30 koronáért utánvétellel szállítatik. 5 mázsánál kisebb rendelések nem fogantatosíthatók.
Minta kívánatra küldetnek.
Macsohay Sándor intéző Aladárpuszta, u. p. Beodra. 3206

Most jelent meg A MAGYAR GAZDASÁGI SZAKIRODALOM KÖNYVJEGYZÉKE 1908.
Kiadja a "Patria" r.-t. gazdasági szakkönyvkereskedése, Budapest, IX., Üllői-ut 25. szám. Kívánatra ingyen küldjük.

Lenmagot
minden vidéki állomáson, legmagasabb árák mellett vásárol 6567
Krausz Hugó
törvénykivitelei üzlete
Budapest, V. Szabadság ter 6.
Csakis árákkal megjelölt követelésekkel ellátott ajánlatokat veszek tekintelbe.

MINDENFÉLE használt zsákot,
zsákrongyot (Emballage) ilyenmü hu ladékokt állandóan veszek. 6308
POLNAUER SÁMUEL
használt zsák- és fémkereskedő
Budapest, Rombach-u. 5.

Bérlet
400 holdas bérlet 7 évre átadható, 30 hold dohány, 100 hold prima legelő és kaszáló, Jász-Szolnok megyében, prima vetések, új és elegendő épületek, szépen instruálva, **kedvező fizetési feltételek.** Ruzs Lipót, Gyöngyös. 3171

Birtokbérlet kerestetik 600-1000 kilométer vasútállomástól. Bérösszeg megjelöléssel. Ajánlatok Hédrei uradalom, u. p. Macsola, Bereg megye czimzendők. 3185

Berbeadandó ösztöl kezdve egy körülbéli 250 holdas, és 1900 holdas krasó-szőrénymegyei birtok, jelenleg is intenzív gazdálkodás üzetik, nagyrésze szántó, legelő, rét és egyrésze erdő, kellően rendezett gazdasági épületekkel, fundus ministratus átvendő megállapítandó ártan. Bővebbet nyomtatni és szakküli uradalmi intézőségél Nagy-Mutnik, u. p. Zaguzsán, (Krasó-Szőrénymegye). 3186

Bérlet em lejárata folytán keresek 1000-2000 holdas bérletet
azonnali átvételre, termékeny vidéken, nem messze vasútállomáshoz. Ajánlatok "Régi bérlet" jelöge alatt Sikray hirdetési irodájába Budapest, Váci-körut 33. kéretnek. 243

TAKARMÁNY ÉS TELELTETÉSI AJANLATOK ÉS KERESLETEK
czimü rovatot nyitottunk lapunkban, mely rovatban a kishirdetések ugyanolyan árszámítás mellett közöltetnek, mint a kishirdetések. Ezen rovat nyitása által az a czélunk, hogy a t. gazdaközönség feltűnő helyen teheése közzé ily irányu kishirdetéseit. Kérjük a t. gazdaközönséget,
akinek eladó szénája, szalmája van, aki állatokat telettetésre elvállal, aki szénát, szalmát venni akar, keresse fel hirdetéseivel e rovatot.

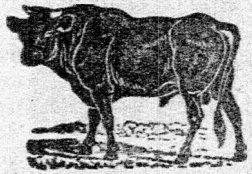
Takarmány kínálat
Eladó 1700 mázsa elsőrendű uradalmi széna, továbbá egy rendkívül csonka tenyésztésre alkalmas fekete belgal ménosikó G. s. b. berger Albertgyönyök, Nagykanizsán. 5362
3000 q. prima minőségű sz. n. és sarju eladó Nagyszalanczon. Vasútállomás helyben. Felvilágosítást ad Farins Gyula. 3179
Szénát, szalmát bármely állomásra szállítva elad Deutsch Mór Budapest, VIII., Luther-u. 1/B. 3192
Ehrenreich Béla
Bajmok (Báoska). 6868

Szivógázmotorok. Eredeti "BENZ" gyártmány, legolcsóbb és legbiztosabb szivó, továbbá **benzinmotorok** és **benzinkomoblok** malom ipar és gazdasági célokra.

Vezérlőképviselőik: **Kalmár és Engel** BUDAPEST, V., Lípót-körut 18.
Költségvetéssel készpénzzel szolgálunk.
Kedvező fizetési feltételek. 6844 Kedvező fizetési feltételek.

Juhtenyésztő gazdáknak!
Az O. M. G. E. könyvkiadóvállalata kiadásában legújabbán megjelent:
A gyapju minősítése
Számos ábrával
Írta: **Kovács Imre.** Ára: 3.50 kor.
Juhtenyésztésünk csak úgy lehet hasznosított, és a magyar gyapju csak akkor állhat helyt a külföldi államok versenyében, ha gazdáink ismerik a gyapjut feldolgozó gyáros igényeit. Tenyésztését a szövőipar kívánalmai szerint irányítani csak az a gazda tudja, ki maga is birtokában van azoknak az ismereteknek, melyek a gyapjuminősítéséhez szükségesek.
A jó gazda nem bízza vakon a kereskedőre annak megállapítását, hogy termelvénye jó-e, vagy rossz, értékes-e, vagy selejtes, hanem maga is hozzá kíván szólni árja megbíralásához. E tekintetben ez a hézagpótló könyv nélkülözhetetlen tanácsadója lesz. Mindent megtalál benne a gazda, mit a gyapjuminősítésről tudni kell és tájékozódik arról is, hogy a gyapjubíralatnál hogyan vegye hasznát azoknak a vizsgálati módszereknek, melyekkel a gyapju értékét leginkább befolyásoló tulajdonságok pontosan megállapíthatók.
A könyv főbb fejezetei a következők:
1. A gyapju textilipari feldolgozása.
2. A sortimentumok százelékos mennyiségének meghatározása.
3. A szálfinomság meghatározása.
4. A szilárdság és nyújthatóság megállapítása.
5. A rendement.
6. A gyapjuszoigálatatóképesség megállapítása.
Megrendelhető a "Patria" r.-t. gazdasági szakkönyvkereskedésétől. Budapest, IX. ker., Üllői-ut 25. szám. ::

Eladó egy pár gyors kocsió, pejek, 165-66 cm. magassak. Áruk 1200 kor. Szent-Imrey Pál, Mezőzombor, Zemplén. 3071

Vöröstarka tinó és üsző

teljesen prima, 1-2 esetleg 3 éves, nálam minden mennyiségben kapható olosó áron. Későbbi, ugyancsak jarmos és beállítást ókrók szállítására vállalkozom.

Kitünő friss fejős tehének

előleges jelentés után, nálam mindenkor megtekinthető kötelezettség nélkül. Vevő tetszése szerint választhat. 3159

Henrik Ignác fia Szalónak (Vas m.)

Igen szép, valogatótt vöröstarka simmenthali jellegű 1-2-3 éves

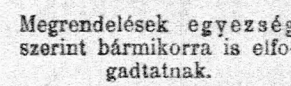
növendék - ökor és üszőborjakat

ugyszintén legprimább lelkőni való és

jarmosökreit legjutányosabb áron ajánlanak

Klein Testvérek kereskedők CZELLDÖMÖLK.

Megrendelések egyezség szerint bármikor is elfogadhatnak.

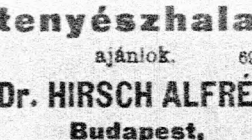

Somogy megyei tógazdaságaimból tenyésztésre kiválóan alkalmas 1, 2, 3 nyaras gyorsnövésű

cseh pontyot és mindenemü tenyészhalat

ajánlok. 6941

Dr. HIRSCH ALFRÉD Budapest, V., Alkotmány-utca 10. sz.

Bonyhádi friss fejős-tehének és tenyész-bikák

jutányosáron kaphatók minden héten kedden, szerdán és csütörtöki napokon. Istálló Kispesten, Üllői-ut 24.

Telefon: Kispest 1. Levél- és sürgönyezim: Plasehner Sándor 4748 tehénkereskedő Bpest, Ferencz-körvi 40.

GRÓF TELEKI ARVÉD DRASSÓI URADALMABAN posta KONCZA, kaphatók:

Magyar bikák, üszők és igásokok, Polandkina kanok, Olasz emdeni gunarak, Pekngi gácsérok, Bronz pulykakakasok, Lámpanküllű löltőgepek, Fenti baromfi-fajok tojásai.

Pernau lenmag, Székely, putyi, prairie tengeri.

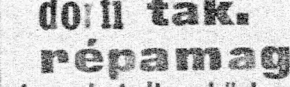
Óvári, Oberndorfi tak. répamag

Amerikai di-, kör-, szil-, disz-, sorfak.

Muraközi hidegverű (norl) igás tenyészlovak

és tenyészmenek vásárlásánál közvetlen a tenyésztőtől, segédkezésemel felajánlom s a folyó évben Muraköz és vidéken tartandó lóvásárok jegyzékét kívánatra szívesen küldöm. Elsőrendű referenciák rendelkezésre állnak!

Czímem: Idősb Heinrich Mór lóvásárló ügynöksége Csáktornya (Muraköz) Sürgönyezim: Heinrich Senior, Csáktornya. 5749

Elsőrendű eredeti bonyhádi teheneket

hasasokat vagy borjasokat, bármely időben, bármely mennyiségben kulláns áron szállít

BAUER MÓR tenyész- és haszonállatkereskedő, BUDAPEST.

Iroda: VI., Eötvös-utca 17. Istálló Ujpest, Karolyi-u. 11. Telefon 93-95.

Ló, marha, juh és sertés

mindennemű német, hollandai és angol fajban olosón kapható. U. WOLF, tenyészállatkereskedő, Goltzwarden i. Oldenburg. Elsőrendű referenciák. 223

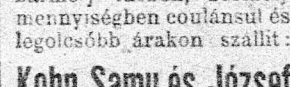

Legelsőrendű eredeti bonyhádi teheneket

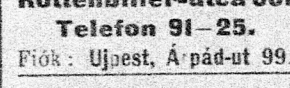
hasasokat vagy borjaikat és tenyész-bikákat bármely időben, bármely mennyiségben cullánsul és legolcsóbb áron szállít

Kohn Samu és József tenyész- és haszonállatkereskedők, Budapest, VII. Rottenbiller-utca 60.

Telefon 91-25. Fiók: Ujpest, Árpád-ut 99.

Eladó hidegverű ménék. Több 3-5 éves ardeni fajmért tenyészigazolvánnyal ellátottak. Bővebbet Kátya Mór kuzsnár Böhönye, Somogy m. 3006

Mézőnöki iroda Fekete Béla okl. mérnök Budapest, V. ker., Visegrádi-utca 4. Telefon 37-35.

Parcellázások teljes (műszaki, jogi és pénzügyi) lebonyolítása birtokrendezések, földmérések, gazdasági vas u. ak. csatornázások, mindennemű mérnöki munkálatok. 6114

A legnagyobb állami és első díjjal kitüntetve, hercegi iszteletdíj stb. KOEHLER FRIGYES kertművész és kertépítő Kerttechnikai iroda: Budapest VII., Gizella-ut 15. szám. (takas: VII., Thököly-ut 46.) TELEFON: 25-33.

Park, kert stb. tervezése, kivitele stb. Tájékoztató képes utmutató kívánatra ingyen küldetik.

Eladás Tavasz magbököny, mely takarmánytermelésre kiválóan alkalmas, kisebb-nagyobb mennyiségekben eladó, Beér Antal felsőteleki gazdaságában Erdőtelek, Heves megye. Ugyanott 6 minázsa nyulszapuka is eladó. 3115

Elsőrendű fajjellegű vöröstarka ökor és üszőborjukat

1-2-3 éves korban, továbbá hizlalásra v. járomba való tarka ökröket, ugyancsak hasas v. friss fejős

teheneket a legjutányosabb áron egyezség szerint bármily mennyiség szállítására vállalkozunk 269

Spitzer és Weller "Kis-Czell" Vegyesek

Tanítók mérlegképes könyvelővé bármely korú gazdaságtérlet február 1-28-ig Tandíj 50 korona. Czím: Bertalan János, gazdasági intéző Makó, Csánád m. 3108

Szarvasmarhák, csikót nyári elfogadók. Megvételre keresek használt szénaprést gőz- vagy járgányhajtásra. Nádát eladok vasúthoz szállítva. Schwarz Arthur Dömsöd pályaudvar. 3193

Hirdetmény, Akácsemete 60-70 centi magas, ezrenként 3 ft, 70-80 centi magas 350 ft, 2 éves akácsemete 150 centi magas, ezrenként 6 ft, 2 éves, 1 méter magas, ezrenként 5 ft. Gleditschia élő sövény, 2 éves, 120 cm. magas, ezrenként 6 ft, 2 éves, 1 méter magas, ezrenként 5 ft. legjobb minőségben, díjmentes csomagolás és a tisztelt vásutra feladás mellett, alólítottól kisebb és nagyobb mennyiségben, özi és tavaszi szállításra kapható. Százezeren felüli megrendelésnél 5% kedvezmény. Dóhos Imre főszozlagbíró Tiszalókn, Szabolcs m. 6850

4 loarós oszó és széná-vátor. Shuttleworth-gyártmány, vadonat új, olosón eladó Braun Lszónál Gyöngyös. 308

A vámosi uradalomban nagyobb mennyiségű nád kerül eladásra, mely tetőfedésekre kiválóan alkalmas. Érdeklődőknek készséggel ad felvilágosítást Uradalmi Intézőség, posta Somogyvár. 3160

Gleditschia-mag, jó minőségben métermázsánként 50 koronáért kapható Szilágyi Józsefnél, Pocsaj. 3163

Darálómalom kiftünő karban, francia rendszerű, sárospatalki 36 czolos kövekkel eladó Czím: Grünwald Miksa, Sopron-Iván 3164

Nag s. Ivánka László ur kúrti gazdaságában eladó eredeti (Parnai) orosz lenmag után termelt első termésű, szép, vetőmagnak alkalmas lenmag. Bővebb felvilágosítással Pósa István kasznár szolgál. 3173

0,000 kéve nád, kévéje 20 fillér. Csé p. 1. Király-major. 3205

Tavaszi magbököny eladó 100 q, míg a készlet tart. 100 kg.-kint a vevő szákjában vasut állomásra szállítva 19 koronáért, ugyancsak 90 q eredeti pedigrés Hanna-árpa első évi uttermésű 100 kilonként 20 koronáért. Szurdokpüski gazdasági Intézőség Szurdokpüsköl, Heves megye. 3182

Eladó gőzeke, Fowler-féle gyártmány, 30 éves, kitünő jókarban - armatura, fogaskerék, drótkötél egészen új - birtok parcellázása végett eladó. 2 gőzgép, 1 darab 6 testű eke, 1 gépész-bódé tartozik hozzá. Teljes felszerelés ára 24 ezer korona. Ajánlatok a kiadóhivatalba kéretnek „Gőzeke” czímen. 3174

Alkalmi zongoravétel Eszendorfer Schweighoffer Kern-Wirtl kiváló mesterek gyártmányul 200 forinttól feljebb. Píantók 100 ft, új zongora, vagy pianó 260 fttól feljebb, minden áron. Zongora-, ezimbalomhangosok helyben és vidéken. Szakavatott munkások által gyorsan és olosón eszközöltetnek REMÉNYI MIHÁLY a Magy. Kir. Zeneakadémia szállítója, BUDAPEST, VI. Király-utca 58. 6473

Gödöllön közvetlen a vasut és mellett a bérház eladó. Egyik ház 4 szob, hozzávaló összes melléképítmények, parkított udvar elkülönített gazdasági udvarból áll. Ugyanott a másik bérház 4 lakással, melyek évi bére 1100 korona, szintén eladó. Bővebb értesítés „Ház” jelleg alatt a kiadóhivatalban nyerhető.

Szabolcs vármegyében Magy és Kálló-Semjen község határában fekvő 1300 holdas (1200 □-ol) birtokon 52 hold dohányengedéllyel örkáron eladó. Kanizsai Tibor m. kir. állat-tenyésztési felügyelő Sátoraljaújhegy, Rákóczi-u. 3140

Még a készlet tart, eladók Ia tavaszi búkkönymagot ab Tápó-Gyöngye állomás 19 koronáért métermázsánként, a vevő szákjában szállítva. Levélczím: Kolman Károly, Tápó-Szele. 3059

Hirdetmény, Akácsemete 60-70 centi magas, ezrenként 3 ft, 70-80 centi magas 350 ft, 2 éves akácsemete 150 centi magas, ezrenként 6 ft, 2 éves, 1 méter magas, ezrenként 5 ft. Gleditschia élő sövény, 2 éves, 120 cm. magas, ezrenként 6 ft, 2 éves, 1 méter magas, ezrenként 5 ft. legjobb minőségben, díjmentes csomagolás és a tisztelt vásutra feladás mellett, alólítottól kisebb és nagyobb mennyiségben, özi és tavaszi szállításra kapható. Százezeren felüli megrendelésnél 5% kedvezmény. Dóhos Imre főszozlagbíró Tiszalókn, Szabolcs m. 6850

4 loarós oszó és széná-vátor. Shuttleworth-gyártmány, vadonat új, olosón eladó Braun Lszónál Gyöngyös. 308

A vámosi uradalomban nagyobb mennyiségű nád kerül eladásra, mely tetőfedésekre kiválóan alkalmas. Érdeklődőknek készséggel ad felvilágosítást Uradalmi Intézőség, posta Somogyvár. 3160

Gleditschia-mag, jó minőségben métermázsánként 50 koronáért kapható Szilágyi Józsefnél, Pocsaj. 3163

Darálómalom kiftünő karban, francia rendszerű, sárospatalki 36 czolos kövekkel eladó Czím: Grünwald Miksa, Sopron-Iván 3164

Nag s. Ivánka László ur kúrti gazdaságában eladó eredeti (Parnai) orosz lenmag után termelt első termésű, szép, vetőmagnak alkalmas lenmag. Bővebb felvilágosítással Pósa István kasznár szolgál. 3173

0,000 kéve nád, kévéje 20 fillér. Csé p. 1. Király-major. 3205

Tavaszi magbököny eladó 100 q, míg a készlet tart. 100 kg.-kint a vevő szákjában vasut állomásra szállítva 19 koronáért, ugyancsak 90 q eredeti pedigrés Hanna-árpa első évi uttermésű 100 kilonként 20 koronáért. Szurdokpüski gazdasági Intézőség Szurdokpüsköl, Heves megye. 3182

Eladó gőzeke, Fowler-féle gyártmány, 30 éves, kitünő jókarban - armatura, fogaskerék, drótkötél egészen új - birtok parcellázása végett eladó. 2 gőzgép, 1 darab 6 testű eke, 1 gépész-bódé tartozik hozzá. Teljes felszerelés ára 24 ezer korona. Ajánlatok a kiadóhivatalba kéretnek „Gőzeke” czímen. 3174

MASTIN.

Doktor Trnkóczy krajnai hizlaló- és védszere a kereskedőnél valódi állapotban e-akis Mastin név alatt kapható. Óvatos földmivelők minden gazdasági marbanak az abrakba a-ják. Kiállításokon nyert legmagasb kitüntetések, valamint ezer meg ezer elsmoró levél, legjobban bizonyítja az ezen szerrel e ért megépő eredményeket. Gyáriraktár Trnkóczy gyógyszerész, Laibach. Postán 5 csomag K. 270

la Gomborka (sárga) repce-100 kg.-kint 40 koronáért vevő szákjában Merzókómárom-Hidvegi vasutállomásra szállítva Lamm B. es Fialat Fürged, Tolna megye, hól minta is kapható. 3179

Remek szép duppau vetőmagzabot

ajánl métermázsánként 20 koronáért ab Bánffyhad vevő szákjában, dr. gróf Bánffy Miklós zentelkei gazdasága. Kívánatra mintát küld Nagy Sándor intéző, Zentelke, u. p. Bánffyhad. 3180

3000 holdas = birtok, =

nagyobb része erdő, 700,000 forintért eladó. Csak direkte Komoly reflektánsnak közzelbit

ÖSTERREICHER BERNÁT-nál NAGYKANIZSÁN. 220/c

Eredeti Hanna vetőárpat

ajánl FR. VODICKA föld-birtokos, Smritz i. d. Hanna, Mähren. 271

Vétel és kölcsön, új és egyszer használt mag-, gabona-, burgonya-, faszén-, gyapju-

zsák

kazal-, repce-, behordási-, rostaalj-, waggon-

ponyva

„HUNGÁRIA” kettős kézi kévekötél favelleg. Szőtőkötész fonal kötelek, zsákzsinegek, lópokróczok, csomagoló vásznak

NAGEL ADOLF zsák- és ponyvagyár, kölcsönintézet.

Vétel, eladás és oserelés. BUDAPEST, Arany-János-utca 10. Sürgönyezim: NAGELA BUDAPEST. Vidéki telefon: 35-92.

16 első díjai és ezüstéremmel kitüntetett

KÁLLAI LAJOS motorgyárában
Budapest, VI., Gyár-utca 28. sz.,
a legkíméletesebb benzinelocomobil cséplő-
készítők
karhatók

Teljes
jótállás kitű-
nő cséplésért

Ezen motorokat minden gazda hatósági engedély nélkül
maga kezelheti szalmafeldolgozás házak között is.

Kállai Lajos motorcséplőkészletel kitűnő
sikerrel működnek az ország minden részében
többek között: Iszró Kemény József urad. Maros-Némethi,
Zeyfalvi Zeyk Dániel v. Csipán urad. Nagyenyed stb.
Olcsó árak részlete. Árjegyzék ingyen.

Már nem rongálódnak többé a lószerszám,
ha azt a
„Lukrecia”
készítményünkkel és
nem mindenféle salakos
zsiradékkal megkeni.
„Lukrecia” a rövid lé-
tének dacára a leg-
nagyobb lovaszatoknál máris közkedveltségnek ör-
vend. **Bámulatosan puhítja a bőrt, szép
fekete színre festi, gyorsan beszívódik a bőr-
anyag belső rétegeibe, a bőr tartósságát nagy mér-
tékben fokozza, mert savmentes anyagokból áll.**
Kapható a **Magyar Mezőgazdák**nál és minden
szakbavagó jobb üzletben. Készíti:

GAZDÁK FIGYELMÉBE!!
UJDONSÁG! UJDONSÁG!

Most jelent meg: **ÁLLAT-
EGÉSZSÉGTAN.**

223 ábrával. Állattenyésztő és állat-
tartó gazdák és szakiskolai tanítók
használatára írta:
MONOSTORI KAROLY
okl. áll. orvos, a m. kir. állatorvosi fő-
iskolán az állattenyésztés ny. r. tanára.

A MŰ ÁRA
: 7 :
KORONA.

Megrendelhető a „PÁTRIA” r.-t. gazdasági szak-
könyvkereskedésében, Budapest, IX., Üllői-ut 25.

Kocsigyártás
Budapesti kovács- és
kocsigyártó-ipartestület
védnöksége alatt álló

Kocsi Árucsernok Szövetkezet
Budapest, VII., Rákóczy-ut 72. sz.
Magyarország legnagyobb kocsiraktára.

VAD és TAKÁCS
BUDAPEST. Postafiók 151.

MOST JELENT MEG!

A SERTÉSHIZLALÁS
különös tekintettel a sertésvészre

Tapasztalat alapján írta Előszóval ellátta
BACKER GYÖRGY SZEMERE HUBA
Magyar Mezőgazdák Szövet- országgyűlési képviselő.
kezete könyvnyi sertés-hizlaló
teljeseleg újításja. Ára bérmentes küldéssel 2 Klt 1

Megrendelhető a „PÁTRIA” r.-t. gazdasági
szakkönyvkereskedésétől, BUDAPEST,
IX. ker., Üllői-ut 25. szám.

Tessék a
védjegyre
ügyelni!

Tessék a
védjegyre
ügyelni!

**OKÓRPATKÓK
CSÁLI-HAJSZ
VÉDJEGYGYEL**
A LEGJOBBÁK ÉS LEGTARTÓSABBÁK
TESSÉK A VÉDJEGYRE ÜGYELNI
KIZÁRÓLAGOS ELÁRUSÍTÓK
GÁLÉS FODOR
BUDAPEST, TEREZKÖRÚT 23

Csali-Hajsz védjegyű ökörpatkók
minden jobb vaskereskedésben kaphatók.

285 darab prima
KORNSTEIN-féle
4 hónapos malacz eladó

Érdeklődők forduljanak Nagypéli
Bérgazdasághoz Gyula (Békés m.).

Mc CORMICK
Harvesting Machine Company, Chicago U. S. A.
magyarországi igazgatósága Budapest, V., Alkotmány-utca 12.

A takarmányhiány leküzdésére
ajánlja a nagy munkaképességű

**„OHIO” eredeti
amerikai**
tengeriszártépő-gépet,
amely egyszersmind szalma szecskázására és zöldtakarmány aprítására is használható,
valamint a **nagy munkaképességű**

„International”
ered. amer.
csövestengeridaráló-gépet,
amelylyel az összes szemes takarmányfélék darálhatók.

Mindkét gépnek óriási a munkaképessége.

„OHIO” eredeti amerikai tengeriszártépő-gép
egyszersmind zöldtakarmányaprító- és szecskázó-gép.

„INTERNATIONAL” csövestengeridaráló-gép.

Hírdetés
A la
Bör
Földbi
Dijme
A Mag
és E
IX. U
birtok
figyelm
állást
helyben
bőzöb
gyezve
Az áll
díjma
estén
szósé
tásra
let ajá
az illet
állat
szék
szék
mogkál
Tiszte
birtok
kat, no
sok bet
irott
kőze
igény
kadjár
A. M. Gaz
Ország

Bető
Keres
tenyés
terséges
csirkeket
gyobb
egy min
berend
és hasz
Czim:
u. p. Z
megye.

A gesz
lévo isz
nak oly
kissza
nagyobb
ügyelők
jártasak
dolgozok
egyszer
állásait
tudnak
czlákkal
tés: 600
20 mérő
szemes
méter t
2 db ser
kel, kom
bizonyit
vissza
Imre föl
Somogy
állás ese
ható. Az
idő.

ispán,
pésre k
bírók elő
latok
Gyémán
Nagyza

Tanya
tés 480
365 liter
föld, la
mes, sa
erélyes
küldjék
kezi má
dalom,

Nős k
főleg a
díszker
is dolg
Czim
u. p. T

Segéd
sen ez
melés
köteleze
munkás
mezőn
ajánlat
referenc
czégh
nyelv t
hőcz, N

Keres
fiatalen
praxiss
részere
lével
házára
nal elít

KIS HIRDETÉSEK

Hirdetési ár 25 szög 1 korona, ezen felül minden szó 4 fillér, kövér betűkkel minden szó 8 fillér beiktatásonként. A legkisebb hirdetési díj 1 korona.

Hirdetési ár 25 szög 1 korona, ezen felül minden szó 4 fillér, kövér betűkkel minden szó 8 fillér beiktatásonként. A legkisebb hirdetési díj 1 korona.

Betöltendő állásokra vonatkozó hirdetéseket csak a munkaadó birtokos vagy bérlet címének kitételeivel közölünk. Kis HIRDETÉSEK ELŐRE FIZETENDŐK.

Csak oly levelekre válaszolunk, melyekkel válasza szükséges levélbélyeget vagy levelezőlapot küldenek.

Földbirtokosok figyelmébe!

Díjmentes állásközvetítés!

A Magyar Gazdatisztok és Erdőgazdatisztok Országos Egyesülete (Budapest, IV., Üllői-ut 25.) felhívja a t. birtokos és bérlet urak figyelmét

állást közvetítő osztályára, helyben gazdatisztok a legkülönbözőbb állásokra elő vannak jelezve.

Az állásközvetítés teljesen díjmentes. Megkeresés esetén az egyesület ügyvezetője a betöltendő állásra megfelelő gazdatisztot ajánl s a tulajdonosnak az illetők bizonyítványait és az eddigi munkájukra vonatkozó adatokat megküldi.

Tisztelettel felkérjük a t. birtokos és bérlet urakat, hogy gazdatiszt állás betöltése esetén alulírott egyesület állásközvetítő osztályát igénybe vonni sziveskedjenek.

A Magyar Gazdatisztok és Erdőgazdatisztok Országos Egyesülete elnöksége.

Betöltendő állás

Keresetük egy nős egyén, ki nyelvtanítást békéscsabán, és nyelvtanítást költővel bíráni tud és csirkéket felnevelni, esetleg nagyobb tökövel, mint társ, egy már felállított, teljesen berendezett telepen vezetését beszoosítását elvállalná. Czim: Nagymutnaki gazdaság, u. p. Szaguzsán, Krassó-Szörény megye. 3132

A geszti gazdaságban

(Somogy megye) üresedésben lévő ispáni állásra folyamodhatók oly izraelita, vallású, nős, kiscsaládú egyének, akik már nagyobb gazdaságokban mint felügyelők alkalmazásban voltak, jártasak egy a külső gazdasági dolgokban, valamint a gazdasági egyszerű könyvvitelben, előző állásaikról több évi bizonyítványt tudnak felmutatni és jó referenciákkal rendelkeznek. Évi fizetés: 600 korona kézpénz, lakás, 20 méter buza, 20 méter 10 q. szemes tengeri, 10 q. oster. 16 méter tűzifa, naponta 4 liter tej, 2 db sertéselgetés növekedéskéig, konyhakert. Folyamodványok bizonyítványokkal, melyek vissza nem küldetnek, Halmos Imre földbirtokos címére Geszti, Somogy megye küldendők. Az állás esetleg azonnal is elfoglalható. Az első három hónap próbaidő. 3147

Ispán, nős, kiscsaládú, szerény igényű, azonnali belépésre keresték.

Román nyelvet bírót előnyben részesítenek. Ajánlatok bizonyítványokkal Gyémánt Mihály Adacs-pusztá, Nagyszalonta címre küldendők. 3131

Tanyagazdálkodás kulcsár állás

betöltendő. Fizetés 480 korona, 24 hl gabona, 365 liter tej, 2 db süldő, 620 □-ól föld, lakás, tűzifa. Csakis értelmű, szorgalmas, józan életű, erélyes, önálló beszálló egyének küldjék be bizonyítványaik sajátkezü másolatát, Lapusnyaki Uradalom, posta Hunyadodra. 3153

Nős kertész kerestetik, ki minden ágban, főleg a konyhakertészetben és a díszkertészetben jártas, ki maga is dolgozik, azonnali felvételük.

Czim: Torna-Méheszi gazdaság, u. p. Torna, Abauj m. 3152

Segédtsízt, ki már gazdasági munkák, különösen csukorépa- és burgonyatermelés körül volt alkalmazva és kötelezettséget vállalt a szerződéses munkásoknál egész napon át a mezőn felügyelni, nöten, adja be ajánlatát a fizetési igények és referenciáik megnevezésével. Alanti czegehez, feltétlenül magyar és tót nyelv tudása. Fuchs József, Dráhóc, Nyitra megye. 3156

Keresetük kereskedelmi iskolát végzett, nöten fiatalember, ki némi gazdasági praxissal bír, gazdasági irodám részére Ajánlatok igény megjelölésével Tlajos Ignáczhoz Nyíregyházára címzendők. Az állás azonnal elfoglalandó. 3155

Segédtsízt, ki a magtárkezelés és teigazdaságnál már működött, magyarul és tótul tud, nöten, adja be ajánlatát a fizetési igények és referenciáik közlésével Fuchs József Dráhóc, Nyitra megye. 3157

Okleveles segédtsízt, pár évi gyakorlattal, február 1-ére felvétetik a Tiribesi bér gazdaság intézőségénél (u. p. Mátraverebély), hova ajánlatok bizonyítványokkal együtt küldendők. Fizetés hav. 40 koronára, és teljes ellátás, mosással együtt. 3150

Gazdatiszt, izr. vallású, nős, kiscsaládú, ki a mezőgazdaság összes ágában, különösen répatermelésben és hizlalásban többévi gyakorlattal bír, alulírottakkal azonnali felvétetik. Megkivántatik a magyar, német és tót nyelv birása szóban és írásban és csakis vizsgázott egyének ajánlatát jönnék figyelembe. Ajánlatok bizonyítványokkal és fizetési igények megjelölésével kéretnek alanti címre: Eisler Gyula Hercegzóudvar, u. p. Szered, Pozsony m. 3151

Pályázat. Rézso gróf uradalmaiban több gazdasági gyakorlatnok állás töltendő be. Javaldmazás a próbáé tartamára: Kézpénz 400 korona, természetbeni élelmiszerek mindenkorai főnökéni és lakásul egy butozott szoba (ágy nemül), fűtés, világítás és kiszolgálattal. Segédtsízt több előléptetés és véglegesítés csak a próbáéknél teljes megelégedésre szolgáló betöltése után helyeztetik ki. Gazdatiszt képesessé bíró egyének nyújtsák be bizonyítványokkal felszerelt kérvényeket az uradalmi jószágigazgatósághoz Otutak, Bács m. 3149

A méltóságos báró Springer-féle adonypusztaszabolcsi uradalomhoz egy nős, kiscsaládú, esetleg nöten, a gazdasági kettős könyvvitelben jártas, a magyar és német nyelvet egy szóban, mint írásban bír, mindkét nyelven perfect levezető, mérlegképes könyvvé azonnali, de legkésőbb február 15-iki belépésre keresték. Pályázni önjátók adják be kérvényeket bizonyítványokkal (melyek vissza nem küldetnek) a báró Springer-féle uradalmi tisztartóshoz. Adonypusztaszabolcsra (Fejér megye) 3178

Alulírott gazdaságnál alkalmazást zást nyer folyó évi márczius hó 1-től egy irni és olvasni tudó, erélyes, a földmivelés és állattenyésztésben teljesen jártas ispán. A sajátkezü írt megkeresésben az igények teljes megjelölésével felmutató még a kor. nyelvismeret, vallás és családi állapot; mellékelendő még a szolgálattal, továbbá az esetleges képzésüket feltüntető bizonyítványok nem hiteles másolatban, amennyiben azok vissza nem küldetnek. Szólészetben vagy méhészetben jártasak előnyben részesülnek. Bohus László báró gazdasága Világos, Arad m. 3177

Béresgazda kerestetik azonnali belépésre, ki már mint b. gazda több éveken szolgált a nagyobb uradalomban és nős legyen. Fizetés megállapodás szerint. Szorgalmas és józan életű egyének küldjék részletes ajánlatukat az alanti címre: Sennyey Géza báró ur örméltóság csörgő uradalma intézőségének Csörgő, Zemplén megye. 3176

Állást keresők

Vinczelléri állást keres márcz. 1-ére 30 éves, román. kath. vallású, nős, kiscsaládú, beszél magyarul, tótul, érti az összes szlók, oltványok készítését, bor és gyümölcsfa kezelését, hunka maga józan, szorgalmas, munkaszerető, 16 évi bő tapasztalattal és jó bizonyítványokkal rendelkezik, jelenleg is nagyobb uradalomban van alkalmazva. Szives megkeresések Szabó János urad. Vinczelléri Szarazpatok címzendők. 3083

Ispánnak ajánlkozok földmivéskolát végzett, 47 éves, ref. vall. kiscsaládú egyén, gyermekora óta gazdaságban működik s teljesen megbízható és erélyes, irodai teendőkben jártas. Czime a kiadóhivatalban. 3095

Gazdasági könyvelő, mérlegképes, magyar, német és szláv nyelveket szóban és írásban bírja, a bizonyítványokkal és hosszas gyakorlattal, a gazdaság minden ágában teljesen jártas, meelőbbi belépéssel állást keres. Szives megkeresések a "Köztelek" kiadóhivatalhoz „L” jellege alatt kéretnek. 3027

Műkörtész, ki a kertészet összes ágait érti, jó bizonyítványokkal rendelkezik, 44 éves, több nyelvet beszél, Európa legnagyobb mű- és kereskedelmi kertészetben működött, szőlőmivelés, gyümölcsfa, konyhakert, díszkert és délieti növényeknek bántásmódját kitünően érti. 1908. évi február hó 1-ére megjelöl állást keres. Szives megkeresést kér műkörtész Kispest, Dugonics-utca 3. 1743

Állást keres meelőbbi belépéssel, 15 évi gyakorlattal bír, emellett jó gyakorlatilag képzett szlókész, gyakorlati gazdasági, ki a szőlőszet, borászat, gyümölcsészet minden néven nevezendő ágában, a mal kor igényel szerint teljesen jártas, ugyszintén a mezőgazdaságban és állattenyésztésben, valamint az irodai teendőkben. Szives megkereséseket "Erélyes tiszt" jellege alatt kér. 3088

Gazdatiszt állást keres azonnali belépésre, 11 évi gyakorlattal, kassai tanintézetnél gyakorlati vizsgát jó eredménnyel tett, 35 éves, római katolikus, nős, gyermektelen, ki magyar, német és szerb nyelvet szóban és írásban tökéletesen bírja, teljesen megbízható, erélyes, józan életű, fáradságot nem ismerő, gazdaság önálló vezetését és könyvvitelt teljesen érti, gyakorlati nagy intenzív kereset gazdaságokban szerzte. Szives megkeresést kér "Erdélyi gazda" jel alatt a kiadóhivatalba. 3088

Segédtsízt, egy ennek megkeresésére felelő állást keres bármikori belépésre gazdasági tanintézetet végzett, hosszabb gyakorlattal bír, jó bizonyítványokkal rendelkező keresztény, nöten fiatalember. Esetleg kisebb gazdaság önálló kezelését is elfogadja. Czim a kiadóhivatalban. 3091

Gazdatiszt állást keres 1908. márczius 1-ére, 23 évi kintünő gyakorlattal bír, 42 éves, izr. nős, gyermektelen, felmondatlan állásban működik. Szives megkereséseket K. I. V. jel alatt a kiadóhivatalba kér. 2270

A pápai földmivéskolát teljesen végzett, 30 éves, nős, családtalan fiatal ember állást keres, ki az összes gazdasági teendőkben jártas, aki már egy nagyobb birtokot önállóan kezel, elfogad kulcsári, majorgazdai, felügyelői vagy hozzá hasonló állást bármikori belépésre. Németh János, Győr, p. Ikrényi. 3144

Gépezés, szeri lokomobillók és csepőgépek, valamint az összes mezőgazdasági gépek javításában és azoknak kezelésében nagy gyakorlattal bír, mint ilyen nagy uradalomnál hosszabb ideig volt alkalmazva, jó bizonyítványokkal rendelkezik, állást keres, amit azonnali vagy február 15-én elfogalhat. Nős, gyermektelen, beszél magyarul és törve német és horvát nyelven. Czim: Márton L. gépezés Parnó, Zemplén m. 3143

32 éves, református gazdatiszt, végzett és gyakorlati gazdatiszt vizsgát tett, 21 nagy uradalomban szerzett 12 évi gyakorlattal állást keres. Nagybirtokot %-os kezelésre is elvállal. Szives megkeresések "Gazdatiszt" címzen Alsó-Pél, Bars megye kéretnek. 3167

Gazdasági intézői, ispáni állást keres azonnali v. későbbi belépésre okleveles, román. kath. vallású, 30 éves, gyermekora óta gazdaságban nevelkedett, nöszülni kívánó fiatalember, aki a mezőgazdaság minden üzemében, valamint a könyvvezetésben teljes hasznosságú bír. Kivánatra felajánl az állás betöltésénél próbaidőt is. Czim: A. B. Zalavár. 3195

Gazdatiszt, 17 évi gyakorlattal, 13 évi bika, izr. vallású, szorgalmas, minden tekintetben megbízható, dohány-, csukorépa-termelésben, hizlalás és teigazdaságban teljesen jártas. Jelenleg 5 év óta van alkalmazásban mint önálló ispán. Április 1-ére való belépésre rendelkező, önálló ispáni állást keres. Megkereséseket "Szakvizsgázott" jellege alatt a kiadóhivatalba kéretnek. Czim: Schwarcz Dávid uradalmi ispán. Pusztá-Cseple, u. p. Hort, Heves m. 3145

Számartórtól, nyemti állást keres meelőbbi belépésre. Földmivés- és vinczelléri-iskolát végzett, 6 évi gyakorlattal, jó bizonyítványokkal, 26 éves, ref. vallású, nős, vagy nöten emberi állást elfogadja. Sándor András Páke, posta Barótos. 3200

Jelős oklevéllel bír, 38 éves, református vallású, család nélküli, gazdatiszt állást keres. Megbízható, próbáévet is elfogad. Állást azonnal elfogalhatja. Szives megkereséseket a lap kiadóhivatalba kéretnek. 3202

Gazdai állást keres 40 éves, kiscsaládú, 12 évi gyakorlattal bír erélyes egyén 1-50 márczius vagy 1-50 április, esetleg azonnal is kisebb gazdaság vezetésére. Felhívásokat az igény kitüntetésével kérek T. Simon György Pusztá-Lövész, Bánlak, Torontál megye. 320

Szakképzett gépész-kovács, a múlt évben is uradalomban volt, azonnali vagy április 1-re állást keres. Szives megkeresést kér fizetési megjelölésével. Főbián László, Nyíregyháza, Er-utca 49. 3203

Intelligens, középkorú nős állást keres étebbes uradalmi mint gazdaszony, megbízható, gyöngéd ápoló, eszemes, jólelkű, szerény, független, takarékos, jó főző, falusi gazdaságban teljesen jártas, 16 év óta ilyen minőségben van alkalmazva. Kintünő bizonyítványokkal rendelkezik. Leveleket Linka címzen a kiadóhivatal továbbít. 3204

Földmivés- és teigazdasági iskolát teljesen végzett, nagyobb gazdaságokból 12 évi gyakorlattal bír, szerény igényű, 37 éves, román. kath. vall. nős, kiscsaládú, józanéletű, megbízható egyén, ispáni vagy ehhez hasonló állást keres április 1-re. Lehetőleg duanuntál gazdaságokban. Külső és belső gazdaságok, valamint csukorépa-, dohány-, növénytermelés, állattenyésztés és hizlalásban, nagyobb tehetségek vezetését, tejkészlet, magtárkezelés, szőlőtermesztésben és könyvvezetésben teljesen jártas. Kisebb gazdaságok önálló vezetését elfogadja. Állás felmondatlan Megkeresések a kiadóhivatalba kéretnek. 3199

Ispáni, kulcsári, felügyelői nős bika, állást keres márczius 1-ére, április 1-ére 28 éves, román. kath. vallású egyén. Földmivéskolát kintünő sikerrel végzett, egy komárommegyei nagyobb bér gazdaságból 6 évi gyakorlattal bír, elvállalás kisebb gazdaság önálló vezetését, jelenleg felmondatlan állásban mint ispán működik. Czime a kiadóhivatalban. 3198

A borászatban és szőlőművelésben jártas és jó bizonyítványokkal rendelkező 32 éves, családós férfi borkereskedőnél vagy szőlőbirtokosnál alkalmazást keres. Bővebbet a Köztelek kiadóhivatalánál. 3196

Földmivés- és teigazdasági szakiskolákat kintünő éselesen végzett, több évi gyakorlattal bír, nős, egy gyermek atyja, állást keres bármikori belépésre. Szerény igényű, józan, értelmes egyén, kisebb birtok önálló kezelését is elvállalja, kivánatra ovadékok adhat. Megkereséseket G. D. Letenye, Zala megye kéretnek. 3194

Kertész, 45 éves, magányos ember, többnyire Bécsben, Budapestben, Bádében és Fiumében, nagyobb kertészetben volt alkalmazva, magyar német és tót nyelven beszél, bármilyen nagy kerteszetet elfogadhat, állást keres. Czim: Iha Lajos kertész Budapest, X., Maglódi-ut 121. szám. 3197

Állatok

Sovány és hzott sertéseket legjobban értékesít és beszeres — BAUER B. GYULA sertésbizományos Bpest, VIII., Rákóczi-ut 73. TELEFON 79-41. Minden fővilágosítás díjtalanul készséggel adatik.

Marhamérlegek!

Erős vaskorlattal 1500 kilogramm horderőre a leg-erősebb szerkezettel.

Szekér-Hidmérlegek

szekerek és állatok mérlegelésére! 4000 vagy 3000 kilogramm horderőre 4 m. hosszú, 2 m. széles, a leg-erősebb kivitelben.

Raktári-mérlegek!

pontos kivitelben minden mérleg törv. hitelesítve, 2 évi jókarbantartás mellett.

DÉNES MANÓ gazdasági szekérmérleg-és marhamérleg-gyáros Budapest, Iroda és raktár: VII., Dohány-u. 92. Gyártételep: Gizella-ut 53-55. (Csömör-ut sarok). Javitások eszközlése czéljából szorélt azonnali küldők. Telefon és Interurbán 88-30.

Erdély-magyar tenyészképes, gyorsfejlődést, tejelő, legű tenyésztőből a többször kintünőtt falfalvi és Somogyi-féle hejasfalvi gulyából származottak eladók. Ugyanott kapható Ugron Zoltán-féle bót-romo talajhoz alkalmazható, legkésőbbben legkésőbbben vehető tengeri. Abundancz eredeti utántermése, Oroszleumag első utántermése, tavasz-zal is nagy sikerrel vehető Oszibornó. Ertekezhetni: Ugron Zoltán Fiafalva, posta, fávárda és vasut: Székelykeresztúr. 3175

Eladó nóri kanozák. Alulírott főbörnkész nóri tenyésztőből szépen fejlett 11 db hasas 4 éves kancazikó, 3 db meddő 4 éves kancazikó, továbbá 3 db 2/4 éves meneszikó, 14 db 9/4 éves kancazikó eladó. Venni szándékozókknak készséggel ad felvilágosítást az Uradalmi főbörnkész, Alsó-Lendván. 3136

Muraközi 2 és 3 éves hibátlan kancazikókat keresek megvásárolni. Szives kimerítő ajánlatokat kér Hodonyi gazdaság Hodony, u. p. Merczfalva. 3099

Hollandi tehének és uszók, valamint bika, eredeti hollandiából importáltak (4 tehén, 12 uszó és 1 bika) kintünő helyszíne miatt. Bővebbet Földes Győző, Budapest, V., Alkotmány-u. 16. I. 3. Az állatok megtekintethetők Rózsaszal, v. áll. Sárbovári, Fejér m. 3073

Eladó egy pár 4 éves, 173 cm., világsz. pej, Northstar VI után nevelt hibátlan herélt hirtős 10 2400 koronáért. Gyika Elemér földbirtokos Dézsánfalva, posta Temes-Moravica. 3072

Eladó állatok. Széll Kálmán ur rátót-hérázi tenyésztőből származó, orsz. törzkönyvezett telivér szimmenthali tenyésztinkben tuberkulinra nem reagáló, mesterségesen forralt tejen nevelt, hígoképes 1 1/2 éves bikák vannak eladók, ugyanitt elfogadunk napi árban előgyezéseket bonyhádi-szimmenthali keresztelésű bika- és uszóborjakra. Miklós Endre földbirtokos Ptasárhalom, u. p. Ujkécske. 3100

4 kistias, 6 jan.-márcz. 6-8 év közötti bonyhádi-szimmenthali keresztelésű tehén, kintünőtt 4 évi 2-3000 ltr tejjel, 5-6 q sulyban, borjuval v. arelkül kgr-kinti árban vagy drb-kint takarmányhiányfolytán eladó. Ráth János Dombóvár, vasut Lókősháza. 3102

Telivármének eladók Luczenbacher Miklós pettendi, Fejérmegyei meneséből; Sebes 10 éves pej, 164 cm. magas, apja Bálvány a. Semela, ára 800 forint, Amara 7 éves pej, 165 cm. magas, apja Dunure, anyja Algebra, ára 1200 forint. 3137

Mehöz Nóri-féle tenyészkanak orák legjobb korban, vemhesek a szilvágyi bér gazdaságban eladók. Posta- és vasut-tisztafajú Yorkshire-kanok, valamint 800 q kintünő sarju és ugyanannyi előszéna. 3138

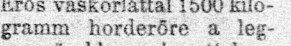
50 drb magyar fajta 7 hónapos nyelven beszélt bika, részint ökrörborju eladó. Bővebbet Möricz Pál, Eszár u. p. Pocsaj. 3120

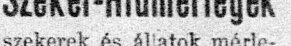
Marhamérlegek!

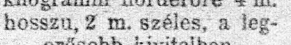
Szekér-Hidmérlegek

Raktári-mérlegek!

DÉNES MANÓ gazdasági szekérmérleg-és marhamérleg-gyáros Budapest, Iroda és raktár: VII., Dohány-u. 92. Gyártételep: Gizella-ut 53-55. (Csömör-ut sarok). Javitások eszközlése czéljából szorélt azonnali küldők. Telefon és Interurbán 88-30.

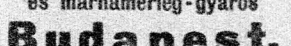
Szep sárga magyar tyukok és tenyészkanok orington-nai nemestésből, ugyanily fehér kakasok szürke és fehér gyöngytyukkeresztések db-kint 4 kor. Jurenák Béláné! Pusztá-Saáp, n. p. Czibakháza. 3189

Yorkshire tenyészállatok elsőrendű minőségben kaphatók dukai Takács Ferenc gazdaságában, Duka, Vas megye. 3188

Eladó egy 4 drb bonyhádi tehén és 2 bikából álló tehénészt. Czim a kiadóhivatalban. 3191

Veszek 30 db 2 éves öbörtinókat, lehetőleg erdélyi fajt, kérek ajánlatot küldeni ezen lap után vagy közvetlenül Cserencsénybe, Rimaszombat, Zemplén József czim alatt. 3190

Nagymutnaki uradalomban, u. p. Szaguzsán, Krassó-Szörény m. eladó 3 vadászutya, 2 kan, egy nöstény, rövid szőrű, egy betanítva, 2 fiatal, de igen jó faj; betanított ára 0 írt, két kisebb darabja 25 forint. Elutazás miatt azonnali eladó. 3187

Elsőrendű Bonyhádi faj vöröstarka ökr- és uszóborjukat 1-2-3 éves korban, továbbá hizlalásra vagy járomba való tarka ökröket, ugyszintén hasas vagy friss fejős teheneket a legutányosabb árban egyezés szerint bármily mennyiség szállítására vállalkozik Nelzer Antal, Dombóvár Tolna megye.

A "KIS HIRDETÉSEK" folytatása a 195 oldalon

GŐZEKÉKET, GŐZ-UTIHENGEREKET GŐZ-UTIMOZDONYOKAT

a legalkalmasabb szerkezettel és legolcsóbb árak mellett szállít

JOHN FOWLER & Co.

Telefon 42-50. **BUDAPEST—KELENFÖLD**

a budaörsi-úton, a vasutállomással szemben.

Fertőtlenítsé, meszelje

istállóit „STEPHAN'S FIX“-el, ha meg akarja akadályozni állatainak elvesztését

Nincs többé marhavész!

A „Stephan's Fix“ fenti munkákat a meszelessel szemben 90% megtakarítással végzi el. Kitérő referenciák.

KRÁSA RUDOLF

W. EN, VII. 235., Kirchengasse 37. 0753

Magyar nők szakácskönyve

Saját tapasztalatai után összegyűjtötte és szerkesztette

Szopori Nagy Jolán

Ára 4 kor.

Megrendelhető a „Pátria“ r.-t. gazdasági szakkönyv-kereskedésében, Budapest, IX. ker., Üllői-ut 25. szám.

A Szegedi kenderfonógyár r.-t. Szegeden

felhívja a t. gazdaközönség figyelmét minden szerkezetű aratógéphez használható

manila kévekötőfonalára,

melyet mint egyedüli hazai gyártmányt, garantált 45 kg. minimális hordképességgel, a külföldinél jelentősen olcsóbb árban szállít.

Mult évben több mint 1000 mm-ászt adott el a gyár és számos nagy uradalom elismerő-levele bizonyítja a fonál kifogástalan minőségét.

Ugyanott gőzeke-sodronykötelek, gazdasági kötélárúk, kenderzsákok legelőnyösebben beszerezhetőek.

FAJBURGONYÁT

100 legjobb fajban.

ERDEI és SÖVÉNYCSEMÉTEKET,
DISZFENYŐKET, SORFÁKAT,
GYÜMÖLCSFÁKAT és VADONCZOKAT,
ERDESZETI, GAZDASÁGI, GYÜMÖLCS- és FÜMAGVAKAT
legjobb minőségben szállít

FARAGÓ BÉLA csász. és kir. udvari szállító
ZALAEGRSZEGEN.

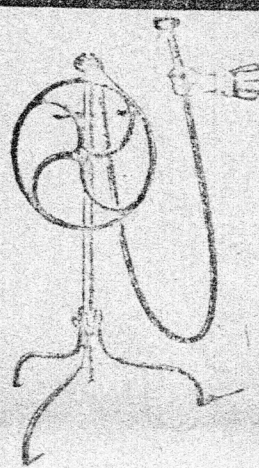
Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Eredeti friz jerkekre és kosokra

1908. tavaszi és őszi
szállításra előjegyzést
elfogad:

6591

Dr. Bernolák Károly, Haraszt, Szepesm.

VALÓDI HAUPTNER LÓ-és MARHANYÍRÓ-GEPEK

76.— koronától feljebb, a legnagyobb választékban állandóan raktáron. :: ::

A legolcsóbb s legkitűnőbb gépek.
Mindenféle állattenyésztési és ápolási cikkekéről szóló árjegyzékünk ingyen és bérmentve. :: ::

GEITTNER és RAUSCH
a HAUPTNER H. cég magyarországi vezérképviselői
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-UT 8.

Tavaszi trágyázásra legalkalmasabb a Cséry-féle szemétrágya,

mely a legolcsóbb phosphort, kálit és nitrogént tartalmazó természetes trágya. Az istállótrágyát tartalomában és hatásban jóval felülmúlja. Rövid idő alatt rengeteg népszerűsége tett szert.

Ismertetések, analizisek és árajánlatok kaphatók a központi eladási telepen:

BAYERTHAL és LEVY cégnél Budapest, V. ker., Bálvány-utca 26.

„Pátria” irodalmi vállalat és nyomdai részvénytársaság nyomása. Budapest, IX., Üllői-ut 25. szám. — Az Első Magyar Páncz-Ípar r.-t. papírján.